

Dünyanın En Güzel Hikayeleri

Kitaplar, uygarlığa yol gösteren ışıklardır.

UYARI:

www.kitapsevenler.com

Kitap sevenlerin yeni buluşma noktasından herkese merhabalar...

Cehaletin yenildiği, sevginin, iyiliğin ve bilginin paylaşıldığı yer olarak gördüğümüz sitemizdeki

tüm e-kitaplar, 5846 Sayılı Kanun'un ilgili maddesine

istinaden, engellilerin faydalanabilmeleri amacıyla

ekran okuyucu, ses sentezleyici program, konuşan "Braille Not Speak", kabartma ekran

vebenzeri yardımcı araçlara, uyumlu olacak şekilde, "TXT", "DOC" ve "HTML" gibi formatlarda, tarayıcı ve OCR (optik

karakter tanıma) yazılımı kullanılarak, sadece görmeengelliler için,

hazırlanmaktadır. Tümüyle ücretsiz olan sitemizdeki

e-kitaplar, "Engelli-engelsiz elele"düşüncesiyle, hiçbir ticari amaç

gözetilmeksizin, tamamen gönüllülük

esasına dayalı olarak, engelli-engelsiz Yardımsever arkadaşlarımızın yoğun emeği

sayesinde, görme engelli kitap sevenlerin

istifadesine sunulmaktadır. Bu e-kitaplar hiçbirşekilde ticari amaçla veya

kanuna aykırı olarak kullanılamaz, kullandırılmaz.

Aksi kullanımdan doğabilecek tümyasalsorumluluklar kullanana aittir. Sitemizin amacı asla eser sahiplerine zarar vermek değildir.

www.kitapsevenler.com

web sitesinin amacı görme engellilerin kitap okuma hak ve özgürlüğünü yüceltmek ve kitap okuma alışkanlığını pekiştirmektir.

Ben de bir görme engelli olarak kitap okumayı seviyorum. Sevginin olduğu gibi, bilginin de paylaşıldıkça

pekişeceğine inanıyorum. Tüm kitap dostlarına, görme engellilerin kitap

okuyabilmeleri için gösterdikleri çabalardan ve

yaptıkları katkılardan ötürü teşekkür ediyorum.

Bilgi paylaşmakla çoğalır.

Yaşar MUTLU

İLGİLİ KANUN:

5846 Sayılı Kanun'un "altıncı Bölüm-Çeşitli Hükümler" bölümünde yer alan "EK MADDE 11" : "ders

kitapları dahil, alenileşmiş veya yayımlanmış yazılı ilim ve edebiyat

eserlerinin engelliler için üretilmiş bir nüshası yoksa

hiçbir ticarî amaçgüdülmeksizin bir engellinin kullanımı için kendisi veya

üçüncü bir kişi tek nüsha olarak

ya da engellilere yönelik hizmet veren eğitim kurumu, vakıf veya dernek gibi

kuruluşlar tarafından ihtiyaç kadar kaset, CD, braille alfabesi ve benzeri

formatlarda çoğaltılması veya ödünç verilmesi

bu Kanunda öngörülen izinler alınmadan gerçekleştirilebilir."Bu nüshalar hiçbir

şekilde satılamaz, ticarete konu edilemez ve amacı dışında kullanılamaz ve

kullandırılmaz.

Ayrıca bu nüshalar üzerinde hak sahipleri ile ilgili bilgilerin

bulundurulması ve çoğaltım amacının belirtilmesi zorunludur."

bu e-kitap Görme engelliler için düzenlenmiştir. Kitabı Tarayan ve Düzenleyen Arkadaşa

çok çok teşekkür ederiz. Kitap taramak gerçekten incelik ve beceri isteyen,

zahmet verici bir iştir. Ne mutlu ki, bir görme

engellinin, düzgün taranmış ve hazırlanmış bir e-kitabı okuyabilmesinden duyduğu

sevinci paylaşabilmek

tüm zahmete değer. Sizler de bu mutluluğu paylaşabilmek için bir kitabınızı

tarayıp,

kitapsevenler@gmail.com

Adresine göndermeyi ve bu isimsiz kahramanlara katılmayı düşünebilirsiniz.

Bu Kitaplar size gelene kadar verilen emeğe ve kanunlara saygı göstererek lütfen bu açıklamaları silmeyiniz.

Siz de bir görme engelliye, okuyabileceği formatlarda, bir kitap armağan ediniz...

Teşekkürler.

Ne Mutlu Bilgi için, Bilgece yaşayanlara.

Tarayan: Müslüm Doğmuş

Dünyanın En Güzel Hikayeleri

DÜNYANIN EN GÜZEL

Yazılı malzemenin hızla tüketilip bir kenara atıldığı günümüzde size kütüphanenizde \ atmaya kıyamayacağınız bir eser sunuyoruz.

İletişim araçlarının bize sağladığı ileri teknolojik görsel olanaklara karşın, bir kitabı okurken aydınlanan düşgücümüz çok daha, bize özgü ve kendimizi geliştiricidir. Bilgi alışverişinin inanılmaz/ boyutlarda kolaylaştığı çağımızda yine de eğitilmiş ve aydın olmanın ' yolunun "okumak'tan geçtiği yadsınmaz bir gerçek. J

\ ^ (f \ (' i ' i \
Eskiden hem bilgi, hem de eğlencenin kaynağı !
olan okumaksa artık sabır ve zaman isteyen
\ v bir, çaba.

Biz yayınevi olarak diyoruz ki, /yüzlerce sayfa romanlar karşısında yıllıyor ve gözünüz / korkuyorsa "okuma" çabasına DÜNYANIN EN GÜZEL HİKAYELERİYLE / başlayın... t

Tarayan: Müslüm Doğmuş

m1oMHHom

Bazı hikâyeler vardır, bizi öylesine etkiler ki, bir ömür boyu belleğimizde kalır. Böyle hikâyeler belki de edebiyat zevkini tadıp okuma alışkanlığı edinmemizi sağlar.

Bazı hikâyeler vardır, duygularımızın öyle ince noktalarına dokunur ki, bir anda içimizdeki coşku ya da hüznü salıverir; iyiliğin, özverinin güzel bir örneğiyle insancıl duygularımızı harekete geçirip içimizi ısıtır.

Kimi hikâye merakımızı tutsak alır; sonunda da yapacağını yapar ve sürpriz etkisiyle bizi çarpıverir. Belki de yaşam alanımızın dışında kalan bir deneyimle böylece tanışmış oluruz.

Ve bazı hikâyeler de vardır, öylesine yalın bir bilgelik içerir ki, bilincimizde, dünya görüşümüzde bir kapı aralayabilir.

İşte, tüm bunları gözönünde tutunca, Dünyanın En Güzel Hikâyeleri Dizisi'ne Amerikan gerçekçilik akımının en ünlü yazarlarından O. Henry, John Steinbeck, Ernest Hemingway ve William Faulkner ile başlamayı uygun bulduk...

FETHİ UL

- 5 -

Jh

- " * - " ? ' ? -- - ..^^^»^^^~^ .a^ .^^^ .^

İÇİNDEKİLER

v

O. HENRY		
/ Para Aşkı Satın Alabilir mi?	T^tt'.	9
Üçkâğıtçılar Şahı...:feâ'	17	
./ Garip Bir Hikâye. rM A	32	
C Arz ve Talep..kM.~M.	34	
JOHN STEINBECK		
/ Halkın Lideri	47	
' Krizantemler	68	
ERNESTHEMINGWAY		
Francis Macomber'ın Kısa Mutlu Yaşamı		83
Temiz, İyi Aydınlatılmış Bir Yer.	124	
Bir Başka Ülkede	130	
Fırtına Üç Gün Sürdü	137	
WILLIAM FA ULKNER		
Akşam Güneşi	151	

Jt

O. Henry

Asıl adı William Sydney Porter (1862-1910) olan yazar eserlerinde O. Henry ismini kullanmıştır. Çok az eğitim gören O. Henry banka veznedarlığı dahil çeşitli işlerde çalıştıktan sonra, The Rolling Stone adlı haftalık mizah dergisinin yayın yönetmeni olmuştur. Çalıştığı bankadan zimmetine para geçirmekle suçlanıp üç yıldan fazla hapiste yatmıştır. İlk hikâyelerini çeşitli takma isimler altında hapisanede kaleme almıştır. Yaşamının son sekiz yılında da iki yüzden fazla hikâye yazmıştır.

O. Henry kısa hikâye yazarlarının en ünlü isimlerinden biridir. Zeki, esprili ve canlı üslupla kaleme aldığı eserlerinde büyük kitlelerin beğenisini kazanmayı amaçlamış ve bunda da çok başarılı olmuştur. Ustaca kurgusu, soluk soluğa temposu, duygusallıkla kaynaştırılmış mizahı ve insanı yumruk yemiş gibi bırakan sürpriz sonlarıyla hikâyeleri, kısa öykü alanında O. Henry'ye özgü bir "tarz" yaratmış ve pek çok yazara esin kaynağı olmuştur.

Yazarın hikâyelerini topladığı başlıca kitapları şunlardır: Dört Milyon (Four Million), Süslü Lamba (The Trimmed Lamp), Şehrin Sesi (The Voice of the City), Seçenekler (Opti-ons), Fırıldaklar (Whirligigs), Altılar ve Yediler (Sixes and Se-vens).

_ 8 -

, (*)

PARA AŞKI SATIN ALABİLİR Mİ)

Eureka Sabunları'nın eski imalatçısı ve sahibi yaşlı Anthony Rockvval, Beşinci Cadde'deki görkemli malikânesinin kütüphane penceresinden dışarıya bakarak sırttı. Sağ taraftaki komşusu, aristokrat kulüp üyesi, G. Van Schuylight Suffolk-Jones, arabasından inerken, sabun sarayının ön kapısındaki italyan Rönesans heykeline-bakıp, her zamanki gibi küçümsemeyle burnunu kıvırdı.

Eski sabun kralı, "Kendini beğenmiş bir işe yaramaz kibirli herif!" diye söylendi. "Eğer böyle davranmaya devam edersen günün birinde cennetteki esin perileri o kibirli burnunu koparacaklar. Gelecek yaz bu evi kırmızıya, beyaza ve maviye boyatınca bakalım kibirli burnunu daha ne kadar havaya kaldıracaksın?"

Zil çalmaktan hoşlanmayan Anthony Rockvval, kütüphanenin kapısına gidip, bir zamanlar Kansas çayırlarını çınlatan gür sesiyle, "Mike!" diye seslendi.

Anthony yanıt veren uşağına, "Oğluma söyle, dışarıya çıkmadan önce gelip beni görsün," dedi.

n Mammon and the Archer, American Short Stories, ed. Garcia, Pat-rick and Scott; Scott, Foresman and Co., 1952.

1

ÖÜNVANIN EN GÜZEL HİKÂUELERİ

Genç Rockvval kütüphaneden içeriye girince, yaşlı adam elindeki gazeteyi kenara bıraktı. Sert hatlı ahlak yüzünde sevgi dolu bir ifadeyle oğluna baktı; bir eliyle beyaz yele gibi saçlarını sıvazlarken diğer eliyle cebindeki anahtarlarını şingırdattı.

Anthony Rockvval, "Richard, kullandığın sabunu kaç para alıyorsun?" diye sordu. Kolejden eve altı ay önce dönen Richard bu soruya biraz şaşırıldı. İlk kez partiye giden bir genç kız gibi tutarsız davranışları olan babasının garipliklerine henüz alışmamıştı. "Sanırım düzinesini altı dolara alıyorum, baba." "Peki giysilerine kaç para harcıyorsun?" "Prensip olarak altmış dolar."

Anthony, "Sen bir beyefendisin," diye kararını açıkladı. "Bazı delikanlıların bir düzine sabuna yirmi dört dolar, giysilerine de yüz dolardan fazla harcadıklarını duydum. Sen de onlar kadar para harcayabilirsin, ama sen makul fiyatlı iyi şeylere değer veriyorsun. Ben eski Eureka sabunu kullanıyorum, bunu duygusallıktan değil, saf sabun olduğu için yapıyorum. Bir kalıp sabuna on sentten fazla para ödersen, sadece kötü parfümlü bir etiket satın alırsın, bunu unutma. Ama senin durumuna ve olanaklarına sahip gençlerin elli sentlik sabun kullanmaları çok doğal. Dediğim gibi, sen bir beyefendisin. Dediklerine göre, beyefendi yetiştirebilmek için aradan üç kuşak geçmesi gerekiyormuş. Bence doğru değil. Sabun yağı nasıl temizlerse, para da insanı cilalayıp parlatır. İşte para sayesinde sen de beyefendi oldun. Şu veya bu şekilde, ben de bir beyefendi sayılırım! Her ne kadar aralarına girdim diye gece uykuları kaçsa da, ben de yandaki iki komşudan daha fazla kaba, terbiyesiz ve uyumsuz değilim."

Genç Rockvval biraz karamsarca, "Bazı şeyler para sayesinde bile elde edilemiyor," diye düşüncesini açıkladı.

- 10 -

Yaşlı Anthony şaşkınlık içinde, "Aman, böyle söyleme!" dedi. "Ben daima paranın satın alamayacağı şey yoktur diye iddia ederim. Bütün ansiklopedileri Y harfine kadar karıştırıp paranın satın alamayacağı bir şey bulmaya çalıştım, ama bulamadım; gelecek hafta da bütün ansiklopedilerin dizinlerini inceleyeceğim. Ben paranın tarafını tutuyorum. Bana paranın satın alamayacağı bir şey söyle."

Richard biraz kurumla, "Birincisi, para sayesinde yüksek sosyete çevresine giremezsin," dedi.

Dalaveracılar kralı, "Aha! Yüksek sosyete giremez misin?" diye gürlledi. "Eğer ilk Astor'un bir gemi bileti alacak parası olmasaydı, şimdi senin yüksek sosyete mensupları dediğin kişiler nerede olurlardı söyler misin?" Richard esefle içini çekti.

Yaşlı adam sesini biraz alçalttı. "Ben de tam bu konuya değinecektim. Seni bunun için çağırdım. Oğlum, iki haftadır seni bir şeyin rahatsız ettiğinin farkındayım. Şunu açıkça söyle. Taşınmaz malların yanısıra, yirmi dört saat içinde on bir milyon nakit parayı avucunun içine sayabilirim. Eğer karaciğerinden ra-hatsızsan, Rambler yatı limanda hazır seni bekliyor. İki gün sonra Bahamalara ulaşırsın."

"Baba, iyi tahmin etmişsin; gözünden hiçbir şey kaçmıyor."

Anthony muzipçe, "Ah, kızın ismi ne bakalım?" dedi.

Richard kütüphanede bir aşağı bir yukarı dolaşmaya başladı. Yaşlı babası yeterince dostluk ve anlayış gösteriyordu. Ona sırlarını açabilirdi.

Yaşlı Anthony, "Neden duygularını ona açıklamıyorsun?," diye sordu.

"Teklifini hemen kabul edecektir. Paran var, yakışıklısın, ayrıca namuslu bir gençsin. Ellerine sabun işi bulaşmamış. Kdej eğitimin var, ama kız buna fazla değer vermez."

Richard, "Ona duygularımdan söz etmeye fırsat bulamadım," dedi.

Anthony, "Öyleyse fırsat yarat," dedi. "Parkta yürüyüşe veya araba gezisine davet et ya da kiliseden evine götür. Fırsatmış! Püff!"

"Baba, sosyete çarkının nasıl döndüğünü bilmiyorsun. O çarkı döndürenlerden biri o. Bir dakika boş vakti yok. Günlerce önceden randevu almak gerek. Baba, o kız benim olmalı, yoksa bu kentte yaşam bana zehir olacak. Karanlık bir bataklığa saplanacağım. Mektup da yazamıyorum... bunu yapamam."

Yaşlı adam, "Tüh!" dedi. "Yani bunca servetime rağmen, bir kızın sana bir iki saat ayıracak vakti yok mu demek istiyorsun?"

"Ona duygularımı açıklamakta geciktim. Öbür gün öğleden sonra gemiyle yola çıkacak. Avrupa'ya gidiyor. İki yıl dönmeyecek. Yarın akşamüstü onunla birkaç dakika baş başa kalabileceğim. Şimdi Larchmont'a halasını ziyarete gitti. Ben oraya gidemem. Ama yarın akşam sekiz otuz treniyle dönüyor. Onu Grand Central İstasyonu'ndan arabayla almama izin verdi. Sonra birlikte Broadway'deki VWallack Tiyatrosu'na gideceğiz. Annesi bizi lobide bekleyecek, kızının şerefine localarında bir parti veriyor. Bu şartlar altında yedi sekiz dakikalık bir beraberlikte benim duygularımı açıklamamı dinler mi dersin? Hayır, dinlemez. Tiyatroda veya daha sonra ne gibi şansım olabilir? Hiçbir şansım olamaz. Hayır, babacığım, paran bile bu karmaşık düğümü çözemez. Zamanın bir dakikasını parayla satın alamayız; eğer alabilseydik zenginler çok uzun yaşarlardı. Bayan Lantry gemiye binene kadar duygularımı açıklayabileceğimi sanmıyorum."

Yaşlı Anthony neşeyle, "Pekâlâ, Richard, oğlum, şimdi kulübüne gidebilirsin. Karaciğerinden rahatsız olmadığına sevindim. Ama arada sırada Çin Tapınağı'na uğrayıp ulu tanrı Mazu-

- 12 -

ma onuruna bir iki mum yakmayı unutma. Demek parayla zamanı satın alamayız, öyle mi? Tabii, ebediyetin bedelini ödeyip paket edilmiş olarak evine teslim edilmesini isteyemezsin. Ama altın madenlerinde Zaman Baba'nın kafasına yediği taşlardan büyük yaralar aldığına tanık oldum."

O gece Anthony akşam gazetesini okurken, servet içinde yüzen, yaşlı ve duygusal bir kadın olan kız kardeşi, Ellen odaya girdi ve içini çekerek aşkın acılarından söz etmeye başladı.

Erkek kardeşi Anthony sıkıntıyla esnedi. "Oğlum acı çektiğini bana anlattı. Bankadaki paralarımı onun emrine verebileceğimi söyleyince, para aleyhinde atıp tuttu. Paranın ona yararı dokunmayacağını, sosyete kurallarının beş on milyonun karşısında boyun eğmeyeceğini açıkladı."

Ellen Hala, "Ah, Anthony," diyerek içini çekti. "Keşke paraya bu kadar değer vermesen. Gerçek sevginin olduğu yerde paranın sözü bile edilmez. Aşk paradan daha güçlüdür. Keşke kıza duygularını daha önce açabilseydi! Richard'a hayır diyemezdi. Ama korkarım, şimdi çok geç kaldı. Duygularını ona açıklayacak fırsatı yakalayamayacak. Servetin oğlumuzu mutluluğu satın alamayacak."

Ertesi akşam Ellen Hala güve yeniği kutusundan çıkardığı antika altın yüzüğünü Richard'a verdi.

"Sevgili yeğenim, bu gece bu yüzüğü parmağına tak. Bunu bana annen vermişti. Aşkta şans getirdiğini söylemişti. Sevdiğin kıızı bulunca yüzüğü sana vermemi istemişti."

Genç Rockvall saygıyla yüzüğü aldı ve serçe parmağına takmaya çalıştı, ama parmağının ikinci boğumundan ileriye gitmedi. Richard yüzüğü parmağından çıkarıp kibar bir tavırla yeleğinin cebine koydu, sonra telefon edip arabayı çağırdı.

Bayan Lantry'i kalabalık istasyondan çıkardığı zaman saat sekiz otuz ikiyi gösteriyordu.

?-13 -

O. HENRH

Kız, "Annemi ve diğer davetlileri bekletmeyelim," dedi.

Richard onun isteğine boyun eğdi. "Son hızla VWallack Ti-yatrosu'na götür bizi!" diye arabacıya seslendi.

Kırk İkinci Sokak'tan Broadvvey'e saptılar, sonra batan güneşin solgun ışıklarının aydınlattığı beyaz çizgili yolda ilerlediler.

Otuz Dördüncü Sokak'ta genç Richard aradaki bölmeği açıp arabacıya durmasını emretti.

Arabadan inerken, "Yüzüğümü düşürdüm," diye özür diledi. "Bana annemden hatıra kalmıştı, kaybedersem çok üzülürüm. Bir dakikadan fazla sürmüştü, nereye düştüğünü gördüm," dedi.

Bir dakika sonra yüzükle arabaya geri döndü.

O bir dakika içinde kentin bir ucundan diğer ucuna yolcu taşıyan araba onların arabasının önünde durdu. Arabacı sol taraftan geçmeye çalıştı, ama bu kez de kocaman bir yük arabası yolu kesti. Arabacı sağ taraftan geçmeyi denediyse de, orada hiç işi olmayan eşya yüklü başka bir arabayla karşılaşınca geri gitmek zorunda kaldı. Trafik kargaşasının arasından sıyrılmaya çabalayan arabacı yuları elinden bırakıp küfür etmeye başladı. Birbirine adeta kördüğüm olan arabaların ve atların arasına sıkışıp kalmıştı.

Büyük kentlerde hiç beklenmedik anlarda bu tür trafik sıkışıklığı meydana gelir ve yaşamın akışını birdenbire değiştirirdi.

Bayan Lantry sabırsızca, "Neden yola devam etmiyoruz? " diye sordu. "Geç kalacağız."

Richard arabanın içinde ayağa kalkıp etrafına baktı. Yük arabalarından, kamyonlardan, arabalardan, tramvaylardan oluşan bir trafik selinin, Altıncı Cadde ve Otuz Dördüncü Sokağın Broadvvey'le kesiştiği geniş meydanı tıkadığını gördü. Tüm yan sokaklardan trafik son hızla meydana doğru akmaya devam ediyordu. Sanki Manhattan'ın tüm trafiği onların etrafında birbirine girmişti. Binlerce izleyicinin arasında New York'un en eski yerlileri bile böyle bir sahneye şimdiye dek tanık olmamışlardı.

Richard yerine oturdu. "Özür dilerim, ama buraya çakılıp kaldık. Bu keşmekeşin düzelmesi bir saat sürer. Bütün suç ben de. Eğer yüzüğü düşürmeseydim şimdi..."

Bayan Lantry, "Yüzüğü göstereceğim," dedi. "Bizim yapabileceğimiz bir şey yok. Zaten umurumda bile değil, bana göre tiyatro çok aptalca bir şey."

O gece saat on birde Anthony Rockvval'ın kapısını birisi usulca çaldı.

Anthony kırmızı sabahlığını giymiş, korsan hikâyeleri okuyordu. Kapı çalınca, "Gir," diye seslendi.

Kapıyı çalan Ellen Hala'dan başkası değildi. Kır saçlarıyla sanki yanlışlıkla yeryüzüne bırakılan iyilik meleğine benziyordu.

Usulca, "Anthony, nişanlanmışlar," dedi. "Kız bizim Ric-hard'la evlenmeye söz vermiş. Tiyatroya giderlerken, birdenbire trafik tıkanmış ve bindikleri araba ancak iki saat sonra o kargaşadan kurtulabilmiş."

"Ah, sevgili kardeşim Anthony, bundan sonra sakın paranın gücüyle övünme. Gerçek aşkın küçük bir simgesi, sonsuz sevginin sembolü küçük yüzük sayesinde oğlumuz Richard mutluluğu yakaladı. Yolda yüzüğü düşürmüş ve arabadan inip onu aramış. Tekrar yola çıktıkları zaman trafik karışmış. Arabanın içinde keşmekeşin dağılmasını beklerlerken kızı sevdiğini açıklayıp onun kalbini kazanmış. Anthony, gerçek aşkla kıyaslanınca paranın hiçbir değeri yok."

Yaşlı Anthony, "Pekâlâ," dedi. "Oğlanın istediğini elde etmesine sevindim. Eğer gerekirse hiçbir masraftan kaçınmayacağımı ona söylemiştim..."

"Ama, Anthony, senin paranın ne yararı olabilirdi?"

Anthony Rockvval, "Sevgili kardeşim," dedi. "Benim korsanın gemisi karaya oturdu. Paranın değerini bilen bir adam gemisinin batmasına razı değil. Beni rahat bırak da kitabımı okuyayım."

DÜNYANIN EN GÜZEL HIKAVELER]

Hikâyenin burada sona ermesi gerekiyor. Bu hikâyeyi heyecanla okuyanların burada sona ermesini istediklerini biliyorum. Ama gerçeği öğrenmek için meselenin özüne inmeliyiz.

Ertesi gün kırmızı elli, mavi puantiyeli kravatlı, Kelly adında biri, Anthony Rockvull'ın evinin kapısını çaldı ve hemen kütüphaneye buyur edildi.

Cebinden çek defterini çıkaran Anthony, "Aferin, bu işi iyi kıvırdın. Şimdi, sana 5000 dolar nakit vermiştim," dedi.

Kelly, "Cebimden 300 dolar daha harcadım," dedi. "Hesapladığımız rakamın biraz üstüne çıkmak zorunda kaldım. Yük arabalarına ve arabaların tanesine 5'er dolar ödedim; ancak kamyonlar ve iki atlı arabalar 10'ar dolardan aşağıya inmediler. Şoförlerin kimine 10, kimine de 20 dolar verdim. Polislerden ikisine 50 dolar, diğerlerine 20 ve 25 dolar verdim. Ama, Bay Rockvull, işi tereyağından kıl çeker gibi hallettik, değil mi? VVilli-am A. Brady'nin sokaklarda trafik saldırısı sahneleri çekmek istemediğine sevindim. VWilliam'ın kıskançlıktan kalbinin kırılmasını istemem. Özellikle oyuncular prova bile yapmadılar! Çocuklar bir saniye içinde yerlerini aldılar. Trafik kuyruğu iki saatte Greeley'nin heykeline varabildi."

Anthony, "Al bakalım, Kelly, bin üç yüz dolar," dedi ve çeki uzattı. "Bin dolar senin, 300 de cebinden harcadıkların için. Kelly, sen paradan nefret etmiyorsun değil mi?"

Kelly, "Ben mi?" dedi. "Sefaleti yaratan adamın derisini yü-' zerim." Kelly kapıya gidince Anthony arkasından seslendi.

"O trafik keşmekeşinin arasında anadan doğma çıplak, tombul bir oğlanın etrafa ok attığını gördün mü?"

Kelly şaşırıldı. "Hayır, görmedim. Sizin tarif ettiğiniz gibi biriye, ben oraya varmadan önce polisler onu tutuklamıştır."

Anthony keyifle kıkırdadı. "Küçük serseriyle hiç kimse başa çıkamaz. Ele avuca sığmaz o. Güle güle, Kelly."

ÜÇKÂĞITÇILAR ŞAHİ N

Provenzano'nun lokantasında köşe masalardan birine oturmuş spagettilerimizi yerken, Jeff Peters bana sahtekârlığın üç türe ayrıldığını açıklıyordu.

Jeff şinşila kürk paltosunu giyip her kış spagetti yemek, Doğu Nehri'ndeki gemileri seyretmek ve Chicago'daki konfeksiyonculara Fulton Sokağı'ndaki dükkânlardan sipariş toplamak için New York'a gelir. Diğer üç mevsimdeyse batıda Spoka-ne'den Tampa'ya dek uzanan bölgede dolaşır. Mesleğinde eşsiz bir ahlak felsefesi geliştirmiştir. Bu ilkelerini büyük bir gururla destekleyip savunur. Mesleği yeni bir şey değildir. Bir kuruş sermaye koymadan, şirket falan kurmadan, kendi vatandaşlarının telaşla ve akılsızca sarfettikleri dolarları toplayıp koruması altına alır.

Jeff tek başına geçirdiği yıllık tatillerinde, küçük bir çocuğun günbatımında ormanda ıslık çalması gibi, başından geçen sayısız maceraları anlatmaktan büyük keyif alır. Bu nedenle onun geleceği tarihleri takvimimde işaretlerim ve Provenzano'nun lokantasında sefil görünümlü bir kauçuk bitkisiyle duvar-

° The Man Higher Up, 50 Great Short Stories, A Bantam Classic.

OÜNVANIN EN GÜZEL HİKÂ\IELERİ

daki çerçevesi bir saray resminin arasındaki şarap lekeleriyle bezeli masada onun anlattıklarını dinlerim.

Jeff, "İki tür sahtekârlık var ki, bunların yasalarla ortadan kaldırılması gerek. Birisi Wall Street spekülasyonları, yani yatırım dolandırıcılığı, diğeri de hırsızlık," dedi.

Gülerek, "Birisinin ortadan kalkmasını hemen herkes ister," dedim.

Jeff, "Hırsızlığın ortadan kalkması gerekiyor," diye ısrar edince, gereksiz yere güldüğümü düşündüm.

Jeff, "Aşağı yukarı üç ay önce, bu sözünü ettiğim yasadışı işleri sanat haline getirmiş iki kişiyle tanıştım. Birisi hırsızlar sendikasının üyesiydi, diğeriye finans dünyasının önde gelen isimlerini bile kazıklayabilecek dehaya sahipti."

"İlginç bir bağdaşma," diyerek esnedim. "Geçen hafta Ra-mapos'da bir atışta bir ördekle sincap vurduğumu söyledim mi?" Jeff'in ağzından nasıl laf alacağımı biliyordum.

Jeff başkalarına çamur atmanın keyfini çıkarırcasına, "Önce toplumun çarklarına çamsakızı gibi yapışan ve kem gözleriyle dürüstlük kaynaklarını zehirleyen bu adamları sana anlatacağım," dedi. "Söylediğim gibi, üç ay önce o kötü kişilerle bir süre arkadaşlık ettim. Bir insan bunu yaşamında iki kez yapar, birincisi meteliğe kurşun attığı zaman, ikincisiyse çok zengin olduğu zaman.

"Arada sırada en namuslu işde bile insanın şansı döner. Ar-kansas'da dört yol ağzına gelince Peavine'a giden yanlış yola saptım. Bir yıl önce ilkbaharda Peavine'a uğrayıp 600 dolar değerinde erik, kiraz, şeftali ve armut fidanları satmıştım. Peavi-ne'lılar da gözlerini karayoluna dikmiş tekrar oradan geçmemi bekliyorlarmış. Anacadedeki Crystal Palace adındaki dükkâna kadar ilerledikten sonra, beyaz atım BilPle tuzağa düşürüldüğümüzü farkettilim.

- 18 -

"Peavine'lıları bir anda karşımda buldum. Atımın gemlerinden tutup meyve ağaçlarıyla uzaktan yakından ilgisi olmayan bir konuda sohbet etmeye başladılar. Bir grup beni yeleğimin koltuklarının altından geçirdikleri zincirle bağlayıp meyve bahçelerine sürüklediler.

"Satın aldıkları meyve fidanlarının üstündeki etiketlerle hiç ilgisi yokmuş, çoğu Trabzon hurması, kızıl çubuk ağacıymış, kimisi de kavak ağacı, bir iki tanesiyse karaçalıymış. Ürün veren tek bitki pamuk fidanıymış, ona da eşekarısı yuva yapmış.

"Peavine'lılar bu verimsiz yürüyüşümüzü kent sınırına dek sürdürdüler. Hesaplaşmak amacıyla saatimi ve cebimdeki paraları alıp arabamla atım Bill'i rehin tutacaklarını söylediler. Eğer kızıl çubuklardan birisi şeftali verirse, arabamı ve atımı iade edeceklerini açıkladılar. Sonra koltuklarımın altından geçirdikleri zinciri çözüp parmaklarıyla Rocky Dağları yönünü işaret ettiler; ben de boynumu eğip, azgın nehirlerle ve geçit vermez ormanlara doğru yürümeye başladım.

"Aklımı başıma topladığım zaman, A.,T. & S.F. demiryolunda adı sanı belli olmayan bir kente doğru yürüdüğümü farkettilim. Peavine'lılar cebimde bir avuç çiğneme tütününden -amaçları canımı almak değildi- başka bir şey bırakmamışlardı. Demiryolunun yanındaki bir taş yığının üstüne oturdum, ağzıma biraz tütün atıp duyularımı ve düşüncelerimi berraklığa kavuşturmaya çalıştım.

"Tam o sırada hızlı bir yük treni gözüksü. Kente doğru yaklaşırken biraz yavaşladı ve trenden siyah bohça gibi bir şey yere yuvarlanarak toz bulutlarının arasında kayboldu. Sonra ayağa kalkıp ağzına dolan tozu toprağı tükürdü. Ablak yüzlü bir genç adamla göz göze geldim. Giysileri yük trenlerinden çok, yataklı vagonlara uygundu. Baca temizleyicileri gibi is sıvaşan yüzünde neşeli bir gülümsemeyle bana bakıyordu.

- 19 -

ÜN1/ANIN EN GÜZEL HİKÂ\ELERİ

O. HENRY

"Trenden düştün mü?" diye sordum.

"Hayır, indim. Varmak istediğim yere geldim. Bu kentnin ismi ne?"

"Henüz haritaya bakmadım. Ben de senden beş dakika önce geldim. Buna ne dersin?"

"Yanıt vermek güç," dedi ve kollarından birini arkaya kıvırdı. "Sanırım omzum... hayır, çıkmamış."

"Eğilmiş üstündeki tozlan fırçalararken, hırsızların kullandığı çelik maymuncuk cebinden yere düşünce, hemen onu yerden alıp sert sert yüzüme baktı, sonra gülümseyerek elini uzattı.

"Merhaba, kardeşim. Geçen yaz seninle Güney Misso-uri'de karşılaşmıştık, değil mi? Yarım dolara renkli kum satıyordun. Lambaya bir çay kaşığı kum koyunca gazyağının patlamasını önlediğini iddia ediyordun."

"Gazyağı asla patlamaz. Gaz patlar," diye yanıt verdikten sonra onun elini sıktım.

"Benim adım Bili Bassett," dedi. "Adımla değil ama mesleğimle gurur duyarım. Benim gibi usta bir hırsızla tanıştığına sevinmelisin. Gözümü kırpmadan Mississippi Nehri'ni bile çalarım."

"Evet, Bili Bassett'le ben taşların üstüne oturup, benzer özellikler gösteren sanatkarlar gibi başımızdan geçen maceraları anlatmaya başladık. Benim gibi o da meteliğe kurşun atıyordu. Böylece canciğer dost olduk. Usta bir hırsızın zaman zaman neden yük trenleriyle yolculuk yapmak zorunda kaldığını açıkladı. Little Rock'da bir hizmetçi kız ona fena bir oyun oynamıştı. Böylece hiç vakit yitirmeden kentten kaçmak zorunda kalmıştı.

"Bili Bassett, 'Büyük voli vurmak istediğim zaman, kızlarla oynamak işimin bir parçası,' dedi. 'Bu aşk oyunları sayesinde büyük işler çevirdim. Güzel ortalık hizmetçisi olan bir ev göster, kasayı senin önüne boşaltayım. Polis evi içerden birinin soydu-

- 20 -

ğunu iddia eder, yaşlı kadının öğretmen yeğenini suçlarken, atı alan Üsküdar'ı geçer. Önce hizmetçi kızını etkileyip avucumun içi ne alırım, kız beni gizlice eve alınca, kilitlerin icabına bakarım. Ancak bu kez Little Rock'daki kız bana kazık attı. Beni otobüste başka bir kızla görünce kıskanmış, gece evin kapısını açık bula çağımı zannediyordum. Yukarı kattaki odaların anahtarlarını da j yaptırmıştım, ama ne çare. Bütün kapıları sımsıkı kilitleyip beni ! canevimden vurdu."

"Her şeye rağmen Bili maymuncukla kapıyı kurcalayıp içeri ye girmek istemiş, ama kız vavelayı koparınca, arkasına bakmadan kaçmış. Bagajı olmadığı için kentten ne zaman ayrıldığını , belirlemede güçlük çekmişler, o arada Bili de hareket etmek] üzere olan trene yetişmiş.

"Geçmiş yaşamlarımızdaki anıları birbirimize anlattıktan H sonra Bassett, 'Evet artık yemek yiyebilirim,' dedi. 'Bu kentnin sı- 1 ki sıkı kilit altında tutulduğunu sanmıyorum. Şimdilik masraflarımızı karşılayacak ufak bir üçkâğıt çevirmeye ne dersin? Kent meydanında enayilere satabileceğin saç toniği veya sahte altın •, saat zincirleri ya da buna benzer yasadışı bir şeyin yok mu?'

"Hayır, yok. Patagonya elmasından şık küpeler ve güneş yanıklarını önleyen kremler Peavine'daki valizimde kaldı. Ve si yah sakız ağaçları sarı şeftaliler ve Japon erikleri verinceye ka- î dar valizim orada kalacak. Bu nedenle o işi unut' j

"Bassett, 'Pekâlâ, biz de başımızın çaresine bakarız. Belki j bir bayandan saç firketesini ödünç alıp hava karardıktan sonra kentnin bankasını soyarım,' dedi.

"Biz konuşurken yakınımızdaki perona bir yolcu treni girdi. Melon şapkalı bir adam trenin demiryolu tarafındaki kapısından inip bize doğru yürümeye başladı. Kısa boylu, şişman, iri burun-

lu bir adamdı. Minik gözleri fareyi andırıyordu. Ama giysilerinin kaliteli ve pahalı olduğu bir bakışta belliydi. Elindeki evrak çan-

- 21 -

DÜNYANIN EN GÜZEL HİKÂYELEKİ

0. HENRY

tasını sanki içinde yumurta veya demiryollarının hisse senetleri varmış gibi özenle taşıyordu. Kente geldiğini farketmemiş gibi bizim önümüzden geçip demiryolunu izleyerek ilerledi.

"Adamın arkasından bakan Bili Bassett, 'Haydi gel,' dedi.

"'Nereye gidiyoruz?' diye sordum.

"Bili, Tanrım! Çölün ortasında olduğunu unuttun mu? Kutsal yiyeceğimizin gökyüzünden önümüze düştüğünü görmedin mi? Aç kuzgunların kanat çırpışıklarını duymuyor musun? Beni şaşırttın, dostum,' dedi.

'Yabancıyı ormanın kuytu bir köşesinde kıstırdığımızı kimse görmedi. Bili adamın başındaki ipek şapkasını alıp koluyla fırçaladıktan sonra tekrar başına koydu.

"Adam, 'Bu ne demek oluyor?' diye sordu.

"Bili, 'Bu şapkalardan birini giydiğimde ve utanç duyduğum zaman hep böyle yaparım,' dedi. 'Şimdi kendi şapkam yok, sizinkini fırçalamak zorunda kaldım. Size ne iş yaptığımızı nasıl açıklayacağımı bilemiyorum, efendim, ama sanırım buna ceplerinizi boşaltmakla başlayabiliriz.'

"Bili Bassett adamın ceplerini karıştırdı ve tiksintiyle ona baktı.

"'Saatin bile yok. İnsan bozuntusu, kendinden utanmıyor musun? Şef garson gibi giyinmiş, bir kont kadar zengin görünüyorsun! Ama cebinde tren bileti alacak kadar paran bile yok. Bilet paranı nereye sakladın?'

"Adam değerli hiçbir malı olmadığını açıkladı. Ama Bassett onun elinden evrak çantasını alıp açtı. Çantanın içinden gömlek yakaları, çoraplar ve yarım sayfalık bir gazete kupürü çıktı. Bili gazete kupürünü dikkatle okuduktan sonra esir aldığımız adama elini uzattı.

"'Canım kardeşim, hoşgeldin!' dedi. 'Dostların senden özür diliyor. Ben, ünlü hırsız, Bili Bassett. Bay Peters, sizi Bay Alfred

E. Ricks'le tanıştırayım. Haydi el sıkışın. Bay Peters, size şöyle anlatayım: Bay Ricks zarar verme ve kokuşmuşlukta sizinle benim çizgimin arasında bir yerde duruyor. Aldığı para karşılığında hep bir şeyler verir. Sizinle tanıştığım sevindim, Bay Ricks ve Bay Peters. Ulusal Üçkâğıtçılar toplantısına ilk kez katılıyorum; bir hırsız, bir dolandırıcı ve bir finansçı birarada. Bay Peters, lütfen Bay Ricks'in tavsiye belgelerini inceleyin."

Bili Bassett'in bana uzattığı gazete kupüründe Ricks'in büyük boyda bir resmi vardı. Chicago'da basılan gazete yazısının her paragrafında Ricks'in ahlaksızlığından söz ediyordu. Okuduklarımdan edindiğim bilgiye göre, Ricks, Chicago'daki görkemli ofisinde oturan Ricks'in, Florida eyaletinin su altında yatan büyük bir bölümünü, 'imara açık arsa olarak masum yatırımcılara sattığı iddia ediliyordu. Onlardan yüz binlerce dolar aldıktan sonra, vesveseli alıcılardan biri (bu tipleri iyi bilirim, onlara sattığım altın saatlere asit testi yaparlar) ucuz bir tura katılıp, yeni satın aldığı arsasını görmeye gitmiş, gerekirse etrafını çitle çevirecekmiş. Arsasını bulması için bir arazi mühendisi tutmuş. İlanlarda gelişmekte olduğu belirtilen Cennet Sitesi'nin Okeec-hobee Gölü'nün tam ortasında olduğu meydana çıkmış. Meraklı müşterinin suyun otuz altı kulaç altındaki arsasını daha önce timsahların ve zarganaların satın aldığı anlaşılmış.

"Tabii adam hemen Chicago'ya dönmüş ve Alfred E. Ricks'in yaşamını cehenneme çevirmiş. Ricks suçlamalara karşı koymuş, ama timsahların varlığını yadsıyamamış. Bir sabah gazetelerde bu haberi okuyunca, kurtuluşu yangın merdiveninden kaçmakta bulmuş. Ancak onu suçlayan yetkililer ellerini çabuk

tutup Ricks'den önce paralarını sakladığı kasayı ele geçirmişler. Böylece Ricks'de elinde bir çanta dolusu çorap ve gömlek ya-kasıyla yola çıkmak zorunda kalmış. Ve kötü kaderi onu yabanıl doğanın ortasındaki bu kente sürükleyince benimle ve Bili Bas-

- 22 -

- 23 -

BUNİLAMN EN GÜZEL HIKAJ/ELERİ

0. HENR\!

sett'le karşılaşmıştı. Üçümüz de şansımızın ne zaman yüzümüze güleceğini bilmiyorduk.

"Sonra Alfred E. Ricks denilen bu adam karnının acıktığını belirtip, bir tabak yemek kadar değeri olmadığı varsayımını kabul etmediğini söyledi. Ve böylece emek, ticaret ve sermaye temsilcileri olarak bizler, paraboller çizerek doğru kabul ettiğimiz iki yargıdan akıl yoluyla üçüncü bir yargı çıkarabilirdik. Şimdi ticaretin sermayesi yoksa, takas edilecek malı da yoktu. Sermayenin nakit parası yoksa, soğanlı biftekle karnını doyurması hayaldi. Bu durumda insanın canını sıkıyordu.

"Bili Bassett, 'Sevgili kardeşlerim, bugüne dek başı derde giren arkadaşlarımı asla terketmedim. İlerdeki ağaçların arasında boş bir kulübe görüyorum. Haydi oraya gidip havanın kararmasını bekleyelim,' dedi.

"Ağaçların arasında terkedilmiş eski bir kulübe bulduk ve oraya yerleştik. Hava karardıktan sonra Bili Bassett onu beklememizi söyleyip yarım saat ortadan kayboldu. Sonra kucak dolusu ekmek, pırzola ve börekle geri döndü.

"'Washita Caddesi'ndeki çiftlik evinden dilenerek bu yiyecekleri buldum. Yiyip için ve keyfinize bakın.'

'Dolunay etrafı aydınlatıyordu. Kulübenin döşemesine oturup ay ışığında karnımızı doyururken, Bili Bassett övünmeye başladı.

"Ağzında lokmasını çiğnerken, 'Mesleğinizde benden daha üstün olduğunuzu düşündüğünüz zaman size içerliyorum. Şimdi içinde bulunduğumuz bu acil durumdan paçanızı nasıl kurtarırdınız? Ricksy, sen olsan ne yapardın?'

"Ricks ağzına attığı lokmayı zorlukla çiğneyip alçak sesle, 'Doğrusu Bay Bassett,' dedi. 'Bu acil duruma bir çare bulabileceğimi söyleyemem, belki durumu biraz düzeltebilmek için bir yatırım kampanyası düzenleyebilirdim. Benim gibi büyük ope-

- 24 -

rasyonları yönetenlerin doğal olarak daha önceden özenli bir hazırlık yapmaları gerekir. Ben...'

"Bili Bassett, 'Biliyorum, Ricksy, cümleleri bitirmene gerek yok,' dedi. 'Önce sarışın daktilo kıza ve dört odayı dolduran meşe möblelere 500 dolarlık ödeme yapman gerek. Reklam anlaşmaları için de bir 500 dolara daha ihtiyacın var. Balığın oltaya takılması için iki hafta beklemek zorundasın. Senin acil duruma bulacağın çözüm, seksen paralık gazla boğulan adamı ölümden kurtarmak için belediyenin ortaklık önermesi kadar abes. Peters Kardeş, senin mesleğin de pek hızlı değil.' Bassett bize hava atıyordu.

"Tepem atmıştı. 'Oh, Bay İyilik Perisi, henüz elindeki değnekle cisimleri altın yaptığını görmedim. Sihirli yüzüğe kim do-kunsa bu kadar yemek artığı bulabilir.'

"Bassett neşeyle övündü. 'Ben sadece kabağı hazırladım. Altı araba göz açıp kapayana dek kapına dayanacak, Bayan Kül Kedisi. Belki senin de dağarcığında bizi harekete geçirecek birkaç numaran vardır.'

"'Oğlum, ben senden on beş yaşı büyüğüm, ama Tanrı'nın bana verdiği yetenekleri kullanacak kadar da gencim. Daha önce de meteliksiz kalmıştım. Denizi görmeden paçalarını sıvama. Sokak dolandırıcılarının en büyüğü Montague Silver'den ders aldım. Şu anda sokaklarda giysilerinde yağ lekesi bulunan binlerce insan var. Bana bir gaz lambası, kuru yiyecek kutusu ve iki dolarlık bir kalıp beyaz sabun ver...'

"Bili Bassett sözümü kesip, 'İki doların nerede?' diye alayla sordu. Bu hırsızla tartışmanın anlamı yoktu.

"'Hayır, ikinizin de ağız daha süt kokuyor,' diye hava atmayı sürdürdü. 'Para babası maun masasını kapattı. Tüccar da ke-penklerini indirdi. İkiniz de emeğın çarkı döndürmesini bekliyor-

- 25 -

OÜN1/ANIN EN GÜZEL HİKÂYELERİ

0. HENRY

sunuz. Pekâlâ, itiraf edin. Bu gece Bili Bassett'in neler yapabileceğini size göstereceğim.'

"Bassett gün ışısına bile geri dönene kadar onu kulübede beklememizi söyledi, sonra neşeyle ıslık çalarak kentin yolunu tuttu.

"Alfred E. Ricks ayakkabılarıyla ceketini çıkardı. Şapkasını ipek mendille örtüp yere uzandı.

"'Yorucu bir gün geçirdim. Biraz kestirmek istiyorum. İyi geceler, sevgili, Bay Peters,' dedi.

"Tatlı rüyalar. Benim uykum yok. Bir süre yatmayacağım.'

"Peavine'lılar saatimi elimden almışlardı, ama saatin aşağı yukarı sabahın ikisi olduğunu tahmin ediyordum. Bir süre sonra emekçi arkadaşımız geri döndü. Parlak ay ışığının altında kulübenin kapısında durup bize seslendi. Sonra biner dolarlık beş deste parayı yere koyup, folluğa yumurtlayan tavuk gibi gıdaklamaya başladı.

"'Kent hakkında size biraz bilgi vereceğim,' dedi. 'Kentın adı Rocky Springs. Büyük bir Mason Tapınağı inşa ediyorlar. Belediye Başkanı seçiminde Demokrat Parti adayı rakibine yenilecek. Zatülcenpe yakalanan Yargıç Tucker'ın karısı biraz iyileşmiş. İstedieğim bilgileri elde etmek için bu saçma sapan hikâyeleri dinlemek zorunda kaldım. Sadık Kerestecilerin ve Çiftçilerin Birlikleri Enstitüsü adında bir banka var. Dün kasasını 23.000 dolar nakit parayla kapatmış. Bu sabah kasayı açtıkları zaman 18.000 dolar bulacaklar. Hepsi gümüş para, bu nedenle fazla nakit getiremedim. Buyrun bakalım, ticaret ve sermaye. Artık kötü günler sona erdi, değil mi?'

"Alfred E. Ricks ellerini havaya kaldırıp, 'Genç dostum, yoksa bankayı mı soydun? Aman Tanrım, aman Tanrım!' dedi.

"Bassett, 'Buna soygun denmez. Soygun sert bir sözcük,' dedi. 'Ben sadece bankanın adresini aldım. Burası öyle sessiz

- 26 -

bir kent ki, köşe başında bile dursam banka kasasının şifresinin tıkırtısını duyabiliyorum. Çocuklar bana kent halkının gün doğmadan kalktığını söylediler. Nedenini sorunca, kahvaltı o saatte hazır oluyor dediler. Peki, neşeli Robin Hood'a ne dersiniz? Beni davul ve zurnayla karşılamamız gerekirdi. Ama sizi bağışlıyorum. Söyle bakalım, Bay Sermaye sen ne kadar para istiyorsun?'

"Arka ayaklarının üstünde durup pençelerinin arasındaki cevizi evirip çeviren sincaba benzeyen Ricks, 'Genç dostum, Denver'de bana yardım edecek dostlarım var. Eğer bana yüz dolar verirsen...' dedi.

"Bassett binlik para destesinden beş tane yirmiliği ayırıp Ricks'e verdi.

"Bana döndü. 'Ticaret, sen ne kadar istiyorsun?' diye sordu.

"'Bay Emek, paranı cebine koy. Ben bugüne dek alın teri dökerek, namusuyla para kazananların cebinden beş kuruş almadım. Ben salakların ve enayilerin ceplerini yakan dolarları topladım. Bir köşe başında durup, som altın bir yüzüğü

bir delikanlıya 3 dolara satınca, ben 2.60 dolar kazanıyorum. Çünkü 125 dolarlık yüzüğü kıza verince bütün istediklerine kavuşacak, 122 dolar kâr edecek. Şimdi söyle bakalım, hangimiz daha büyük zanaatçı?'

"Bassett, 'Lambasının patlamaması için zavallı fakir bir kadına elli sente bir çimdik kum satınca, tonu kırk sent olan kumdan brüt ne kadar kâr ettiğini hesaplayabilir misin?' diye sordu.

"'Ben kadına lambasını temiz ve dolu tutmasını söylerim. Eğer benim sözümü dinlerse lambası patlamaz. İçine kum doldurunca, lambasının patlamayacağını biliyor ve boşuna endişelenmiyor. Bu bir tür Endüstriyel Hıristiyan Bilimi. Elli dolar karşı-

MNIIANIN EN GÜZEL HİKÂYELERİ

O. HENRH

lığında Rockefeller ve Bayan Eddy gibi iki ünlü kişiye iş yaptırabilir. Altın tozuna bulanmış ikizlere herkes işini yaptırılmaz.'

"Alfred E. Ricks, Bili Bassett'e yağ çekiyordu.

"'Sevgili genç dostum, bu cömertliğini asla unutmayacağım. Tanrı seni ödüllendirecek. Ama işini yürütürken lütfen şiddete ve insan öldürmeye başvurma.'

"Bili, 'Küçük fare, cebinin delik olması senin sorunun,' dedi. 'Sabit fikirlerin ve yanlış hesapların bana vız gelir. Yağmacılık yaptığın sırada savunduğun yüksek ahlak sistemi bak seni nereye getirdi? Yoksulluk ve ihtiyaç içinde kıvranıyorsun. Hırsızlık sanatının ticaret ve takas usulüyle ortadan kalkmasında ısrar eden Peter Kardeş bile, seninle aynı ilkeyi paylaştığını itiraf etti. Her ikinizde altın yaldızlı kurallar içinde yaşıyorsunuz. Peter Kardeş, şu mis kokulu para destesinden istediğin kadar alabilirsin.'

"Parasını cebine koymasını Bili Bassett'e bir kez daha söyledim. Ben bazı insanlar gibi hırsızlığa asla saygı duyamam. Aldığım para karşılığında, çok küçük de olsa onlara bir daha kazıklanmamalarını anımsatacak bir şeyler veririm.

"Sonra Alfred E. Ricks yine BiN'e yağ çekerek veda etti. Söylediğine göre çiftlik evinde ekibi onu bekliyormuş. İstasyona gidip Denver trenine binecekmış. O zavallı tahtakurdu aramızdan ayrılınca kulübenin havası değişti. Ülkedeki sanayi dışı bütün mesleklerin yüzkarasıydı. Her ne kadar görkemli ofislerde büyük dümenler çeviriyorsa da, ahlaksız bir hırsızın sağladığı bir dilim ekmeğe muhtaç olmuştu. Onun gittiğine sevindim, ama ona biraz da acıdım. Artık ebediyen mahvolmuştu. Elinde büyük sermaye olmadan bu adam nasıl çalışabilirdi? Alfred E. Ricks yanımızdan ayrıldığı zaman sırtüstü dönmüş bir kaplumbağa kadar çaresizdi. Küçük bir kızı bile kandırabilecek bir dümen planlayamamıştı.

"Bili Bassett'le baş başa kalınca bildiğim iş sırlarımı aklımdan geçirdim. Bay Hırsıza iş ve emeğin arasındaki farkı göstermeyi düşündüm. Ticaret ve alışveriş konusunda yaptığı hakaretlerle kişisel olarak mesleğimden duyduğum abartılı gururu incitmişti.

"'Bay Bassett, sizin paranızı armağan olarak kabul edemem,' dedim. 'Bu gece ahlak dışı bir davranışla bu kente büyük zarar verdiniz. Bununla birlikte, tehlikeli bölgeden çıkana kadar birlikte yapacağımız yolculuğun masraflarını siz öderseniz, çok sevinirim.'

"Bili Bassett bu teklifimi kabul etti. Güvenceli bir tren bulana dek batı yönünde yürümeye devam ettik.

"Arizona'da Los Perros adındaki kente gelince, şansımızı bir kez daha çanak çömlek gibi ticari mallar konusunda denemeyi önerdim. Eski ustam Montague Silver bu kente yaşıyordu. Artık işten elini eteğini çekip emekli olmuştu. Ona kurduğum, tuzağı açıklayınca, Monty'nin kesenin ağzını açacağından hiç kuşum yoktu. Genellikle gece çalıştığı için, Bili Bassett bütün kentlerin birbirine benzediğini söyleyince, gümüş madeni bölgesindeki, küçük kentlerden biri olan Los Perros'da trenden indik.

"Bassett'i caneviden vuracak harika bir plan hazırlamıştım. O uyurken parasını alıp kaçmayacaktım, ama ona 4.755 dolarlık bir deneyim değerinde bir piyango bileti bırakmaya karar verdim, sanırım trenden indiğimiz zaman cebinde bu kadar parası kalmıştı. Fakat yapacağımız yatırımı ona ilk kez açıkladığım zaman, bana şunları söyledi:

"'Peter Kardeş, senin önerdiğin şekilde bir yatırım yapmak, fena bir şey değil. Sanırım bir yatırım yapacağım. Ama bu iş öyle bir şey olsun ki, yönetim kurulunda Robert E. Peary ve Char-lie Fairbanks gibi insanlar bulunsun.'

"'Sanırım paranı işletmek istiyorsun,' dedim.

29 -

ÖMÎ/ANIM EN GÜZEL HİKÂİ/ELERİ

O. HENTY

"'Evet istiyorum. Bak, Peter Kardeş, ömrümün sonuna dek geceleri çalışmam. Bir kumarhane açacağım. Bu kumar işi çok kârlı.'

"'Bay Bassett, size sunmak istediğim iş teklifini dinlemeyecek misiniz?'

"'Ben kimseyi ısırmam. Bu nedenle yaşadığım yerin yaniba-şına kuduz hastanesi kurman gerekmez,' dedi.

"Böylece kumarhane salonunun üstünde bir oda kiraladı ve eşya aramaya çıktı. Aynı gece Monty Silver'ı evinde ziyarete gittim ve planlarım için bana gerekli olan 200 doları aldım. Sonra Los Perros'da oyun kâğıdı satan dükkâna gidip bütün oyun kâğıtlarını satın aldım. Ertesi sabah dükkân açılır açılmaz satın aldığım tüm oyun kâğıtlarını geri götürdüm. Oyunda beni destekleyecek ortağımın birdenbire karar değiştirdiği, kartları geri vermek istediğimi söyleyince, dükkâncı kartları yarı fiyatına aldı.

"Evet, yetmiş beş dolar zarar etmişim, ama bir gece önce destelerdeki bütün kartları işaretlemiştim. İşte bu emektir. Sonra ticaret ve alışveriş işin içine girdi. Havaya savurduğum paralar yavaş yavaş dönmeye başladı.

"Bili Bassett'in kumarhanesinde fiş alanların arasında ben de vardım. Bassett oyun kâğıtlarını kentten tek dükkânından almıştı; bense bütün kartları kendi avucumun içinden daha iyi tanıyordum.

"Oyun sona erdiği zaman benim cebimde beş bin dolar ve birkaç yüzlük vardı. Bili Bassett oyuR salonuna uğur diye siyah bir kediyi maskot olarak getirmişti. Ben salondan ayrılırken, Bili elimi sıktı.

"'Peter Kardeş, iş içinde iş yapmak niyetinde değilim. Eskiden emeği takdir ederdim. Bir numaralı hırsız maymuncuğundan bir adam yaratıyorsa işini iyi yapıyor demektir. Kart oyunlarında inanılmaz bir şansın var. Tanrı seni korusun," dedi ve ondan ayrıldıktan sonra Bili Bassett'le tekrar karşılaşmadım."

Başından geçen maceranın onu çok etkilediğini anladım. "Pekâlâ, Jeff, eline geçen parayı iyi değerlendirmiş olmanı dilerim. Günün birinde dürüst bir iş kurmak istersen elinde yeterince sermayen var demektir."

Jeff erdemli bir adam tavrıyla, "Ben mi?" dedi. "İnan bana beş bin dolarla çok iyi bir yatırım yaptım."

Ceketinin göğüs cebini sevgiyle okşadı. "Altın madeni hisse senetleri," diye açıkladı. "Paramın her kuruşunu bu senetlere yatırdım. Hisselerin her biri bir dolar değerinde. Bir yıl içinde hisselerin değeri 500'e yükselecek. Mavi Çekirge Madeni bir ay önce keşfedildi. Değerine paha biçilemiyor. Eğer elinde fazla paran varsa hiç çekinmeden bu işe yatır."

"Bazı kez bu madenler..."

Jeff, "Ah, bu demir gibi sağlam. Görünürde elli bin dolarlık altın cevheri var. Hisse başına ayda on sentlik kazanç garanti," dedi. Cebinden uzun bir zarf çıkarıp masanın üstüne attı.

"Onları hep cebimde taşıyorum. Böylece ne ahlaksız hırsız, ne de kapitalist dolandırıcı onları yürütebilecek."

Çok güzel desenlerle çevrili hisse senetlerine baktım. "Demek, altın madeni Colarado'da. Şey, Jeff, şu Denver'e giden ufak tefek adamın adı neydi... Bill'le istasyonda rastladığınız adamın ismi neydi?"

Jeff, "İğrenç kurbağanın adı Alfred E. Ricks'di," dedi.

"Anladım. Altın madenin başkanı da hisse senetlerini A. L. Fredericks diye imzalamış, acaba..."

Jeff senetleri adeta elimden kaparcasına çekip aldı. "Şunlara bir bakayım."

Onun duyduğu utancı biraz olsun hafifletebilmek için garsonu çağırıp bir şişe daha şarap ısmarladım. Hiç olmazsa ona bu kadar yardımcı olabildim, diye düşünüyordum.

30 -

- 31

O. HENR\I

GARİP BİR HİKÂYE m

Austin'in kuzeyinde bir zamanlar Smothers adında namuslu bir aile yaşıyordu. John Smothers, karısı, beş yaşındaki küçük kızları ve onun ebeveynlerinden oluşan bir aileydi. Kentin özel nüfus sayımında altı kişi görünseler de, aslında üç kişiydiler.

Bir gece akşam yemeğinden sonra küçük kız şiddetli bir mide sancısıyla kıvranmaya başladı. John Smothers hiç vakit kaybetmeden kente ilaç almaya gitti. Ama asla geri dönmedi.

Küçük kız bir süre sonra sağlığına kavuştu büyüdü ve güzel bir genç kadın oldu.

Anne yıllarca kaybolan kocasının arkasından gözyaşı döktü. Fakat üç ay önce evlenip San Antonio kentine yerleşti.

Bir süre sonra küçük kız da evlendi ve aradan yıllar geçti, küçük kızın da kızı beş yaşına bastı.

Genç kadın hâlâ babasının onları terkedip asla geri dönmediği evde yaşıyordu.

O A Strange Story, Pleasure and Purpose, An Anthology of Fact and Fiction, Longmans, Green and Co., 1956.

Bir gece garip bir olay meydana geldi. Yıllar önce John Smothers'ın kaybolduğu gece genç kadının küçük kızı mide sancularıyla kıvranmaya başladı. Eğer John Smothers yaşıyorsa ve sürekli bir işi varsa artık torun sahibi de olmuştu.

John Smith (genç kadının kocası), "Kente gidip küçük kızıma ilaç almalıyım," dedi.

Karısı, "Hayır, hayır, sevgili John gitme. Belki sen de eve dönmeyi unutup ebediyen kaybolursun," diye bağırdı.

Böylece John Smith ilaç almaya gitmedi. Karısıyla birlikte küçük Pansy'nin (küçük kızın adı Pansy'ydi) başında beklediler.

Bir süre sonra Pansy iyice fenalaştı. John Smith tekrar ilaç almaya gitmek istedi ama karısı engel oldu.

Birdenbire kapı açıldı ve uzun beyaz saçlı, kamburu çıkmış yaşlı bir adam iki büklüm içeriye girdi.

Pansy, "Merhaba büyükbaba," dedi. Yaşlı adamı diğerlerinden önce tanımişti.

Yaşlı adam cebinden ilaç şişesini çıkarıp Pansy'ye bir kaşık şurup içirdi. Küçük kız hemen iyileşti.

John Smothers, "Tramvayı beklediğim için biraz geciktim," dedi.

- 32 -

- 33 -

F:3

O. HENRY

ARZ VE TALEP n

Finch'in Üçüncü Cadde'de elektrikle şapka temizleyen küçük bir dükkânı vardı. Bir müşteri olan onu asla bırakmazdı. Temizleme işleminin gizemini bilmiyordum, ama her dört günde bir şapkanızı temizletmeniz gerekiyordu.

Finch yirmiyle kırk yaşları arasında, kösele gibi sarı benizli bir adamdı. Ayaklarını sürüyerek yürürdü. Onu gören Essex So-kağı'nda taşralı biri tarafından büyütüldüğünü sanırdı. İşi az olduğu zamanlar gevezelik etmekten hoşlanırdı. Finch'in çalışma koşulları kötü, işçilerine düşük ücret ödeyen patronların sırlarını günün birinde bana açıklayacağını ümit ederek, sık sık şapkamı temizletmeye giderdim.

Bir gün öğleden sonra dükkâna uğradığımda, Finch'i tek başına yakaladım. Tozu ve kiri maktanıs gibi çeken gizemli ilacıyla Panama şapkamı temizlemeye başladı.

"Kızılderililerin bu şapkaları suyun altında ördüklerini söylüyorlar," dedim lafı açmak için.

Finch, "Her duyduğuna inanma," dedi. "Kızılderili veya beyaz, hiç kimse suyun altında o kadar uzun kalamaz. Şey, sen n Supply and Demand, Great Short Stories of the World, ed. Clark and Lieber, Heate Pub. Co.

- 34 -

V

politikayla ilgileniyor musun? 'Arz ve talep' konusunda yeni bir yasa çıkardıklarını gazetede okudum."

Bunun ekonomi politikasıyla ilgili bir yasa olduğunu ve yasal yaptırımını olmadığını dilimin döndüğü kadar açıkladım.

Finch, "Bunu bilmiyordum. Bir yıldan fazla bir zamandır bu konu hakkında oldukça çok şey duydum, ama bu duyduklarım tek yönlüymüş," dedi.

"Evet, siyasi nutuk atmaya meraklı olanlar bu konuyu fazlasıyla kullanıyorlar. Doğrusunu istersen, dillerinden hiç düşürmüyorlar. Doğu yakası taraflarında bu konuda ateşli konuşmalar yapan birilerini dinlemiş olmalısın."

Finch, "Bunları bana bir kral anlattı. Güney Amerika'da yaşayan kızılderili bir kabilenin beyaz kralından dinledim," dedi.

Onun bu sözleri ilgimi çekmiş ama beni şaşırtmamıştı. Gurbette ve yollarda zorlu günler geçirenler için büyük kent ana kucağından farksızdır. Günbatımında evlerine dönünce, sokak kapısının önünde oturup çene çalarlar. Salaş bir kahvede bir zamanlar Afrika'da aslan vurmuş bir piyanist; Zululara karşı İngiliz ordusunda savaşmış bir otel hizmetkârı; bir İstakoz kısıkağı gibi kırılan sol kolunu Patagonya yamyamlarının kaynayan kazanında bırakan bir hızlı posta sürücüsü tanıdım. Bu nedenle şapka temizleyicisinin bir kralla arkadaşlık etmiş olması beni etkilemedi.

Finch o yavan, anlamsız gülümsemesiyle, "Şapkanın bandı yeni mi?" diye sordu.

Beş gün önce şapkama yeni bir bant almıştım. "Evet, eskisinden bir buçuk santim daha kalın."

Finch, "Bundan iki yıl önce, o zamanlar 98 numaralı altı arabanın sürücüsüydim," diye hikâyesini anlatmaya başladı. "Bir gece Schatagel'de domuz sucuğu yerken, enfiye kadar esmer bir adamla tanıştım. Tam bir para babasıydı. Söz dönüp dolaşıp

- 35 -

OÜNUANIN EM GÜZEL HİKÂYELERİ

O. HENRY

altına geldi. Güneyde Guadımala adındaki dağın altın madeni olduğunu ve kızılderililerin nehir yataklarından çok miktarda altın topladıklarını söyledi.

"Ben de ona, 'Ah, Kovboy!' dedim. 'Kızılderililer mi! Güneyde Elklerden ve Maccabee'lerden başka kızılderili yok. Bir de sonbaharda kurutulmuş malların ticaretini yapan alıcılar gelir. Kızılderililer onlara ayrılan bölgelerde yaşıyorlar.'

"Sana bunu kimseye açıklamaman koşuluyla anlatıyorum. Sözünü ettiğim yerliler Buffalo Bill'in kovaladığı kızılderililer değil. Bunlar yerleşik düzende yaşıyorlar ve soyları soyları da belli. Ataları, Meksika Kralı Mazuma zamanında yaşayan İnka ve Azteklerin soyundan geliyormuş. Esmer adam onların dağlardan akan nehirlerden topladıkları altınları torbalara doldurduklarını, sonra da kırmızı kavanozlara boşalttıklarını anlattı. Kızılderililer bu altınları daha sonra yirmi beş kiloluk deri torbalara koyup, torbaları da kapısının üstünde kıvrıkcık saçlı, flüt çalan bir tanrı heykeli olan taş binada sakladıklarını anlattı.

"Toprak altından çıkardıkları bu serveti nasıl değerlendirdi-yorlarmış?" diye sordum.

"Değerlendirmiyorlarmış, öyle dedi esmer adam. Zaten böyle bir imkânları da yokmuş. Altınlar bir sel gibi hızla akıp biri-kiyormuş.'

"Sohbetimizin sonunda ondan epeyce bilgi almıştım Adamın elini sıkarken, 'Özür dilerim ama anlattıklarınızın tek kelimesine inanmadım,' dedim. Bu olaydan bir ay sonra, beş yıllık birikimim 1.300 dolarla Guadımala topraklarına ayak bastım. Kızılderililerin nelere değer verdiklerini bildiğimi sanıyordum ve yola çıkmadan ona göre hazırladım. Kırmızı yün battaniyeleri, dövme demir kovaları, kadınlar için kenarları parlak taşlarla süslü tarakları, cam boncukları ve traş için usturaları dört tane katıra yükledim. Katırları güdecek ve bana tercümanlık yapacak zenci bir

- 36 -

yerli buldum. Adam katırların dilinden iyi anlıyordu, ama İngiliz-ceyi çat pat konuşuyordu. Yanlış kilide sokulan anahtarın çıkardığı ses gibi garip bir ismi vardı, ama ben ona kilit sesine biraz daha benzeyen McClintock adını taktım.

"Dağdaki altın köyüne ulaşan kırk millik yolu tam dokuz gün aradık. Bir gün öğleden sonra McClintock beni ve katırları tahminen iki bin metre yükseklikteki yalçın kayaların üstündeki köprüden geçirdi. Ham deri köprüden geçerken katırların nal sesleri davullar gibi etrafı çınlattı.

"Sözünü ettiğim köyün yolu filan yoktu. Binaları da kerpiç ve taştan yapılmıştı. Birkaç evin kapısından, yoğurtlu patlıcana benzeyen sarımtırak kahverengi başlar dışarıya uzandı. Çevresi verandalı büyük evden, pancar gibi kırmızı suratlı, iriyarı beyaz bir adam dışarı çıktı. Özenle tabaklanmış geyik derisinden giysiler giymiş, boynuna altın zincir takmış, dudaklarının arasındaki puroyu tütürüyordu. Tipi bana yabancı değildi. Yüz hatları, gövdesi ve duruşu ona benzeyen Amerikalı senatörler, ayrıca şef-garsonlarla polisler görmüştüm.

"Öndeki katırdan inen McClintock bir yandan katırla anlaşmaya çalışıyor, bir yandan da sigarasını tütürüyordu. O arada ihyan adam da yanımıza gelmişti.

"Merhaba, evlat, sen bu oyuna nasıl girdin? Fiş aldığını görmedim. Kentin anahtarlarını sana kim verdi?' diye sordu.

"Ben katır sırtında yolculuk yapan zavallı bir adamım. Affedersiniz, buraya gerçekten izinle mi giriliyor, yoksa blöf mü yapıyorsunuz?'

"Sözümüne ata benzer dört ayaklı hayvanın sırtından in de içeriye gel,' dedi.

"Parmağını kaldırdı, bir köylü koşarak geldi.

"Bu adam eşyalarınıza, ben de sizinle ilgileneneğim,' dedi.

- 37 -

BÜN\LANIN EM GÜZEL HİKÂYELERİ

0. HENRU

"Beni büyük eve götürdü. Koltuklardan birine oturmamı işaret etti ve süt renginden bir içki çıkardı. O güne kadar böylesine güzel döşenmiş bir oda görmemiştim. Taş duvarlar ipek şallarla süslenmişti. Döşemelerin üstüne kırmızı ve sarı renkli el dokuması halılar, tiftik keçisi postları serilmişti. Bir köşede kırmızı seramik saksılar duruyordu. Odanın içinde yarım düzine kulübeyi döşemeye yetecek kadar bambu eşya vardı.

"Adam, 'İlk önce benim kim olduğumu öğrenmek istersin,' dedi. 'Bu yerli kabilesi benim malım. Onların tek sahibi benim. Bana Kral veya kabilenin Ana Parmağı anlamına gelen Yüce Ya-cuma derler. İşverenlerden, dinamit lokumlarından, hatta Tif-fany mağazasında kredi sahibi olanlardan daha çok sözüm geçer. Aslında, benim burada astığım astık, dediğim dediktir. Şimdi senin resmi sıfatını öğrenelim ve toplantıyı açalım.'

"'Pekâlâ, benim adım W.D. Finch. Mesleğim, sermayedar, adresim, 541 Doğu Otuz İkinci...'

"Yüce Hakan, 'New York,' diye cümlemi tamamladı gülererek. 'Adresinin karakol kayıt defterlerine ilk kez geçmediğini konuşmandan anladım. Şimdi "sermayedar" ne demek onu açıkla.'

"Toprak ağasına buraya neden ve nasıl geldiğimi açıkça anlattım.

"'Altın tozu mu?' diye hayretle sordu. Küçük bir bebek gibi şaşkın şakın yüzüme bakıyordu. 'Bu çok komik. Bu topraklarda altın madeni yok. Garip bir öykü uğruna tüm parayı harcadın mı? Bak sen şu işe! Peche'lerin son kabilesi olan benim yerlilerim bir bebek kadar saftır. Altının alım gücü nedir bilmezler. Galiba seni birileri oyuna getirmiş.'

"'Olabilir, ama dinlediğim hikâye bana göre gerçektir.'

Kral birdenbire, 'W.D., seninle dürüst bir anlaşma yapacağım,' dedi. 'Beyaz adamla pek sık konuşma fırsatı elime geçmiyor. Harcadığın parayı geri alabileceğin bir gösteri düzenleye-

ceğim. Belki halkım yastık altında bir iki parça altın tozu saklamıştır. Yarın buraya getirdiğin mallarını sergile, bakalım satış yapabilecek misin? Şimdi sana gayriresmi olarak kendimi tanıtacağım. Benim adım Patrick Shane. Peche kabilesini tek başıma, hiç korkusuzca bileğimin hakkıyla fethettim. Dört yıl önce bu taraflara yolum düştü ve iriyarı cüssemle, tenimin rengiyle ve cesaretimle onların kalplerini kazandım. Altı haftada dillerini öğrendim... çok kolay istediğin şeyi işaret ederek, bir dizi ünsüz harfi nefesin yettiği kadar söylüyorsun.'

"Kral Shane anlatmaya devam etti. 'Onları gösterişimle fethettim, sonra el çabukluğuyla onlara ekonomi politikasından, yasalardan söz ettim. Cimriliğin bir tür ahlak kuralı olduğunu açıkladım. Her pazar veya hemen hemen her gün şehir senatosunda (senatör benim) onlara arz ve talep yasaları hakkında vaaz veriyorum. Arzı göklere çıkarıyor, talebi yerden yere çalıyorum. Hep aynı sözleri yineliyorum. W.D., bir şair gibi duygulu konuştuğumu biliyor musun? Ben şair ruhlu bir adamım.'

"'Şair ruhlu musun değil misin bunu bilemem,' diye yanıt verdim.

Vaazımı Tennyson'un dizeleriyle süslerim. Bence o şairi azam. Sözlerime onun şu dizeleriyle başlarım:

"İnsan fazlasını istememeyi öğrenirse Yaşlı Sultan gibi bütün gün baharat bahçesinde dolaşmaz."

"'Onlara talebi azaltmayı, işin özünün arz olduğunu öğrettim. Basit gereksinimlerinin ötesinde hiçbir şeyi arzu etmemelerini öğrettim. Sahilden getirilen küçük bir koyun, bir avuç kakao, birkaç meyve onları mutlu etmeye yetiyor. Hepsini çok iyi eğittim. Bitki liflerinden, saman saplarından giysi ve şapka yapmayı öğrendiler, bunlarla çok mutlu oldular. Cahil insanları basit yöntemlerle mutlu etmek, harika bir şey.'

ÜN\ANW EN GÜZEL HİKÂYELERİ

0. HENRV

"Evet, ertesi gün, Kralın izniyle, McClintock beraberimizde getirdiğimiz eşya torbalarından birkaçını köyün meydanında sergilemeye başladı. Yüzlerce yerli tahtadan tezgâhlara dizdiğimiz mallara bakmak için çevremize toplandı. Kırmızı battaniyeleri açıp salladım. Kadınların parmaklarına yüzükler, kulaklarına küpeler, boyunlarına inci gerdanlıklar, saçlarına kenarları parlak taşlarla süslü tarakları taktım. Erkeklere kırmızı çoraplar giydirdim, ama bir tek mal satamadım. Aç kurtlara benzeyen taştan heykeller gibi mallara baktılar, ama hiçbir şey satın almadılar. McClintock'a sorun nedir diye sordum. Mac yanıt vermeden üç, dört kez esnedi. Bir sigara sardı, katıra bir şeyler fısıldadı ve sonunda insanların paraları olmadığını söyledi.

"Tam o sırada dudaklarının arasında purosunu, boynunda altın zinciriyle Kral Patricktüm azametiyle geldi.

"'W.D., satışlar nasıl gidiyor?' diye sordu.

"'Fena değil, mallarım sudan ucuz. Dükkânı kapatmadan önce sergileyeceğim başka mallarım da var. Şimdi onlara traş için usturaları göstereceğim. Batan geminin mallarından iki düzine usturayı çok ucuza kapattım.'

"Bu sözlerime Shane katıla katıla güldü. Öylesine güldü ki, nerdeyse yere düşecekti. Yanından hiç ayırmadığı özel sekreteri onu güçlkle ayakta tutabildi.

"'Ah, Ulu Tanrım! W.D., sen bir bebek kadar safsin değil mi? Yerlilerin traş olmadıklarını bilmiyor musun? Onlar traş yerine sakallarını yolarlar.'

"'Bu usturalar işlerini kolaylaştıracak, onları kullanmayı öğrenince sakallarını yolmak zorunda kalmayacaklar,' dedim.

"Shane gülerek yanımdan uzaklaştı. Bir blok uzaktan onun güldüğünü duyuyordum. Tabii avuçiçi büyüklüğündeki köyde blok ne gezerdi.

"'McClintock'a, 'Onlara söyle,' dedim. 'Para istemiyorum, aldıkları malların karşılığında altın tozu da verebilirler. Satın alacakları mal karşılığında altının bir onsuna on altı dolar vereceğim. Ben para değil, altın tozu istiyorum.'

"Mac söylediklerimi tercüme edince, sanki meydanı polisler basmışcasına kalabalık çil yavrusu gibi dağıldı. İki dakika içinde köy meydanı boşaldı.

"O gece kraliyet sarayında Kralla ben bu konuyu konuştuk.

"'Eğer altın tozunu bir yerlere saklamasalar, bu denli hassas davranmazlardı,' dedim.

"Shane dudaklarının arasındaki puroyu çiğneyerek güldü. 'W.D., beyaz adamla pek sık konuşma fırsatım yok. Seninle konuşmak hoşuma gidiyor ve sana güvenmek istiyorum. Nasıl olsa buradan sağ çıkacağını hiç sanmıyorum. Her şeyi sana açıklayacağım, gel buraya.'

"Odanın köşesindeki ipek perdeyi açtı ve bana üst üste yığılmış deri torbaları gösterdi.

"Shane, 'Tam kırk torba var,' dedi. 'Her birinin içi yirmi beş kilo altınla dolu. Burada gördüğün altın tozunun değeri 220.000 dolar. Hepsi bana, Yüce Yacuma'ya ait. Yerliler buldukları altınları bana getirirler. Cam boncuk satıcısı, bir düşünsene, iki yüz yirmi bin doların sahibi benim,'

"Haset ve nefretle, 'Ama sana pek bir yararı dokunmuyor ki,' dedim. 'Demek sen parasız para kazanan bu çetenin devlet kasasıdır. Bankana altın yatıran müşterilerinden birine, 200 dolarlık karbon elması bir yüzüğü 4.85 dolara almaya yetecek kadar faiz ödemiyor musun?'

"Alnında boncuk boncuk ter beliren Patrick Shane, 'Dinle beni. Sana güveniyorum. Her nedense sana saygı duyuyorum,' dedi. 'Sen hiç altının ağırlığının gücünü hissettin mi? Kuyumcu tartısında tartılan altının ağırlığından söz etmiyorum. Onsu on al-

ÖNİ/ANM EN GÜZEL HİKÂYELERİ

0. HENRY

ti dolardan bir torba dolusu altının ağırlığının gücünü biliyor musun?'

"'Bilmiyorum. Asla bilmiyorum. Ben kirli paraya asla elimi sürmem.'

"Shane kendini yere atıp altın tozu dolu çuvallara sarıldı.

"Altını seviyorum. Gece gündüz onlara dokunmak istiyorum. Hayattaki tek zevkim bu. Ben kralım. Bu odaya girince zenginliğimi hissediyorum. Gelecek yıl milyoner olacağım. Her ay servetime biraz daha servet katıyorum. Bütün kabileye dere-lerdeki kumları eletiyorum. W.D., dünyanın en mutlu adamıyım. Her gün biraz daha artan bu altınların hepsi benim ve onlardan ayrılmak istemiyorum. Benim yerlilerimin senin mallarını neden satın almadıklarını şimdi anladın. Senin mallarını satın alamazlar. Çünkü buldukları altın tozlarını bana getiriyorlar. Sen dükkânını kapatsan iyi olacak.'

"'Sana ne olduğunu söyleyeyim mi?' dedim. 'Sen adi, cimri, aşağılık bir adamsın. Arz konusunda vaaz veriyorsun, ama talebi unutuyorsun. Arz sunmadan başka bir şey değildir. Oysa talep mantıki bir kıyaslama ve hakkını istemektir. İstem kadınlarımız ve çocuklarımızın haklarını, iyilik adına yardım etmeyi ve dostluğu içerir. Hatta sokak köşelerinde dilenmeyi andırır biraz. Arz ve talep eşit şekilde uyum içinde olmalıdır. Senin politik ve ekonomik fikirlerini çürütecek benim de bildiğim bazı oyunlar var.'

"Ertesi sabah McClintock'a bir katır yük daha getirip köyün meydanına sergilemesini söyledim. İnsanlar eskisi gibi etrafımızı sardılar.

"En güzel kolyeleri, bilezikleri, saç taraklarını ve küpeleri çıkarıp kadınlara taktım, sonra elimdeki kozu oynadım.

"Son paketimi açtım ve arkaları parlak teneke kaplı el aynalarını kadınlara dağıttım, Peche yerlileri hayatlarında ilk kez ayna görüyorlardı.

"Shane kakhahalarla gülerek yanımıza yaklaştı.

"'Bugün işler nasıl gidiyor, bakalım?' diye sordu.

"'Şimdilik bir kıpırdama yok,' diye yanıt verdim.

"Yavaş yavaş kalabalıktan mırıldılar yükselmeye başladı. Sihirli kristale bakınca güzelliklerini keşfeden kadınlar, usulca erkeklerden para istediler. Onlar satın almak istedikleri malları seçerlerken, erkekler de ısrarla parasızlıktan yakınıyorlardı, ama kadınlar onlara aldırmadılar.

"Diğer kozumu da oynamanın zamanı gelmişti.

"Katırlarıyla konuşan McClintock'u yanıma çağırdım ve bana yardım etmesini istedim.

"'Dünyadaki krallara ve kraliçelere yakışan bu güzelim süsleri altın tozuyla satın alabileceklerini söyle. Yüce Yacuma için suların içinden eledikleri sarı kumlarla, onları güzelleştirecek ve kötü ruhlardan koruyacak değerli mücevherleri ve uğurları bütün kabilenin satın alabileceğini söyle. Halkın parasına el koyan bu adam her gün biraz daha zenginleşirken, onlara beş kuruş bile vermiyor. Oysa Pittsburgh bankalarının halkın birikimlerine yüzde dört faiz verdiğini söyle. Altın tozlarını kendi aileleri için toplamalarını söyle, Mac. Onlarla ateşli bir devrimci gibi konuş. Esaret günlerinin geride kaldığını söyle,' dedim.

"McClintock katırlarından birine sevgiyle el salladı, sonra efendisinin söylediklerinin bir kısmını dili döndüğü kadar halka anlattı.

"Benim sahte mücevherlerimle süslü bir kadını koluna takan bir yerli meydanın ortasındaki taşta çıktı ve garip sesler çıkararak bir şeyler söyledi.

"McClintock, "Altın tozuyla her istediklerini alabileceklerini halka açıklayınca kadınlar deliye döndü. Yüce Yacuma onlara altın tozunun kötü ruhları uzaklaştırmaktan başka bir şeye yaramadığını söylemiş," dedi.

- 42 -

- 43 -

ÖNÜANIN EN GÜZEL HİKÂYELERİ

0. HENR\1

"Devam et! Devam et!" dedim. "Altın tozu veya nakit parayla istediklerini satın alabilirler. Altın tozunu onların gözü önünde tartacağız. Onsunu on altı dolardan alıyorum. Guadımala sahilindeki altına biçilen en yüksek değer bu."

"Sonra kalabalık birdenbire dağılınca, ne olduğunu anlayamadım. Mac'la birlikte bize geri verdikleri el aynalarıyla incik boncuğu tekrar torbalara doldurduk ve katırlarımızı bıraktığımız ahıra döndük.

"Biz torbaları katırlara yüklerken, köyün meydanında kızılca kıyametin koptuğunu duyduk. Giysileri parçalanan, yüzü gözü tırmık içinde kalan Patrick Shane'in canını kurtarmak için dili bir karış dışarda koştüğünü gördük.

"'W.D., hazineyi talan ediyorlar,' diye bağırdı. 'İkimizi de öldürecekler. Çabuk katırlardan birkaç tanesinin yükünü boşaltın. Hiç oyalanmadan buradan kaçmalıyız.'

"'Arz ve talep yasasının doğrusunu öğrendiler.'

"Kral, 'Ayaklananların çoğu kadın, oysa hepsi bana delicesine hayrandı!'

"'0 zamanlar el aynalarının varlığını bilmiyorlardı,' dedim.

"Shane, 'Acele edin! Oraklar ve bıçaklarla üstümüze geliyorlar,' diye bağırdı.

"'Uydurduğun arz yasası kulağına küpe olsun. Çabuk demir kır katıra atla. Ben boz katıra binerim, çünkü o daha hızlı koşuyor. Demir kır katırın ayağı sakat, pek iyi koşamaz, ama eğer politik görüşlerini değiştirip takas olayını kabul edersen boz katırı bile sana verebilirim,' dedim.

"Shane, McClintock ve ben katırlara atladık, son hızla ham deriden köprüye doğru ilerlemeye başladık. Tam karşıya geçmiştik ki, köprünün diğer başına ulaşan yerliler taşları ve uzun bıçakları bize doğru fırlatmaya başladılar. Köprünün bağlı olduğu kazıkları kestik ve sahile doğru yol aldık."

- 44 -

Tam o sırada, Finch'in dükkânına iriyarı, uzun boylu bir polis geldi ve kollarını tezgâha dayadı. Finch ona dostça selam verdi.

Polis, "Casey'nin yerinde duydum, Şapka Temizleyicileri Sendikası pazar günü Bergen Plajı'nda piknik düzenlemiş. Doğru mu?" diye boğuk sesle sordu. Finch, "Tabii, doğru. Çok eğleneceğiz," dedi.

Polis tezgâhın üstüne beş dolar fırlattı. "Bana beş bilet ver."

Finch, "Şey," dedi. "Biraz fazla..."

Polis öfkeyle onun sözünü kesti. "Kapa çeneni! Biletleri satmak zorundasın, değil mi? Birileri de bu biletleri satın alacak. Keşke ben de pikniğe gelebilseydim."

Mahallesinde Finch'in sevilen biri olması hoşuma gitti.

Sonra dükkâna mavi gözlü, eli yüzü kirli, giysileri kir pas içinde yedi yaşlarında bir kız girdi.

"Annem," diye tiz sesle konuşmaya başladı. "Bakkal için seksen sent, sütçü için on dokuz sent ve çiklet almak için de bana beş sent vermenizi söyledi... şey aslında sonuncusunu ben ekledim," dedi cin gibi küçük kız umutlu ama dürüst bir gülümsemeyle.

Finch parayı çıkarıp iki kez saydı. Ve küçük kıza bir dolar dört sent verdiğini gördüm.

Finch, "Arz ve talep yasasının doğru uygulanışı böyledir işte," dedi, şapka bandını tutan dikişlerin bazılarını dikkatle keserken; böylece birkaç güne kalmadan bant yerinden çıkacaktı. "Arz ve talep birlikte işlemelidir," diye sözlerini sürdürdü o yavan gülümsemesiyle. "Eminim, verdiğim parayla gidip şeker alacak, şekeri çok seviyor. Eğer arz için talep yoksa, arz ne işe yarar?" Merakla, "Peki Krala ne oldu?" diye sordum.

Finch, "Ah, sana söylemeyi unuttum. Piknik biletlerini satın alan Shane'di. Benimle birlikte buraya döndü ve şimdi polis örgütünde çalışıyor."

45

John Steinbeck

John Steinbeck (1902-1968) ilk ve orta eğitimini doğduğu Salinas kasabasında tamamlamıştır. Daha sonra Stan-ford Üniversitesi'ne devam edebilmek için amelelik, kapıcılık, rençberlik gibi çeşitli işlerde çalışmıştır.

Steinbeck duygulu yöresel bir yazar olarak tanınır. Ca-lifornia'daki basit insanların yaşamlarını ele alıp, bunları içtenlikle ve yapmacıksız bir dille işlemiştir.

1929 yılında yayınlanan ilk eseri Altın Kadeh (The Golden Cup) ünlü korsan Henry Morgan'ın yaşamını anlatır. 1932'deki Cennetin Çayırları (The Pastures Of Heaven) adlı romanını bir yıl sonra Bilinmeyen Bir Tanrıya (To a God Unknown) izlemiştir. 1935 yılında yazdığı Yukarı Mahalle (Tortula Fiat) California'da küçük bir balıkçı limanındaki köylülerin yaşamlarından kesitler sunan öykülerden oluşur. Yine California'daki çiftliklerde çalışan ırgatların grevlerini dile getiren Bitmeyen Kavga (in Dobiuous Battle) 1936 yılında yayınlanmıştır. Bir çiftlikte yaşayan iki gündelikçinin yaşamını yansıtan Fareler ve İnsanlar (Of Mice And Men) adlı eseri 1937'de yayınlanmıştır. 1939'da yayınlanan Gazap Üzümleri (The Grapes Of Warth) yazarın en ünlü eseri olarak tanımlanmıştır. Ay Battı (The Moon Is Down), Sardalye Sokağı (The Cannery Row), Aşk Otobüsü (The Wayward Bus), İnci (The Pearl), Alev (Burning Bright), Cennet Yolu (East Of Eden), Uğurlu Perşembe (Sweet Thursday), Macera Yolcuları (Travels With Charley) gibi eserleri sinemaya uyarlanmıştır. Öykülerini Al Midilli (Red Pony) ve Uzun Vadi (The Long Valley) adlı eserlerinde toplamıştır. Steinbeck 1962 yılında Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazanmıştır.

- 46 -

HALKIN MERİ N

Cumartesi öğleden sonra, çiftlikte çalışan Billy Buck, geçen yıldan kalan saman yığınının elindeki tırmıkla karıştırıp, dikenli tellerin ardında tembel tembel dolaşan ineklerin önüne birkaç tutam saman attı. Mart rüzgârı gökyüzündeki minik pamuk yığını gibi bulutları önüne katmış doğuya doğru sürüklüyordu. Tepenin doruklarındaki çalılıklarda rüzgârın ıslık çaldığı duyuluyor ama aşağıdaki çiftlikte dal bile kıpırdamıyordu.

Küçük çocuk, Jody, elindeki tereyağlı kalın bir dilim ekmeği yiyerek evden dışarı çıktı. Billy'nin saman yığınının karıştırdığını görünce, iyi deriden ayakkabılarını eskitmek istercesine ayaklarını yere vurarak o tarafa doğru yürüdü. Jody siyah servi ağacının yanından geçerken, beyaz güvercin sürüsü havalanıp, ağacın tepesinde bir daire çizerek tekrar dallara kondular. Verandada yatan kahverengi ve sarı alaca tüylü tombulca kedi yerinden fırlayıp yolun karşı tarafına koştu. Sonra şimşek gibi bir hızla geri döndü. Kedinin oyununa ayak uydurmak isteyen Jody, yerden bir taş aldı, ama taşı fırlatıncaya kadar kedi verandanın altında gözden kayboldu. Jody elindeki taşı servi ağacına doğru (*! The Leader of the People, Short Stories tor Study, ed. Short and Şevvali, Holt Pub. Co.

- 47 -

DÜNj/ANIN EN GÜZEL HİKÂyELERİ

JOHN STEINBECK

fırlatınca, beyaz güvercinler ürküp gökyüzüne doğru havalandılar.

Saman yığınının yanına gelen çocuk dikenli tellere yaslanıp, "Sence hepsi bu kadar mı?" diye sordu.

Orta yaşlı çiftlik işçisi samanı karıştırmaya ara verip elindeki tırmağı dikkatle toprağa sapladı. Siyah şapkasını başından çıkararak saçlarını düzeltti. "Toprağın neminden hepsi ıslanmış," dedi ve şapkasını tekrar giyip kuru köseleye dönmüş ellerini ovuşturdu.

Jody, "Fareler samanların arasına yuva yapmışlardır," dedi.

Billy, "Hem de nasıl, yığının içinde fareler cirit atıyor," diye yanıt verdi.

"Pekâlâ, sen işini bitirince, köpekleri farelerin üstüne salarım."

Billy Buck, "Tabii, salarsın," dedi. Bir tırmık dolusu nemli samanı havaya savurunca, bir anda üç fare dışarıya fırladı, sonra çılgın gibi tekrar samanların arasına daldılar.

Jody mutlulukla içini çekti. O tombul, çevik, kendini beğenmiş fareler ölüme mahkûmdular. Kedilerin, kapanların, zehirlerin ve Jody'nin korkusundan uzak sekiz aydır samanların içinde yaşayıp üremişlerdi. Güvencede olmanın rahatlığı içinde, burunları büyümüş ve fazlasıyla semirmişlerdi. Artık felaket saati gelmişti; bugün hepsi ölecekti.

Billy başını kaldırıp çiftliğin etrafını çevreleyen tepelere baktı.

"Fareleri öldürmeden önce, istersen bir babana sor," diye önerdi.

"Tamam, şimdi sorarım. Ama babam nerede?"

"Yemekten sonra atına atlayıp tepedeki çiftliğe gitti. Biraz sonra döner."

Jody çitin direğine yaslandı. "Babamın kızacağını sanmıyorum."

Billy tekrar samanları savurmaya başladı ve felaket habercisi gibi, "Sen yine de bir sor, babanı bilirsin," diye söylendi.

Jody biliyordu. Babası Cari Tiflin, önemli olsun veya olmasın çiftlikte yapılacak her şey için kendisinden izin almalarında ısrar ederdi. Jody sırtını iyice direğe vererek yere oturdu. Gökyüzünde kayıp giden küçük beyaz bulutlara baktı. "Billy, yağmur yağacak mı?"

"Belki. Rüzgâr iyi, ama yeterince şiddetli değil."

"Tanrı'nın belasını fareleri öldürünceye kadar, dilerim yağmur yağmaz." Jody büyükler gibi küfür ederek konuştuğunu Billy' nin farkedip etmediğini anlamak için başını çevirip ona baktı. Billy yanıt vermeden işine devam etti.

Jody arkasını dönüp dış dünyadan çiftliğe uzanan tepenin kenarındaki yola baktı. Solgun mart güneşi tepeye vurmuştu. Adaçayı bitkilerinin arasından gelincikler, gümüş gibi parlayan devedikenleri ve mavi acıbakla çiçekleri fıskırmıştı. Jody tepenin ortasında köpeklerinden birinin bir köstebek yuvasını eşelediğini gördü. Köpek bir süre yeri eşeledikten sonra durdu ve arka ayaklarının arasında biriken toprakları geriye doğru tekmeledi. Hiçbir köpeğin çukur kazarak köstebek yakalayamayacağı gerçeğini yalanlamak istercesine coşkuyla kazmaya devam etti.

Jody birdenbire siyah köpeğin kaskatı kesildiğini ve başını çukurdan çıkarıp tepenin kenarından geçen yola baktığını gördü. Jody de onun baktığı yöne baktı. Cari Tiflin atının sırtında bir an soluk mavi gökyüzünün altında durdu, sonra yoldan aşağıya evine doğru ilerledi. Elinde beyaz bir şey vardı.

Jody yerinden fırlayıp, "Mektup getiriyor," diye bağırarak hızla çiftlik evine doğru koşmaya başladı. Yüksek sesle okunacak mektubun bir kelimesini dahi kaçırmak istemiyordu. Babasından önce eve ulaştı ve yıldırım gibi içeriye girdi. Eyerin gıcirtısından, Carl'ın attan indiğini ve onun sağrısına bir tokat atıp

JOHN STEINBECK

ahıra yolladığını duydu. Billy atın eyerini çözdükten sonra onu çayıra salacaktı.

Jody mutfağa koşup, "Bize mektup geldi!" diye bağırdı.

Fasulye tenceresinden başını kaldıran annesi, "Kim getirdi?" diye sordu. "Babam getirdi. Zarfı elinde gördüm."

Cari mutfaktan içeri girince, Jody'nin annesi, "Mektup kimden, Cari?" diye sordu.

Adam hemen kaşlarını çattı. "Mektup getirdiğimi nereden biliyorsun?"

Kadın başını oğlundan yana salladı. "Çenesi düşük Jody söyledi."

Jody utanmıştı.

Babası ona horgörüyle baktı. "Çenesi fazla düştü. Kendi işiyle meşgul olacağına başkalarının işine karışıyor. O koca burnunu her şeyin içine sokuyor."

Bayan Tiflin biraz yumuşadı. "Şey, onu meşgul edecek fazla bir şey yok.

Mektup kimden geliyor?"

Cari hâlâ kaşlarını çatmış Jody'ye bakıyordu. "Eğer ayağını denk almazsa ben onu yeterince meşgul ederim," dedi ve zarfı uzattı. "Sanırım mektup babandan."

Bayan Tiflin başından çıkardığı saç tokasıyla zarfın ağzını açtı.

Dudaklarını büzüp dikkatle mektubu okumaya başladı. Jody onun gözlerinin satırların üstünde dolaşmasını izledi. Sonra annesi, "Şey, cumartesi günü buraya gelip birkaç gün kalacağını yazıyor. Ayy, bugün cumartesi. Mektup postada gecikmiş olmalı," dedi ve zarfın üstündeki tarihe baktı. "Dün değil önceki gün postaya verilmiş. Mektubun dün elimize geçmiş olması gerekirdi." Başını kaldırıp sorarcasına kocasına baktı, sonra yüzü öfkeyle karardı. "Şimdi neden öyle bakıyorsun? Babam sık sık bizi ziyarete gelmiyor ki."

- 50 -

Karısının öfkeli bakışlarıyla karşılaşmak istemeyen Cari gözlerini yere indirdi. Çoğu zaman ona karşı sert davranırdı, ama arasına karısının öfkesi kabarcına, onunla başa çıkamazdı.

Kadın, "Senin derdin ne?" diye sordu.

Adam oğlu Jody gibi özür dileyen bir tonla, "Çok konuşuyor, hiç susmadan konuşuyor," diye ağzının içinde geveledi.

"Ne olmuş, yani? Sen de konuşuyorsun."

"Tabii konuşuyorum. Ama baban hep aynı şeyi anlatıyor."

Jody heyecanla, "Kızılderilileri anlatıyor!" diye söze karıştı.

"Kızılderilileri ve bu topraklardan onları nasıl sürdüklerini anlatıyor!"

Cari öfkeyle ona döndü. "Çenesi düşük, dışarı çık! Çabuk, dışarı çık! Defol!"

Jody süklüm püklüm arka kapıdan dışarıya çıktı ve tel kapıyı usulca kapattı. Mutfak penceresinin altında utançla önüne bakarken, garip şekilli bir taş gözüne takıldı. Taş adeta onu büyülemişti. Yere çömeldi ve taşı eline alıp dikkatle bakmaya başladı.

İçerde konuşulanları mutfak penceresinin altında rahatça duyuyordu. Babası, "Jody çok haklı," diyordu. "Kızılderilileri ve onları nasıl kovaladıklarından başka bir şey anlatmıyor. Atları nasıl kaçırdıklarını belki bin kez dinledim. Hep aynı öyküleri anlatıyor. Hatta anlatırken kelimeleri bile değiştirmiyor."

Bayan Tiflin yanıt verirken sesinin tonu öylesine değişmişti ki, pencerenin altında duran Jody, elindeki taşı incelemeye son verip, başını kaldırarak yukarıya baktı. Annesi yumuşak bir sesle konuşmaya başlamıştı. Jody onun yüzünün ifadesinin de sesin tonu gibi değiştiğini biliyordu. Kadın alçak sesle, "Cari, bir de şu açıdan düşünsene, babamın hayatındaki en önemli olay bu. At arabaları konvoyunu kıtanın bir ucundan diğer ucuna ulaştırdıktan sonra yaşamı da sanki bu büyük olayla birlikte so-

- 51 -

DÜNMANIN EN GÜZEL HİKÂYELERİ

JOHN STEINBECK

na ermiş. Önemli bir iş yapmıştı, ama bu uzun sürmemişti. Bak!" diye sözlerine devam etti. "Sanki babam bu işi yapmak için dünyaya gelmiş ve iş sona erince, yaptıklarını düşünmekten ve anlatmaktan başka geriye bir şey kalmamış. Eğer batının daha ilersi olsaydı, oraya kadar giderdi. Bunu bana kendisi söyledi. Ama ne yazık ki, kara okyanusun kıyısında sona eriyor. Bu nedenle durmak zorunda kaldığı okyanusun kıyısına yerleşmiş." Carl'ı caneviden yakalayıp, yumuşak ses tonuyla onu yatıştırmıştı.

Cari, "Evet onu gördüm, sahile inip okyanusun ötesine dalıp gidiyor," diye usulca onayladıktan sonra sesi hafifçe sertleşti. "Sonra da kalkıp Pasific Grove'daki Horseshoe Kulübü'ne gidiyor ve herkese kızılderişilerin atları nasıl kovaladıklarını anlatmaya başlıyor."

Bayan Tiflin yine kocasının huyuna gitti. "Evet, bundan başka anlatacak bir şeyi yok. Ona karşı sabırlı ol ve anlattıklarını dinler gibi yap."

Cari sabırsızca arkasını dönüp, uzaklaşırken, "Pekâlâ, çekilmez bir hale gelirse, ambara, Billy'nin yanına giderim," diye sinirli sinirli söylendi. Evden dışarıya çıkınca, ön kapıyı öfkeyle çarpıp kapattı.

Jody koşup üstüne düşen işleri yapmaya başladı. Tavuklara yem verirken onları kovalamadı. Kümesteki yumurtaları topladı. Odunları kırıp eve taşıdı ve onları odun sepetine yerleştirdi, iki kucak dolusu odun nerdeyse sepetten yere dökülecekti.

Annesi fasulyeyi pişirmişti. Ateşi karıştırıp hindi kanadıyla ocağın üstünü süpürdü. Jody öfkesinin geçip geçmediğini anlamak için dikkatle annesini gözledikten sonra, "Bugün mü geliyor?" diye sordu.

"Mektubunda öyle yazıyor."

"Yola çıkıp onu karşılasam iyi olur."

- 52 -

Bayan Tiflin ocağın kapağını kapattı. "Evet, iyi olur. Herhalde birisinin onu karşılaması hoşuna gider."

"Öyleyse hemen yola çıkayım."

Jody dışarı çıkınca, tiz bir ıslık çalıp köpekleri yanına çağırdı. "Haydi tepeye doğru yürüyün," diye onlara emir verdi. İki köpek sevinçle kuyruklarını sallayarak koşup öne geçtiler. Yol kenarındaki adaçayı bitkileri yeni filizler vermişti. Jody taze dallardan birini kopardı ve yabancı çiçek kokusu havayı sarana kadar ellerine sürdü. Köpekler birdenbire ok gibi fırlayıp, fundalıkların arasına dalan tavşanı kovalamaya başladılar. Jody onları gözden kaybetti. Tavşanı yakalayamayan köpekler sonra tekrar eve döndüler,

Jody binbir zahmetle bayırın tepesine doğru yürüdü. Yolun geçtiği dar düzlüğe çıkınca, saçları ve gömleği rüzgârda uçuşmaya başladı. Jody durup aşağıdaki tepelere, uçsuz bucaksız uzanan yemyeşil Salinas Vadisi'ne baktı. Çok uzaklardaki dümdüz arazinin üstüne kurulan Salinas Kasabası gözüküyordu.

Tek katlı beyaz evlerin camları güneşin solgun ışıklarıyla mücevher gibi parlıyordu. Jody'nin durduğu tepenin tam altındaki meşe ağacının dallarına tüneyen kargalar bir ağızdan galk-
lıyorlardı.

Jody durduğu tepenin altından geçen yolu gözleriyle izlemeye başladı. Az gittikten sonra tepenin arkasında kaybolan yol, diğer taraftan tekrar ortaya çıkıyordu. Jody çok uzaklarda doru bir atın çektiği arabayı gördü. Araba bir süre sonra tepenin arkasında kayboldu. Jody yere oturdu ve arabanın tekrar meydana çıkacağı noktaya bakmaya başladı. Tepelerin doruklarında esen rüzgâr sanki şarkı söylüyor, pamuk gibi beyaz bulutlar hızla doğuya doğru kayıyordu.

Araba tekrar gözüksü ve durdu. Siyah giysili adam oturduğu yerden inip, atın yanına gitti. Çok uzakta olduğu halde, hay-

- 53 -

ÖÜNİ/ANIN EN GÜZEL HİKÂYELERİ

JOHN STEINBECK

vanın başını öne eğişinden, Jody adamın atın yularını çözdüğünü anladı. At yürümeye devam etti. Adam da arabanın yanında ağır ağır tepeye tırmanıyordu. Jody sevinçle bir çığlık atıp onlara doğru koşmaya başladı. Yolun kenarındaki sincaplar hopla-yarak uzaklaştılar. Kuyruğunu yelpaze gibi sallayan bir koşucu kuşu tepeye doğru yarışa kalkmışçasına koştu ve bir planör gibi süzülerek gözden kayboldu.

Jody her adım atışında kendi gölgesinin ortasına basmaya çabalarırken ayağının altındaki taş yuvarlanınca yere düştü. Büyükbabası ve arabasıyla arasında çok az mesafe kalmıştı, hemen küçük dönemece doğru koştu. Ve kimse görmeden koşmaya son verip vakur adımlarla ilerlemeye başladı.

At binbir zahmetle tepeye tırmanırken, yaşlı adam da arabanın yanında yürüyordu. Alçalan güneşin altında ilerlerken, dev gibi gölgeleri de onları izliyordu. Büyükbaba siyah bir kostüm giymişti. Ayağında yumuşak deriden siyah çizmeler vardı. Beyaz sert kolalı gömleğinin yakasına da siyah kravat takmıştı. Geniş kenarlı siyah şapkasını elinde taşıyordu. Beyaz sakalı kısa kesilmişti. Beyaz kaşları gözlerinin üstünden bıyık gibi aşağıya sarkıyordu. Sert bakışlı mavi gözlerinin içi gülüyordu. Yüzünden ve duruşundan granit gibi sert bir vakar yansıyordu; öyle ki, her hareketi olanaksızmış gibi geliyordu insana. Dinlenirken, bir daha asla hareket etmeyecekmiş gibi taşlaşıyordu sanki. Adımları ağır ve emindi. Bir kez karar verince, attığı hiçbir adım geri dönmez, belirlendiği yönü asla değişmez; yürümesi ne hızlanır, ne de yavaşlardı.

Jody dönemeci dönünce, büyükbabası ağır ağır şapkasını sallayarak onu selamladı. "Merhaba, Jody! Beni karşılamaya mı geldin?" diye seslendi.

Jody onun yanına gidip adımlarını yaşlı adamın adımlarına uydurdu; yürürken sırtını dikleştirmiş, ayaklarını hafifçe sürüyordu. "Evet, efendim. Mektubunuzu bugün aldık," diye yanıt verdi.

- 54 -

Büyükbaba, "Dün elinize geçmesi gerekiyordu, evet dün elinize geçmeliydi. Evdekiler nasıl?" dedi.

"Herkes iyi, efendim." Jody bir an duraksadıktan sonra, çekinerek, "Yarın fare avına gelmek ister misiniz, efendim?" diye önerdi.

Büyükbaba kıkırdayarak güldü. "Fare avı mı, Jody? Bu devrin insanları çıka çıka fare avına mı çıkıyorlar? Yeni nesil pek güçlü değil, ama fare avına kalacaklarını da hiç düşünmemiştim."

"Hayır, efendim. Bu sadece bir oyun. Saman yığınları yerden kalkıyor. Köpekleri farelerin üstüne salacağım. Siz de seyredersiniz ya da samanları biraz karıştırırsınız."

Yaşlı adam gözlerinde muzip bir ifadeyle torununa baktı. "Anladım. Yani fareleri yemiyorsun. Henüz fare yemeye başlamadın demek."

Jody, "Onları köpekler yiyor, efendim," diye açıkladı. "Kızılderilileri avlamaya benzemez sanırım."

"Hayır, pek benzemiyor... ama daha sonra, birlikler kızılde-rilileri avlarken, onların çocuklarını öldürüp çadırlarını yakmaya başlayınca, senin fare avından pek farkı kalmadı."

Tepeye tırmandılar ve çiftliğe uzanan bayırdan aşağıya inerlerken güneş ufukta kayboldu. Büyükbaba, "Büyümüşsün, sanırım boyun iki buçuk santim uzamış," dedi.

Jody gururla, "Daha fazla. Kapının pervazına dayayıp boyumu ölçüyorlar. Şükran Günü'nden bu yana iki buçuk santimden fazla uzamışım," diye övündü.

Büyükbaba kalın güzel sesiyle, "Belki de çok su içiyorsun, bitki sapı gibi sadece gövden uzuyor. Bakalım baş verince ne olduğunu göreceğiz," dedi.

Jody yaşlı adamın kendisini incitmek istediğini düşünerek hemen onun yüzüne baktı. Ama büyükbabasının bu sözleri kö-
- 55 -

DÜNYANIN EN GÜZEL HİKÂYELEHİ

tü niyetle söylemediği anlaşılıyordu. Mavi gözlerindeki ifade onu cezalandırmak veya haddi bildirmek gibi bir anlam taşımıyordu. Jody, "Belki, domuz avına çıkarız," diye önerdi.

"Ah, hayır! Buna izin veremem. Benimle dalga geçiyorsun. Biliyorsun, bu mevsimde domuz avı yasaktır."

"Büyük yaban domuzu Riley'i biliyor musunuz, efendim?" "Evet. Onu çok iyi anımsıyorum."

"Şey, Riley saman yığınının altını yiyerek büyük bir delik açmış, samanlar üstüne yıkılınca boğuldu."

Büyükbaba, "Bu iş domuzların başına pek sık gelir," dedi. "Riley iyi bir yaban domuzuydu. Bazı kez sırtına binip dolaşmama bile razı olurdu."

Tepenin altındaki evin kapısı açılıp kapandı. Jody'nin annesi verandaya çıkmış, onlara iş önlüğünü sallıyordu. Cari Tiflin'in de ahırdan çıkıp onları karşılamak için eve gittiğini gördüler.

Artık güneş tepelerin ardında kaybolmuştu. Morumsu alacakaranlığa bürünen vadide, evin bacasından yükselen mavi duman havada asılı gibi duruyordu.

Ambardan dışarı çıkan Billy Buck elindeki tasın içindeki sabunlu suyu yere döktü. Büyükbabaya derin bir saygıyla bağlı olan Billy, hafta içi olmasına karşın traş olmuştu. Büyükbaba Billy'nin yeni kuşağın birkaç sert erkeğinden biri olduğunu söylerdi. Billy orta yaşlı olduğu halde, büyükbaba ona çocuk gözüyle bakardı. Billy de hızlı adımlarla eve doğru yürüyordu.

Jody'yle büyükbaba tepeden aşağıya indikleri zaman, üçünü de onları bahçe kapısının önünde bekler buldular. Cari, "Hoşgeldiniz, efendim. Sizi bekliyorduk," dedi. Bayan Tiflin büyükbabanın sakalının ucuna bir öpücük kondurdu ve hiç kımıldamadan durup babasının iri eliyle omzunu okşamasını bekledi. Billy fırça gibi bıyıklarının altından sırtıtarak,

JOHN STEINBECK

I

smi bir tavırla yaşlı adamın elini sıktı. "Atınızı ahıra bağlayıp oşum takımlarını çıkarırım," dedi.

Büyükbaba onun arkasından baktı, sonra dönüp yanındakilere belki yüzüncü kez, "Çok iyi bir çocuk. Babasını tanırdım. Ona Katır Kuyruğu Buck derlerdi. Ona Katır Kuyruğu lakabını neden taktıklarını asla öğrenemedim, sadece katırlara yük yüklerdi," dedi.

Bayan Tiflin dönüp eve doğru yürürken, "Baba, ne kadar kalacaksın?" diye sordu. "Mektubunda ne kadar kalacağını yazmamışsın."

"Şey, bilmiyorum. Belki iki hafta kalırım, ama bir yerde asla düşündüğüm kadar uzun kalamıyorum."

Kısa süre sonra beyaz muşamba örtülü masanın etrafında toplanıp akşam yemeğine oturdular. Aynalı gaz lambası masayı aydınlatıyordu. Yemek odasının penceresinin dışında koca koca pervaneler yumuşak seslerle cama vuruyorlardı.

Büyükbaba küçük lokmalara doğradığı büfteğini ağır ağır çiğnerken, "Çok acıkmışım," dedi. "Yolculuk iştahımı açmış. Kıtayı bir ucundan diğer ucuna geçerken de çok acıkırdım. Hepimiz çok acıkırdık. Gece etin pişip sofraya gelmesini dört gözle beklerdik. Her gece aşağı yukarı bir kiloya yakın sığır eti yedim."

Billy, "Açık havada yolculuk iştah açar," dedi. "Benim babam hükümet mallarını taşırdı. Küçükken ona yardım ederdim, ikimiz kocaman bir parça geyik etini bir oturuşta yedik."

Büyükbaba, "Babanı tanırdım, Billy," dedi. "Çok iyi bir adamdı. Ona Katır Kuyruğu Buck ismini takmışlardı, ama neden böyle dediklerini bilmiyorum. Sadece katırlara yük yüklerdi."

Billy, "Evet, o kadar," diye onayladı. "Sadece katırlara yük yüklerdi."

OUN1/ANIN EN GÜZEL HİKA\IELER\

JOHN STEINBECK

Büyükbaba çatatıyla bıçağını elinde bırakıp masanın etrafındakilere baktı. "Hiç unutmuyorum bir gün etimiz tükenmişti," diye söze başladı. Sesi garip bir şarkı mırıldanırmişçesine alçal-dı ve bayatlamış öyküyü anlatmaya başladı. "Bufalolar, antiloplar, hatta tavşanlar bile yok olmuşlardı. Avcılar vuracak bir tek çakal bile bulamıyorlardı. İşte böyle zamanlarda liderlerin işleri daha da güçleşir. Lider bendim. Gözümü dört açmam gerekiyordu. Neden biliyor musun? İnsanların açlıktan gözleri dönünce arabaları çeken öküzleri kesip yiyiveriyorlardı. İnanmak zor değil mi? Bazı kimselerin hayvancılık yapmak için götürdükleri sığır sürüsünü kesip yediklerini duymuştum. Yarı yolda hayvanları kesip yemeye başlamışlar ve yolculuğun sonunda bir tek sağ hayvan kalmamış. Sonunda yük hayvanlarını ve tekerlekli araçları çeken hayvanları kesip yemişler. Bölük liderlerinin bu tür olayları engellemesi gerekir."

Her nasılsa büyük pervanelerden biri yemek odasına girmişti. Gaz lambasının etrafında uçuyordu. Billy ayağa kalkıp onu yakalamaya çalıştı, ama başaramadı. Cari güveyi yakalayarak avucunun içinde ezdi. Sonra pencerenin yanına gidip onu dışarıya attı.

"Daha önce de anlattığım gibi," diye büyükbaba anlatmaya başlayınca, Cari onun sözünü kesti. "Etini yesen iyi olacak. Tatlılarımızı yemek için seni bekliyoruz."

Jody annesinin gözlerinin içinde öfke kıvılcıklarının yanıp söndüğünü gördü. Büyükbaba çatalını bıçağını tekrar eline aldı. "Evet, gerçekten çok acıkmışım. Bu öyküyü size daha sonra anlatırım," dedi.

Yemek sona erince, Billy Buck aile bireyleriyle birlikte salona geçip şöminenin karşısına oturdu. Jody endişeyle büyükbabasını gözlüyordu. İşte yaşlı adam alışılmış davranışlarını sergilemeye başlamıştı. Sakallı başı hafifçe öne doğru eğilmişti;

bakışlarındaki sertlik yumuşamış, merakla ateşe bakıyordu; ince uzun parmaklarını da dizlerinin üstünde birbirine kenetledikten sonra, "Acaba?" diye söze başladı. "Acaba, hırsız kızılderili-lerin otuz beş atımızı nasıl çaldıklarını size anlatmış mıydım?"

Cari, "Sanırım anlatmıştın," diye onun sözünü kesti. "Bu olay Tahoe kasabasına ulaşmadan önce meydana gelmişti, değil mi?"

Büyükbaba hızla başını çevirip damadına baktı. "Evet, doğru. Galiba bu öyküyü sana anlatmıştım."

Cari zalimce, "Evet, hem de defalarca anlattın," dedi ve karısıyla göz göze gelmemeye çalıştı. Ama onun öfkeyle kendisine baktığını hissedince, "Tabii, tekrar dinlemek isterim," dedi.

Büyükbaba başını çevirip yine ateşe bakmaya başladı. Tekrar tekrar parmaklarını birbirine kenetleyip açtı. Jody onun neler hissettiğini, içinin yıkılıp boşaldığını biliyordu. Daha bugün öğleden sonra ona çenesi düşük dememişler miydi? Kahramanca bir atılımla tekrar çenesi düşük olmaya karar verdi. Usulca, "Bize kızılderilileri anlat," dedi.

Büyükbabasının bakışları yine sertleşti. "Çocuklar hep kızıl-derililer hakkındaki öyküleri dinlemek isterler. Oysa bu erkeklerin işidir, ama çocuklar bu tür öyküleri çok severler. Pekâlâ, bir düşünelim hele. Bütün atlı arabalarda uzun demir levhaların neden taşınmasını istediğimi sana anlatmış mıydım?"

Bu soruya hiç kimse yanıt veremeyince, Jody, "Hayır, anlatmamıştın," dedi.

"Evet, kızılderililer saldırdığı zaman, atlı arabalardan bir çember oluşturup, tekerlekleri kendimize siper ederek onlara karşı koyardık. Sonra benim aklıma bir fikir geldi. Eğer her arabada bir tane tüfek namlusunun girebileceği büyüklükte delikli demir levhalar olursa, adamlar bunları tekerleklerinin önüne dikip oradan ateş edebilirlerdi. Böylece çemberin içindeki araba-

- 59 -

BÜNVANIN EN GÜZEL HİKÂYELERİ

JOHN STEINBECK

lar da korunmuş olacaktı. Demir levhalar arabalara fazla yük getirecekti, ama insanlar da boş yere ölmeyeceklerdi. Ne çare ki, bu fikrimi kimseye kabul ettiremedim. Daha önce bu yöntemi hiç kimse uygulamamıştı ve bu tür bir zahmete hiç kimse girmek istemiyordu. Ama sonunda benim fikrimi kabul etmediklerine çok pişman oldular."

Jody annesine baktı. Onun yüzündeki ifadeden anlatılanları dinlemediğini anladı. Cari başparmağındaki nasırı yoluyordu. Billy Buck ise duvarda yürüyen örümceği izliyordu.

Büyükbaba yine öykü anlattığı zamanki ses tonuyla konuşmaya başladı. Jody onun ağzından çıkacak sözcükleri önceden biliyordu. Tekdüze ses tonuyla sürdürülen öykü, saldırılar sırasında hızlanıyor, yaralıların anlatımında hüzünleniyor, büyük ovalara gömülen ölümlerin arkasından ağıtlar yakıyordu. Jody oturmuş sessizce büyükbabasına bakıyordu. Sert bakışlı mavi gözlerinde kayıtsız bir ifade vardı; yaşlı adam anlattığı öyküyle pek ilgilenmiyormuş gibi görünüyordu.

Öncülerin öyküsü sona erince, herkes kibarca sessiz kaldı. Sonra Biliy Buck ayağa kalkarak gerinip pantolonunu düzelitti. "Artık gitmem gerek," dedi. Büyükbabanın yüzüne baktı. "Ambarda bir barut boynuzum ve ağızdan doldurma bir silahım var. Onu size göstermiş miydiniz?" dedi.

Büyükbaba ağır ağır başını salladı. "Evet, sanırım göstermiştin, Billy. Bana ülkenin bir ucundan diğer ucuna halkı geçirirken kullandığım silahı anımsatıyor." Kısa öykü sona erece kadar Billy kibarca ayakta bekledi, sonra "iyi geceler," dileyerek evden dışarı çıktı.

Cari Tifiin konuyu değiştirmeyi denedi. "Monterey'le burası arasındaki hava nasıl? Duyduğuma göre kuraklık varmış."

Büyükbaba, "Çok kuru," dedi. "Laguna Seca'ya bir damla yağmur yağmadı. 87 yılından beri görülmemiş bir şey. O za-

- 60

manlar tüm ülke pudra gibi tozla kaplanmıştı. Anımsadığım kadarıyla 61 yılında da bütün çakallar açlıktan ölmüştü. Bu yıl toprağa otuz santim yağmur düştü."

"Evet, ama çok erken başladı. Şimdi biraz yağmur yağsa iyi olur." Cari'in bakışları Jody'ye takıldı. "Artık yatma zamanı gelmedi mi?"

Jody karşı koymadan ayağa kalktı. "Yarın geçen yılki saman yığınlarının arasındaki fareleri öldürebilir miyim, efendim?"

"Fareler mi? Ah! Tabii, hepsini öldür. Billy iyi saman kalmadığını söyledi."

Jody'yle büyükbaba gizli bir hoşnutlukla bakıştılar. Çocuk, "Yarın bütün fareleri öldüreceğim," diye söz verdi.

Jody yatağına uzanıp kızılderililerin ve bufaloların inanılmaz dünyasını düşündü. Artık bu dünya ebediyen kaybolmuştu. Büyük kahramanlıkların devrinde yaşamayı arzu ediyordu, ama kahramanca bir yapıya sahip olmadığını da biliyordu. Şimdilerde yaşayan hiç kimse kahraman değildi. Belki yalnızca Billy Buck o zamanlardaki kahramanlıklardan bazılarını yapabiliyordu. O günlerde yaşayan dev gibi korkusuz, sadık, güvenilir erkeklerin artık yerinde yellere esiyordu. Jody uçsuz bucaksız toprakları ve o topraklar üstünde kırkayak gibi ilerleyen at arabalarını düşündü. Büyükbabasının büyük beyaz bir atın üstünde, insanlara yol

gösterdiğini hayal etti. Bu dünyadan göçüp gidenlerin kocaman hayaletleri Jody'nin hayalinde geçit töreni yaptı.

Sonra, bir süre tekrar çiftliği düşünmeye başladı. Karanlık boşluk ve sessizliğin içinde geceye özgü tekdüze sesleri dinledi. Köpeklerden birisinin yuvasında pirelerini kaşırken, patisinin dirseğini yere vurduğunu duydu. Sonra yine rüzgâr çıktı ve siyah servi ağacı uğuldarken Jody uykuya daldı.

Sabah kahvaltısı zili çalmadan yarım saat önce uyandı. Jody mutfağa girdiğinde annesi ateşi körüklüyordu. "Erken kalkmışsın, nereye gidiyorsun?"

_61 -

ÖÜNİ/ANIN EN GÜZEL HİKÂYELERİ

JOHN STEINBECK

"Dışarıya, güzel bir sopa bulmaya. Bugün fareleri öldüreceğiz."

"Biz dediğin kimler?"

"Şey, büyükbabam ve ben."

"Demek bu işe onu da alet ediyorsun. Zaten yanında yaramazlığını paylaşacağın birisi olmazsa için rahat etmez."

Jody, "Fazla geç kalmam. İyi bir sopa bulur bulmaz döneceğim. Kahvaltıdan sonra hazır olsun," dedi.

Tel kapıyı arkasından kapatıp serin havaya çıktı. Gökyüzü giderek mavileşiyor, kuşlar her zamanki gibi gün doğuşunu hararetli cıvıldaşmalarla karşılıyorlardı. Karanlıkta sincap avlamış olan çiftlik kedileri de tepeden inmişlerdi. Karınları sincap etiyile tıka basa doymuş olmasına karşın, dört kedi arka kapının önünde yarım daire oluşturmuş, acıklı miyavlamalarla süt istiyorlardı. İki köpek görevlerini şaşmaz bir tören gibi yerine getirerek taflanların diplerini koklaya koklaya dolaşıyorlardı. Jody onlara ıslık çalınca, başlarını kaldırıp kuyruklarını salladılar, sonra gelip üstüne atıldılar; bir yandan da esniyor, kaşınıyorlardı. Jody onların başlarını okşayıp kuru ağaç dallarını yığdıkları yere doğru yürüdü. Dalların arasından eski bir süpürge sopası ve iki buçuk santim kalınlığında bir tahta parçası seçti. Cebinden çıkardığı potin bağıyla sopaların uçlarını birbirine gevşekçe bağlayıp döven sopası yaptı. Yeni silahını havada çevirip ustaca yere vurunca, köpekler kenara kaçarak korkuyla iniltili sesler çıkardılar.

Jody arkasını dönüp evden uzaklaşarak eski saman yığınının bulunduğu yere doğru ilerledi, savaş alanını yakından incelemek istiyordu. Ama evin arkasındaki merdivende oturan Billy Buck, "Fazla uzaklaşmasan iyi olur. Kahvaltı birkaç dakikaya kadar hazır olacak," diye ona seslendi.

Jody geri dönüp eve doğru yürüdü. Döven sopasını merdivenlere dayadı. "Fareleri bununla samanların arasından dışarıya

kovalayacağım. Yeterince tumbul olmalarını dilerim. Bahse girerim, bugün başlarına gelecekleri bilmiyorlardır."

Billy bilgece, "Hayır, başlarına neler'geleceğini ne onlar, ne sen, ne ben, hiç kimse bilmiyordur," dedi.

Bu düşünce Jody'yi sarstı. Bu sözlerin doğru olduğunu biliyordu. Fare avına çıkma hayalleri değişti. Sonra annesi arka verandaya çıkıp üçgen demire vurarak kahvaltının hazır olduğunu bildirince, aklındaki bütün düşünceler silindi.

Herkes sofraya oturdu, ama büyükbaba ortalarda yoktu. Billy başıyla onun boş iskemlesini işaret etti. "İyi mi? Yoksa hasta mı?"

Bayan Tiflin, "Giyinmesi uzun sürüyor. Saçlarını ve favorilerini tarar, ayakkabılarını siler, giysilerini fırçalar," dedi.

Cari mısır unu lapasının üstüne şeker ekti. "Kıtanın bir ucundan diğer ucuna at arabası konvoyuna liderlik eden adamın giysilerine özen göstermesi gerekir," dedi.

Bayan Tiflin başını çevirip ona baktı. "Cari, böyle yapma! Lütfen yapma!" Sesinin tonunda ricadan çok tehdit vardı. Bu da Carl'ı sinirlendirdi.

"Pekâlâ, demir levhaları ve otuz beş at hikâyesini daha kaç kez dinlemek zorundayım? O işler olup bitmiş. Neden artık bunları unutmuyor, sona ermiş olduğunu anlamıyor?" Konuşurken giderek öfkelenildi ve sesini yükseltti. "Neden bu bayat hikâyeleri defalarca anlatıyor? Bir uçdan diğer uca kıtayı aşmış. Pekâlâ! Artık bu iş bitmiş. Kimse o hikâyeleri dinlemek istemiyor."

Mutfağın kapısı usulca kapanınca, masanın başındaki dört kişi donup kaldı. Cari elindeki kaşığı masaya bırakıp parmaklarıyla çenesine dokundu.

Sonra mutfak kapısı açıldı ve büyükbaba içeriye girdi. Gözlerini kısmış, dudaklarını germiş gülümsüyordu. "Günaydın," dedi ve sofraya oturup tabağındaki mısır lapasına baktı.

- 62 -

- 63 -

bÜN\!ANJN EN GÜZEL HİKÂYELERİ

JOHN STEINBECK

Cari bir şeyler söyleme zorunluluğunu hissetti. "Şey... söylediklerimi duydunuz mu?"

Büyükbaba hafifçe başını salladı.

"Neden bu sözleri söylediğimi bilmiyorum, efendim. Kötü bir niyetim yoktu. Sadece şaka yapıyordum."

Jody utanç içinde annesine bakınca, onun soluk almadan Carl'a baktığını gördü. Babasının yaptığı korkunç bir şeydi. Cari böyle konuşabilmek için kendini paralıyordu. Onun için sözlerini geri almak dayanılmaz bir şeydi, hele sözlerini utanç içinde geri almaksa ölümden de beterdi.

Büyükbaba yan gözle ona bakıp usulca, "Doğrusu ben de sana hak veriyorum. Sana kızmadım. Söylediklerine aldırmadım. Belki de haklısın," dedi.

Cari, "Bu doğru değil. Bu sabah kendimi hiç iyi hissetmiyorum. Söylediklerim için özür dilerim," dedi.

"Özür dilemene gerek yok, Cari. Yaşlı insanlar bazen gerçekleri göremezler. Belki sen haklısın. Artık yolculuk sona erdi. Sona erdiğine göre, belki unutmamız daha iyi olur."

Cari masadan ayağa kalktı. "Karnım iyice doydum. Şimdi işbaşı yapmalıyım. Billy, sen keyfine bak!" dedi ve hızlı adımlarla yemek odasından çıktı. Billy de tabağındaki yemekleri bir solukta yiyip onun arkasından fırladı. Ama Jody yerinden kalkamıyor-du.

"Artık hiç hikâye anlatmayacak mısınız?" diye sordu.

"Tabii ki, anlatacağım, ama insanların dinlemek istediklerinden emin olduğum zaman anlatacağım."

"Ben dinlemek istiyorum, efendim."

"Ah! Tabii istersin, çünkü sen küçük bir çocuksun. Oysa bu erkekleri ilgilendiren bir iş, ama gel gör ki, yalnızca çocuklar dinlemek istiyor."

- 64 -

Jody yerinden kalktı. "Sizi dışarda bekleyeceğim, efendim. Fareleri kovalamak için sopayı hazırladım."

Yaşlı adam verandaya çıkana kadar, Jody onu bahçe kapısının önünde bekledi. "Haydi saman yığınının yanına gidip fareleri öldürelim," diye seslendi.

"Jody, bugün güneşlenmek istiyorum. Haydi git sen fareleri öldür."

"Eğer isterseniz benim sopamı kullanabilirsiniz."

"Hayır, bir süre burada oturacağım."

Jody üzüntüyle oradan uzaklaştı ve eski saman yığınınına doğru yürüdü. Tombul fareleri düşünüp coşkusunu kamçulamaya çalışıyordu. Döven sopasıyla yere vurdu. Köpekler etrafında koşuşup inliyorlardı, ama Jody fareleri öldürmek istemiyordu.

Evin verandasında oturan siyah giysili, zayıf, ufak tefek adamı görünce bütün hevesi kırıldı.

Jody fareleri öldürmekten vazgeçip eve döndü ve yaşlı adamın ayağının dibindeki merdiven basamağına oturdu.

"Neden çabuk döndün? Fareleri öldürdün mü?"

"Hayır, efendim. Başka bir gün öldüreceğim."

Sinekler vızıldayarak yere yakın uçuşuyorlardı. Karıncalar merdivenlerin önünde hızla gelip gidiyorlardı. Tepelerdeki adaçayı bitkilerinin ağır kokusu tüm havayı sarmıştı. Verandanın tahta döşemeleri güneşten ısınmıştı.

F:5

Jody büyükbabasının ne zaman konuşmaya başladığını farketmedi bile. "Bu duygular içinde, burada kalamam," dedi ve güçlü yaşlı ellerini inceledi. "Şimdi yaptığım yolculuğun gereksiz olduğunu düşünüyorum." Bakışlarını tepelerde dolaştırdı ve kuru bir dalın üstüne tüneyip hareketsiz duran şahine baktı. "O eski hikâyeleri anlatıp duruyorum, ama aslında anlatmak istediğim onlar değil. Onları anlatırken insanların neler hissettiklerini bilmek istiyorum.

- 65 -

ÖÜN\!ANIN EN GÜZEL HİKÂj/ELERİ

JOHN STEINBECK

"Önemli olan ne kızılilderililer, ne başımızdan geçen maceralar, ne de istediğimiz yere ulaşmak. Önemli olan, biraraya toplanan insanların sürünerek ilerleyen tek bir kocaman hayvana dö-nüşmesiydi. Ve ben de o insanların lideriydim. Batıya daima batıya ilerlemeyi amaç edinmiştik. Her insan kendisi için bir şeyler istiyordu ama hepsinin oluşturduğu o korkunç hayvan yalnızca batıya doğru ilerlemeyi arzu ediyordu. Onların lideri bendim, ama ben olmasaydım bir başkası başı çekecekti. Önemli olan başı çekecek birinin bulunmasıydı.

"Beyaz yakıncı bir gündü. Küçük fundalıkların dibinde siyah gölgeler vardı. Sonunda dağları görünce, hepimiz ağladık, sevinç gözyaşları döktük. Ancak oraya ulaşmak önemli değildi, önemli olan batıya doğru ilerlemektir.

"Tıpkı karıncaların yumurtalarını taşıdığı gibi, biz de oraya hayat taşıyıp yerleştik. Ve ben o insanların lideriydim. Batıya ulaşmak Tanrı'ya ulaşmakla eşdeğerliydi. Ağır adımlarla yavaş yavaş ilerleyerek kıtanın bir ucundan diğer ucuna gittik.

"Sonra denize ulaştınca, her şey sona erdi." Yaşlı adam sustu ve gözlerini kızartıncaya kadar ovuşturdu. "İşte hikâyeleri anlatacağıma bunları anlatmalıyım."

Jody konuşmaya başlayınca, büyükbaba başını eğip ona baktı. Jody, "Belki ben de günün birinde halkın lideri olurum," dedi.

Yaşlı adam gülümsedi. "Burada gidecek bir yer yok. Okyanus önünde büyük bir engel. Sahilde toplanan birçok yaşlı adam ilerlemelerine engel olduğu için okyanustan nefret ediyorlar."

"Teknelerle okyanusu aşabilirim, efendim."

"Jody, bir yere gidemezsin. Herkes her yere sahip çıkmış. Ama en kötüsü bu değil... hayır, en kötüsü değil. İnsanların içindeki batıya ilerleme isteği öldü. Batıya ilerleme bir açlık olmak-

- 66 -

tan çıktı artık. Her şey bitti. Baban haklı. Her şey bitti." Dizinin üstünde kenetlediği parmaklarına baktı.

Jody üzüntüyle içinde bir şeylerin kırıldığını hissetti. "Eğer bir bardak limonata isterseniz, sizin için yapabilirim," dedi.

Büyükbaba onun teklifini geri çevirmek üzereyken, Jody'nin yüzündeki ifadeyi görünce, "Evet, çok iyi olur," dedi. "Evet, limonata içerim."

Jody mutfaktan içeri daldı. Annesi sabah kahvaltısı bulaşıklarını henüz bitirmişti. "Büyükbabama limonata yapmak için bir limon alabilir miyim?"

Annesi onun sesini taklit etti. "Ve bir limon da kendine limonata yapmak için istiyorsun."

"Hayır, efendim. Kendime limonata yapmak istemiyorum."

"Jody! Sen hastasın!" Sonra annesi birdenbire sustu. Sevecen bir sesle, "Soğutucudan bir limon çıkar, ben de sana limon sıkacağına veririm," dedi.

67 -

JOHN STEINBECK

KRİZANTEMLER*

Koyu gri kalın bir örtü gibi Salinas Vadisi'nin üstüne inen kış sisi vadiyi gökyüzünden ve tüm dünyadan ayırıyordu. Dağlarla ovalara çöken kalın sis tabakası tencere kapağı gibi vadinin üstüne kapanmıştı. Hasattan sonra işçilerin sürdüğü toprak siyah bir maden gibi parlıyordu. Salinas Nehri'nin karşı kıyısında, tepelerdeki çiftliklerin eteklerinde güneşin solgun ışıklarıyla yıkanan sarı çiçeklerle kaplı tarlalar vardı, ama aralık ayında vadide güneş sis bulutlarının arkasına gizlenmiş olurdu. Nehrin kenarındaki salkım söğütlerin yaprakları diken diken sararmıştı.

Vadinin üstüne derin bir sessizlik çökmüş, herkes bekliyordu. Güneybatıdan esen hafif rüzgâr yağmur bekleyen çiftçilerin yüreklerine umut kırıntıları serpiştirmişti; ama yağmur sisle gelmezdi.

Nehrin karşı kıyısında, Henry Allen'in çiftliğinde hemen hemen tüm işler tamamlanmıştı. Samanlar kesilmiş ve depoya yığılmıştı. Meyve bahçelerinin toprakları sürülmüş, yağmur bekliyordu. Kuraklık tepelerin yamaçlarında otlayan hayvan sürüsünü de etkilemişti.

r> The Chrysanthemums, 50 Great Short Stories, A Bantam Classic.

- 68 -

Elisa Ailen çiçek bahçesinde çalışırken, bir ara başını kaldırıp tarlanın kenarında iki işadamlıyla konuşan kocası Henry'ye baktı. Üç erkek ambarın önünde duran traktöre ayaklarını dayamış, bir yandan sigaralarını tütürüyor, bir yandan da traktörü inceleyerek konuşuyorlardı.

Elisa bir süre onlara baktıktan sonra tekrar işinin başına döndü. Otuz beş yaşında, gözleri su kadar berrak, uzun yüzlü ve güçlü bir kadındı. Gözlerinin üstüne kadar inen siyah erkek şapkası, lastik tabanlı ayakkabıları, desenli giysisini tümüyle örten çizgili kadife önlüğünün içinde oldukça hantal görünüyordu. Çalışırken ellerini korumak için kalın deri eldivenler giymişti.

Küçük bahçe makasıyla geçen yıldan kalan krizantem fidanlarını keserken, arada sırada başını kaldırıp ambarın önünde duran traktörün çevresindeki adamlara bakıyordu. Güzel yüzünde olgun ve coşkulu bir ifade vardı; hatta elindeki büyük makası bile hevesle şıkırdatıyordu. Krizantem fidanlarını kesmek onun bu enerjisi için adeta çocuk oyuncağıydı.

Gözünün önünde düşen bir tutam saç, eldivenli elinin tersiyle arkaya doğru atınca, yanağına bir parça çamur bulaştı. Bahçenin arka tarafındaki beyaz çiftlik evinin çevresi pencerelere dek yükselen kırmızı sardunyalarla çevriliydi. Camların pırıl pırıl parlamasından, ön merdivenin ilk basamağındaki paspasın temizliğinden evin hanımının titiz biri olduğu anlaşılıyordu.

Elisa ambarın önündeki traktöre yan gözle bir kez daha baktı. Yabancı adamlar Ford marka spor otomobillerine biniyorlardı. Elisa eldivenini çıkarıp eski köklerin dibinden fışkıran yemyeşil yeni krizantem filizlerinin arasına parmaklarını soktu. Yaprakları ayırarak birbirlerine yakın büyüyen çiçeklerin saplarına baktı. Çiçeklerin diplerinde onlara zarar verecek haşereler yoktu. Zaten parmakları bu tür haşerelerin üremesine asla izin vermiyordu.

- 69 -

?MHMMti

bÜN1/ANIN EN GÜZEL HİKÂyELERİ

JOHN STEINBECK

Kocasının sesini duyunca Elisa irkildi. Sessizce gelen kocası, onun çiçek bahçesini köpekten, büyükbaş hayvanlardan ve tavuklardan koruyan tel çitine dayanmıştı.

"Bakıyorum yine iş basındasın. Yeni gür fidanlar yetişiyor."

Elisa eğildiği yerden doğruldu ve tekrar eldivenini giydi. Yüzünde ve sesinde kendini beğenmiş bir ifadeyle, "Evet, bu yıl fidanların hepsi çok gür," dedi.

"Sen sihirli parmaklara sahipsin. Bu yıl yetiştirdiğin şu sarı krizantemlerin boyları aşağı yukarı bir metreyi buldu. Keşke arada bir de meyve bahçesinde çalışsan da kocaman elmalar ye-tiştirsen."

Elisa'nın gözleri parladı. "Belki kocaman elmalar da yetiştirebilirim. Evet, sihirli parmaklara sahibim. Annem de böyle becerikliydi. Toprağa ne dikse yeşerirdi. Ne yaptığını bilen çiftçi ellerine sahip olduğunu söylerdi."

"Evet, ellerinin sihirli olduğu çiçeklerden anlaşılıyor."

"Henry, konuştuğun o adamlar kimdi?"

"Sana, haber vermeye geldim. Batı Et Şirketi'nin adamları. Üç yaşındaki otuz adet iğdiş edilmiş boğayı onlara sattım. Hem de aşağı yukarı benim istediğim fiyata."

Karısı, "iyi, çok iyi," dedi.

Henry, "Cumartesi günü öğleden sonra Salinas'a gidip bir lokantada akşam yemeği yeriz, sonra bir sinemaya gider... bu olayı kutlarız," dedi.

"İyi. Ah, evet, çok iyi."

Henry sesinde şakacı bir tonla, "Bu gece boks maçı var. Maça gitmek ister misin?" diye sordu.

Eüsa soluk soluğa, "Ah, hayır. Hayır, boks maçını sevmiyorum," dedi.

"Elisa, sadece şaka yaptım. Sinemaya gideceğiz. Dur bakalım. Şimdi saat iki. Scotty'ye birlikte tepedeki hayvanları indi-

receğim. Bu iş iki saat sürer. Saat beş gibi kente iner Cominos Oteli'nde akşam yemeği yeriz. Nasıl hoşuna gitti mi?" "Tabii gitti. Arada sırada yemeğe çıkmak çok hoş." "Pekâlâ, o zaman ben atları hazırlamaya gidiyorum." Elisa ambarın önünde kocasının Scotty'ye seslendiğini duydu. Biraz sonra da iki erkeğin at sırtında hayvanları aramak için sarı çiçeklerle kaplı tepelere doğru yol aldıklarını gördü.

Küçük kare şeklindeki kumlu toprağa yeni krizantem fidanlarını dikecekti. Çapasıyla birkaç kez altüst ettiği toprağı eliyle düzelitti. Sonra krizantem fidanlarını dikeceği birbirine paralel on sıra hazırladı. Krizantem yatağından yeni fışkıran taze filizleri kopardı, elindeki makasla her birinin yapraklarını kesip düzgün bir sıra halinde yere bıraktı. Yoldan tekerlek gıcırtiları ve nal seslerini duyunca, başını kaldırıp baktı. Sık söğüt ağaçlarının önünden geçen kasabanın anayolunda tuhaf bir araç garip şekilde ilerliyordu. Gelen eski at arabası, üstüne yuvarlak tentene geçirilmiş büyük bira bardağına benziyordu. Arabayı yaşlı doru bir atla boz bir eşek çekiyordu. İhyan sakallı bir adamda açılır kapanır kapakların arasına oturmuş, arabayı sürüyordu. Arabanın altında, arka tekerleklerinin arasında sıska, çelimsiz, melez bir sokak köpeği ağır ağır yürüyordu. Bez tentenin üstünde eğri büğrü yazıyla "tencereler, tavalar, bıçaklar, makaslar, çim araç gereçleri onarılır," yazıyordu. İki sıra araç gerecin altına, "onarılır" kelimesi zaferle yazılmıştı. Siyah boya her harfin sivri köşesinden biraz aşağıya akmıştı.

Yere çömelen Elisa, tangur tungur sesler çıkararak ilerleyen arabanın yoldan geçip gitmesini bekledi. Ama araba onun evinin önüne uzanan çiftlik yoluna saptı. Çarpuk çurbuk tekerlekler gıcırdayarak ilerledi. Sıska köpek tekerleklerin arasından fırlayıp ileriye doğru koşmaya başladı. Ama iki çoban köpeği bir anda onun üstüne saldırdılar. Sonra köpeklerin üçü de durdu

BUNCANIN EN GÜZEL HİKAYELERİ

JOHN STEINBECK

ve kuyruklarını sallayarak birbirlerini koklamaya başladılar. Bir büyükelçi vakarıyla, gergin düzgün bacaklarının üstünde ağır ağır birbirlerinin etrafında daire çizerek koklaştılar. Araba Eli-sa'nın tel örgülü çitinin önünde durdu. Yeni gelen köpek dışlandığını hissedince, kuyruğunu indirdi ve tekrar arabanın altına çekilip tekerleklerin arasından hırslayarak dişlerini göstermeye başladı.

Arabanın tepesinde oturan adam, "Bu köpek önce kavgaya başlar, sonra korkup kaçar," diye seslendi.

Elisa güldü. "Evet çok korkak. Genelde ne zaman kavgaya başlar?"

Adamda içtenlikle güldü. "Bazı kez haftalarca kavga etmez," dedi ve tekerleğin üstünden yere atladı. Atla eşek sulanmamış çiçekler gibi solmuşlardı.

Elisa adamın çok iriyarı olduğunu farkettili. Saçına ve sakalına kır düştüğü halde, çok yaşlı görünmüyordu. Buruşuk siyah giysisi eski ve lekeliydi. Kahkahası kesildiği anda yüzündeki ve gözlerinin içindeki gülümseme de silindi. Koyu renk gözleri denizciler ve yük arabacılarınıninki gibi endişeyle bakıyordu. Tel çitin üstüne dayadığı nasırlı elleri çatlamış, her çatlağın arasına siyah tozlar dolmuştu. Eski püskü şapkasını başından çıkardı.

"Bayan, her zaman kullandığım yoldan başka yöne saptım. Acaba bu toprak yol nehrin öbür kıyısından Los Angeles karayoluna uzanır mı?" diye sordu.

Ayağa kalkan Elisa bahçe makasını önlüğünün cebine soktu. "Evet, ulaşır ama tepelerin etrafından dolaştıktan sonra nehre doğru iner. Fakat bu hayvanların toprak yolda arabayı çekebileceklerini zannetmiyorum."

Adam sert sesle, "Bu hayvanların neler çekebildiğini görsen şaşırırsın," dedi.

Elisa, "Ne zamandan beri yoldasın?" diye sordu. - 72 -

Adam bir an gülümsedi. "Evet, ne zamandan beri yoldayım?"

Elisa, "Tekrar Salinas yoluna dönersen oradan anayola daha kolay çıkarsın," dedi.

Adam iri parmağıyla telleri tıkırdattı. "Bayan, acelem yok. Her yıl Seattle'dan San Diego'ya inerim. Bütün zamanım yolda geçer. Gidiş altı ay, dönüş de altı ay sürer. Hava iyi olduğu zaman yolculuk yaparım."

Elisa eldivenlerini çıkarıp makasla birlikte önlüğünün cebine soktu. Yüzüne düşen saçlarını parmaklarıyla erkek şapkasının altına soktu. "Hoş bir yaşam şekli," dedi.

Adam sır vermek istercesine çitin üstüne eğildi. "Belki arabamın üstündeki yazı dikkatinizi çekmiştir. Tencereleri onarır, bıçakları ve makasları bilerim. Onarılacak tencereniz veya bile-necek bıçağınız var mı?"

Elisa telaşla, "Ah, hayır. Yok," dedi ve bakışları karşı koymak istercesine sertleşti.

"Kör rr kaslar çok kötüdür. İnsanların çoğu makaslarını bilemeye çalışırken onları bozar. Ama ben makasları bozmadan bilerim. Özel bir aletim var. Topaç gibi bir şey, patenti de var. Gerçekten çok işe yarar."

"Hayır. Benim makaslarımın hepsi keskin."

Adam hevesle konuşmaya devam etti. "Pekâlâ, öyleyse tencerelerinizi onarayım. Eğritmiş veya dibi delinmiş tencerelerinizi yeni alınmış gibi onarırım, böylece yeni tencere almanıza gerek kalmaz. Boşuna harcama yapmazsınız."

Elisa kısaca, "Hayır," dedi. "Size tamir ettireceğim hiçbir şeyim yok dedim."

Adamın yüzünde abartılı bir üzüntü ifadesi belirdi. Sesi yalvarırcasına titremeye başladı. "Bugün hiç iş bulamadım. Belki bu akşam ağzıma atacak bir lokma bile bulamayacağım. Her

- 73 -

BUNCANIN EN GÜZEL HİKÂYELERİ

JOHN STEINBECK

zamanki yolumdan ayrıldım. Seattle'dan San Diego'ya uzanan yol üstünde tanıdıklarım var. Makaslarını ve bıçaklarını benden başkasına билетmezler. Hem çok iyi, hem de çok ucuza bilerim. Böylece paralarını israf etmezler."

Elisa sinirlenmişti. "Üzgünüm, ama size tamir ettireceğim hiçbir şeyim yok."

Adam bakışlarını yere indirdi ve toprağın üstünü inceledi. Elisa'nın çapaladığı krizantem yatağını görene kadar bakışlarını etrafta dolaştırdı. "Şu bitkiler nedir, bayan?"

Elisa'nın yüzü yumuşadı. Sinirleri yatıştı. Direnmekten vazgeçti. "Ah, onlar krizantem çiçekleri. Her yıl beyaz ve sarı iri krizantemler yetiştiririm. Bu taraflarda hiç kimse benimki kadar iri krizantem yetiştiremez."

Adam, "Uzun saplı, bir ağız dolusu üflenivermiş renkli dumana benzeyen çiçekler mi?" diye sordu.

"Evet. Onları ne kadar güzel tarif ettiniz."

"Güzel kokmazlar. Kokularına alışmak zordur."

Elisa öfkeyle, "Kötü değil, kekremsi hoş bir kokuları vardır," diye söylendi.

Adamın sesinin tonu hemen değişti. "Krizantemlerin kokusunu ben de çok severim."

"Bu yıl çiçeklerimin boyu iki metreye yakındı."

Adam çitin üstünden ileri doğru eğildi. "Bak, aşağı yolda tanıdığım bir kadının çok güzel bir bahçesi var. Krizantem hariç hemen her tür çiçek yetiştirir bahçesinde. Geçen sefer dibi bakır banyo küvetini onarıırken (aslında zor bir iştir ama ben işimi ustalıkla yaparım) eğer çok güzel krizantemlere rastlarsan, bana biraz tohum al demişti."

Bu sözleri duyunca Elisa'nın gözleri parladı ve coşkuyla, "Senin tanıdığın hanımın krizantemler hakkında fazla bilgisi yok-

- 74 -

muş," dedi. "Onlar tohumdan yetişir, ama surda gördüğün taze filizleri toprağa dikersen daha kolay büyürler."

Adam, "Ah, anladım. Öyleyse filizlerden birini almamda sakınca yok, değil mi?" dedi.

Elisa, "Tabii alabilirsin," dedi. "Diplerine biraz nemli toprak koyarsam, onlar; yanında götürebilirsin. Eğer dibini sularsan, krizantemler toprağa kök salar, böylece hanım onları istediği yere tekrar dikebilir."

"Öyleyse bana birkaç filiz verebilirseniz, o hanım çok sevinecektir, bayan. Çiçeklerinizin çok güzel olduklarını söylediniz." Elisa'nın gözleri parlıyordu. "Güzel, hem de çok güzel," dedi. Başındaki eski şapkayı çıkarınca, güzel siyah saçları omuzlarına döküldü. "Şimdi onları saksıya dikeceğim, böylece kolayca taşırsın. Bahçeye gelsene."

Adam bahçeden içeriye girerken, Elisa sardunyalarla çevrili yolda heyecanla evin arka tarafına koştu, sonra elinde kırmızı toprak bir saksıyla geri döndü.

Eldivenlerini giymeyi unutmuştu. Yeni filizleri diktiği tarhın yanına çömeldi, kumlu toprağı parmaklarıyla eşeleyip filizleri söktü ve yeni parlak saksıya dikti. Sonra dikmeye hazırlandığı filizlerden birkaç tanesini aldı, güçlü parmaklarıyla onları toprağa gömüp etrafını elleriyle bastırdı. Adam yanibaşında duruyordu. "Şimdi sana anlatacaklarımı kadına söylemeyi unutma," dedi ona. "Evet, unutmamaya çalışırım."

"Evet, şimdi bak. Bunlar bir aya kalmaz kök salar. Sonra onları saksıdan alıp, bunun gibi iyi toprağa düzgün aralıklarla diksin, anladın mı?" Yerden bir avuç toprak alıp adama gösterdi. "Filizler çok çabuk büyür. Temmuz ayında çiçeklerin boyunu biraz kesmesini söylemeyi unutma."

Adam, "Çiçek açmadan mı kessin?" diye sordu.

- 75 -

DÜNYANIN EN GÜZEL HİKAYELERİ

JOHN STEINBECK

"Evet, çiçek açmadan." Elisa'nın yüzü sevinçten parlıyordu. "Kesilen fidanlar hemen boy atarlar. Eylül ayının sonuna doğru gonca vermeye başlarlar."

Konuşmayı keserek uzaklara baktı. Tereddütle, "Gonca verdikleri zaman onlara iyi bakmak gerekir," dedi. "Bunu size nasıl anlatacağımı bilemiyorum..." Adamın gözlerinin içine ararcasına uzun uzun baktı; dudaklarını hafifçe aralamıştı, bir şeyler dinliyor gibiydi. "Size anlatmaya çalışacağım. Eli yeşil sözünü hiç duydunuz mu?"

"Hayır, bayan."

"Şey, size yalnızca neler hissettiğimi anlatabilirim. İstenmeyen goncaları koparıırken, sanki her şey parmaklarınızdan içeriye girer. Parmaklarınızın çalıştığını görürsünüz. Bunu sanki kendi başlarına yaparlar. Nasıl olduğunu hissedersiniz. Asla hata yapmadan goncaları toplamaya devam ederler. Parmaklarınızla bitki özdeşleşir. Anladın mı? Parmaklarıyla bitki bütünleşir. Bunu kollarına dek hissedersin. Parmaklar ne yapacaklarını bilir ve asla hata yapmazlar. Bunu hissedersin. Bunları hissettiğin zaman asla hata yapmazsın. Ne demek istediğimi anladın mı?"

Çömeldiği yerden adama bakarken, göğsü ihtirasla inip kalkıyordu.

Adam gözlerini kısıp baktı. Sonra utanarak başını çevirdi. "Ne demek istediğini belki anladım," dedi. "Bazı geceler arabanın içinde..."

Elisa boğuk sesle konuşmaya başladı. "Asla senin gibi yaşamadım, ama ne demek istediğini biliyorum. Gece karanlıkta... yıldızlar gökyüzünde parlarken, sessizlik her yanı sarar. Sanki göklere doğru yükselirsin! Yıldızların sivri uçları iğne gibi vücuduna batar ve... tatlı bir sıcaklık yayılır."

Çömeldiği yerden elini uzatarak adamın yağ lekeleriyle kirlenmiş pantolonuna çekingen parmaklarıyla dokunmak istedi,

- 76

ama hemen sonra elini yere indirdi. Yaltaklanan bir köpek gibi yere çömeldi.

Adam, "Söylediklerin çok güzel, ama tabii karnın açlıktan zil çalmıyorsa," dedi.

Elisa yerden hemen kalkıp dimdik durdu. Yüzü mahcubiyetten biraz kızarmıştı. Çiçek saksısını kibarca ona uzattı. "Al bunu arabanda oturduğun yerin yanında görebileceğin bir yere koy. Belki onaracağın bir şeyler bulurum," dedi.

Tekrar eve koştı ve tencerelerin arasında iki tane eski alüminyum sahan buldu. Onları getirip adama verdi. "Al bakalım, belki bunları onarabilirsin." Adamın tavrı hemen değişti ve profesyonel bir havaya büründü. "Onları onarınca yenisinden farkı olmayacak." Arabanın arkasından küçük örsünü ve yağlı alet kutusunun içinden küçük makineli çekicini çıkardı. Adam tencerelerin deliklerini yamarken, bahçeden çıkan Elisa onun yanına geldi ve adamın çalışmasını seyretti. Yaptığı işin bilinciyle adamın dudakları büzülmüştü. İş biraz zorlaşınca, alt dudağını içeriye çekiyordu. Elisa, "Arabanın içinde mi yatıyorsun?" diye sordu. "Evet, bayan, kış yaz arabada yaşıyorum." Elisa, "Arabada yaşamak herhalde çok güzeldir. Evet, sanırım güzeldir. Keşke kadınlar da böyle şeyler yapabilseler," dedi. "Kadının doğasına uygun bir yaşam değil." Elisa kibirle üst dudağını bükünce, dişleri gözükte. "Kadın için uygun bir yaşam olmadığını nereden biliyorsun? Bunu nasıl söyleyebilirsin?"

Adam, "Bilmiyorum, bayan," diye karşı koydu. "Tabii bilmiyorum. Alın tencerelerinizi onardım. Artık yenisini almanıza gerek yok."

"Kaç para?"

- 77 -

DÜNL/ANIN EN GÜZEL HİKÂYELERİ

JOHN STEINBECK

"Ah, elli sent yeter. Fiyatlarımı düşük tutuyorum, ama işim iyidir. Bu nedenle anayolun üstündeki müşterilerim benden çok memnunlar."

Elisa evden getirdiği elli senti adamın avucuna sıkıştırdı. "Günün birinde sana rakip çıkınca şaşıracaksın. Ben de makasları bilemeyi, tencerelerin deliklerini onarmayı biliyorum. Bir kadının neler yapabileceğini sana gösterebilirim."

Adam çekicini yağlı kutunun içine yerleştirdi ve örsünü arabaya koydu. "Bayan, bu tür yaşam bir kadına zor gelir. Ayrıca yalnızlık da çekilmez. Aynı zamanda bu tür yaşam ürütücüdür. Gece arabanın altında türlü türlü hayvanlar dolaşır. Oradaki ağaca tek eliyle asılıp eşeğin sırtına tutunarak arabadaki yerine oturdu ve yularları eline aldı. "Teşekkür ederim, nazik bayan. Bana söylediğiniz gibi, geri dönüp Salinas yoluna sapacağım," dedi.

Elisa onun arkasından seslendi. "Eğer yolun uzunsa, toprağı nemli tutmayı unutma."

"Toprak mı, bayan?.. Toprak mı? Ah, evet. Krizantemlerin toprağından söz ediyorsunuz. Tabii unutmam," dedi ve dilini şaklatıp yola koyuldu. Hayvanlar büyük bir çabayla boyunduruklarına asıldılar. Sıska köpek tekerleklerin arasındaki yerini aldı. Araba eve uzanan yoldan geri döndü ve nehrin kenarından geldiği yöne doğru ilerledi.

Tel örgünün önünde duran Elisa, ağır ağır ilerleyen karavanın arkasından baktı. Omuzlarını dikleştirip başını hafifçe arkaya attı, gözlerini kapatarak hayale daldı. Dudaklarını hafifçe kıvıltatıp fısıltıyla, "Elveda, elveda, orası parlak bir yöndür, orada ateş yanar," dedi. Sonra kendi fısıltısıyla birdenbire irkildi. Daldığı hayalden uyandı ve söylediklerini başkalarının duymasından korkarak etrafına bakındı. Söylediklerini yalnızca köpekler duymuştu. Tozların içinde yatan köpekler, uykulu uykulu başlarını

- 78 -

kaldırıp ona baktılar, sonra yine çenelerini toprağı dayayıp tekrar uykuya daldılar. Elisa döndü ve koşarak evde gitti.

Mutfakta ocağın arkasındaki su tankına dokundu. Öğle yemeğinden arta kalan su hâlâ sıcaktı. Banyoda pis giysilerini çıkarıp, bir köşeye attı. Sonra, bacaklarını, baldırlarını, kasıklarını, göğsünü ve kollarını, cildinde çizikler ve kızarıklar meydana gelinceye kadar küçük pomsa taşıyla ovaladı. Vücudunu havluyla kuruladıktan sonra, yatak odasındaki tuvalet aynasının önünde durup çıplak bedenini inceledi. Karnını içeri çekip göğüslerini öne doğru çıkardı. Arkasını dönerek omzunun üstünden sırtına baktı.

Bir süre sonra ağır ağır giyinmeye başladı. En yeni iç çamaşırlarını, en güzel çorabını ve kendisine yakışan en güzel elbisesini giydi. Saçlarına özenle biçim verdi. Kaşlarını kalemle koyulaştırıp dudaklarını boyadı.

Süslenmeye devam ederken, atların gökgürültüsünü andıran nal seslerini ve Henry'yle yardımcısının bağırarak boğaları çayırılığa doğru sürdüklerini duydu. Bahçe kapısının gürültüyle kapandığını işitince, Henry'yi beklemeye başladı.

Kocasının ayak sesleri verandada yankıladı. Evden içeri girince, "Elisa nerdesin?" diye seslendi.

'Yatak odasında giyiniyorum. Henüz hazırlanmadım. Banyoda sana sıcak su hazırladım. Ace^et, geç kalıyoruz."

Elisa kocasının banyoda yıkandığını duyunca, onun koyu renk giysilerini, gömleğini, çorabını ve kravatını yatağın üstüne, pırıl pırıl boyalı ayakkabılarını da yerde yatağın kenarına koydu. Sonra verandaya çıkıp giysilerini kırıştırmadan dimdik oturdu. Uzaklara bakınca, nehir kenarındaki salkım söğütlerinin soğuktan donan yapraklarının gri sisin altında sarı bir çizgi gibi durduğunu gördü. Etrafı saran griliğin içindeki tek renk sarıydı. Elisa

- 79 -

ÛN1/ANIN EN GÜZEL HİKÂYELERİ

JOHN STEINBECK

uzun süre hareket etmeden oturdu ve arada sırada gözlerini kırptı.

Kapıyı çarparak dışarıya çıkan Henry, bir yandan da kravatını yeleğinin içine sokmaya çalışıyordu. Onu görünce Eisa dik-leşti ve yüzü gerginleşti. Henry bir an durup onun yüzüne baktı. "Vay... vay, Elisa, çok güzel görünüyorsun!"

"Güzel mi? Güzel mi görünüyorum? Güzelden neyi kastettin?"

Henry'nin aklı karıştı. "Bilmiyorum. Yani çok farklı görünüyorsun. Güçlü ve mutlu görünüyorsun."

"Ben güçlü müyüm? Evet, güçlüyüm. 'Güçlü' demekle neyi kastettin?"

Henry şaşkına döndü. Çaresizlik içinde, "Oynadığın oyun çok garip," dedi. "Çok garip bir oyun. Bir danayı ellerinle parçalayacak kadar güçlü ve onu bir karpuz gibi yiyecek kadar da mutlu görünüyorsun."

Elisa bir an yumuşadı. "Henry! Böyle konuşma. Ne söylediğini bilmiyorsun." Sonra kendini tekrar topladı. "Ben güçlüyüm. Bu kadar güçlü olduğumu daha önce bilmiyordum," diye övündü.

Henry traktörün durduğu ambara doğru baktı, sonra bakışlarını tekrar karısına çevirdi. "Ben arabayı çıkarırken, sen paltonu giy," dedi.

Elisa içeriye eve girdi. Motorun mırıltısından arabanın kapının önünde durduğunu anladı. Sonra acele etmeden şapkasını giydi. Aynanın önünde orasını burasını çekiştirdi. Henry arabanın motorunu kapatınca, paltosunu giyip dışarıya çıktı.

İki kişilik üstü açık araba nehrin kenarındaki toprak yolda hopluya zıplaya ilerlerken, kuşlar kanat çırparak havalandılar, tavşanlar da bir koşu otların içine kaçtılar. Salkım söğütlerin üs-

- 80 -

tünde kanat çırpın iki turna ağır ağır nehir yatağına doğru süzöldüler. Eisa, "Henry, yemekte şarap içebilir miyiz?" diye sordu. "Tabii içeriz. Doğrusu çok güzel bir fikir!" Elisa bir süre konuşmadı; sonra yine, "Henry, boks maçlarında adamlar birbirlerinin canlarını çok yakarlar mı?" diye sordu. "Arada bir çok az. Neden sordun?" "Şey, birbirlerinin burunlarını kırdıklarını, göğüslerinden kanların aktığını, eldivenlerinin kan içinde kaldığını bir yerde okudum."

Henry dönüp karısına baktı. "Elisa, neyin var? Senin böyle şeyler okuduğunu bilmiyordum," dedi. Arabayı durdurup yolu kontrol ettikten sonra sağ tarafa saptı ve Salinas Nehri'nin üstündeki köprüye doğru ilerledi.

Elisa, "Boks maçlarına kadınlar da gidiyor mu?" diye sordu.

"Ah, tabii, bazı kadın seyirciler de var. Elisa, neyin var? Yoksa boks maçına mı gitmek istiyorsun? Bokstan hoşlanmayacağını sanıyordum, ama eğer gerçekten gitmek istiyorsan, seni götürebilirim."

Rahatladığını hisseden Elisa oturduğu koltuğa gömüldü. "Ah, hayır. Hayır. Gitmek istemiyorum. Gitmek istemediğimden eminim." Kocasının yüzüne bakmadan, "Yemekte şarap içmemiz yeterli," dedi. Paltosunun yakasını kaldırıp yüzünü kocasından gizledi ve yaşlı bir kadın gibi... usul usul ağladı.

F:6

- 81 -

Ernest Hem in0ay

Ernest Hemingway (1898-1961) çağdaş roman ve öykü alanına hem içerik, hem de teknik açıdan damgasını vurmuş bir yazardır.

1917 yılında Kansas City Star gazetesinde muhabirlik yaptıktan sonra gönüllü seyyar hastane görevlisi olarak İtalya cephesine gitmiştir. Silahlara Veda

(Farewell to Arms) bu savaşta edindiği deneyimleri anlatır. Savaştan sonra Paris'e yerleşmiş ve 1923 yılında Üç Roman ve On Şiir (Three Stories and Ten Poems) adlı ilk kitabı yayınlanmıştır. Buna İlkbahar Selleri (The Torrents of Spring), Güneş de Doğar (The Sun Also Rises) adlı romanları izlemiştir. Kadınsız Erkekler (Men Without Women) yapıtında hikâye alanındaki ustalığını sergiler.

Boğa güreşlerini anlatan Öğleden Sonra Ölüm (Death in the Afternoon), avcılık deneyimlerini anlatan Afrika'nın Yeşil Tepeleri (Green Hills of Africa) ve Kilimanjaro'nun Karları (The Snows of Kilimanjaro) başlıca romanlarıdır. İspanya İç Savaşı'nı anlatan Çanlar Kimin İçin Çalıyor (For Whom the Bell Tolls) adlı romanında yeni bir sosyal bilincin oluşmasını romantik bir biçimde işlemiştir. Irmağın Ötesinde ve Ağaçların Altında (Across the River and Into the Trees) adlı romanını İhtiyar Balıkçı (The Old Man and The Sea) izlemiştir.

Hemingway yapıtlarında yaşamın geleneksel yüzeyini kırıp, temelinde fiziksel ve duygusal dürtülerin yattığı insan davranışını okuyucuya sunar. Eserlerinde kullandığı yalın ama çarpıcı anlatımı; şiddet, dayanıklılık, kuşkuculuk ve umutsuzluk içeren konularıyla edebiyatta kendi adıyla eşanlamlı bir akım yaratmıştır. Hemingway 1954 yılında Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazanmıştır.

- 82 -

FRANCIS MACOMBER'IN KISA MUTLU HAŞAMIN

• Öğle yemeğinde herkes yemek çadırında toplanmıştı. Çift katlı yeşil tentenin altında hepsi sanki hiçbir şey olmamış gibi oturuyordu.

Macomber, "Cin tonik mi istersin, yoksa limonata mı?" diye sordu.

Robert Wilson, "Cin tonik alırım," dedi.

Macomber'ın karısı, "Sert bir şeye ihtiyacım var, ben de cin tonik alırım," dedi.

Macomber, "Sanırım en doğrusu da bu," diye onayladıktan sonra, "Bize üç cin tonik hazırlasınlar," dedi.

Kanter içinde eşyaları taşıyan çocuk bez çantalarında erimeye başlayan buzların arasından içki şişelerini çıkardı. Çadırları gölgeleyen ağaçların dalları rüzgârda hafifçe sallanıyordu.

Macomber, "Ne kadar bahşiş vermem gerek?" diye sordu.

Wilson, "Onları şımartma. Bir papel yeter," dedi. M The Short Happy Life of Francis Macomber, The American Tradition in Literature, ed. Bradley, Beatty, Long, Norton and Company Inc., New York, 1961.

- 83 -

ÜNİ/ANIN EN GÜZEL HİKÂYELERİ

ERNEST HEMINGWAY

"Hamalbaşı parayı aralarında bölüştürür mü?"

"Kesinlikle."

Yarım saat önce Francis Macomber uşakların, aşçının, hayvan derisi yüzenlerin ve hamalların omuzlarında kampın ucundan çadırına zaferle dönmüştü. Silah taşıyanlar bu gösteriye katılmamışlardı. Yerliler çadırının kapısı önünde onu omuzlarından yere indirince, Francis hepsinin ellerini sıkıp tebriklerini kabul etmiş ve çadırına girip yatağının kenarına oturarak karısının gelmesini beklemişti. Karısı çadırdan içeri girince Francis'le konuşmadı. Bunun üzerine Francis hemen çadırdan dışarı çıktı. Portatif lavaboda elini yüzünü yıkadı ve yemek çadırına doğru yürüdü. Ağaçların altındaki rahat bez koltuğa oturup esintinin tadını çıkarmaya başladı.

Robert Wilson, "Aslan diye sayıklıyordun, sonunda esaslı bir aslanla karşılaştın," dedi.

Bayan Macomber hızla dönüp VWilson'a baktı. Olağanüstü hoş, bakımlı, güzel bir kadındı. Toplumda önemli bir yeri vardı. Beş yıl önce hiç kullanmadığı bir güzellik ürününün reklam fotoğrafları için kendine beş bin dolar fiyat biçmişti. Francis Ma-comber'la on bir yıldır evliydi.

Macomber, "Harika bir aslandı, değil mi?" diye sorunca, karısı dönüp ona baktı. Bayan Macomber sanki bu iki adamı hiç tanıymıyormuş gibi bakıyordu.

Daha önce, VWilson gibi beyaz bir avcı görmemişti. Orta boylu, sarı saçlı, pos bıyıklı, pancar gibi kırmızı suratlı, soğuk bakışlı mavi gözlü bir adamdı. Gülümseyince göz kenarlarında beyaz kırışıklıklar meydana geliyordu. Şimdi de ona gülümsüyordu. Kadın bakışlarını onun yüzünden kaçırdı. Bol ceketinin altındaki hafifçe çökmüş omuzlarına, göğüs cebinin üstündeki ilmiğe taktığı mermilere, güneş yanığı ellerine, eski pantolonuna, çamurlu çizmelerine ve tekrar kırmızı yüzüne baktı. Şimdi

- 84 -

çadırın direklerinden birinin kancasına astığı geniş kenarlı şapkasının güneş yanığı yüzünde bıraktığı beyaz izi farkettili.

Robert VWilson, "Evet, aslanın şerefine," dedi yine Bayan Macomber'a gülümsedi. Kadın gülümsemeden, hayretle kocasına baktı.

Francis Macomber çok uzun boylu, iri yapılı, esmer bir adamdı. Saçları kürekçiler gibi kısa kesilmişti. Dudakları inceydi, sonuçta yakışıklı bir adam sayılırdı. VWilson gibi o da safari giysileri giymişti ama onun giysileri yeniydi. Otuz beş yaşında sağlıklı ve iyi bakımlıydı. Salon oyunlarında usta olduğu kadar açık deniz balık avcılığında da birkaç ödül kazanmıştı, gelgelelim bugün herkesin gözü önünde bir korkak gibi davranmıştı.

"Evet, aslanın şerefine," dedi. "Yaptıkların için sana ne kadar teşekkür etsem azdır."

Karısı Margaret başını çevirip tekrar VWilson'a baktı. "Artık aslandan söz etmeyelim."

VWilson ona gülümsemeden bakınca, kadın ona gülümsedi.

Margaret, "Heyecanlı bir gündü," dedi. "Öğle vakti tentenin altında bile olsak şapkanızı neden çıkardınız? Biliyorsunuz şapkamızı başımızdan çıkarmamızı siz söylemiştiniz,"

VWilson, "Belki şapkamı giyerim," dedi.

Margaret, "Bay VWilson, yüzünüzün kıpkırmızı olduğunu biliyorsunuz," dedi ve yine ona gülümsedi.

VWilson, "İçkiden," diye yanıt verdi.

"Hiç sanmıyorum. Francis de çok içer, ama yüzü asla kızarmaz."

Macomber şaka yapmaya çabaladı. "Bugün kızardı." Margaret, "Hayır," dedi. "Bugün benim yüzüm kızardı. Ama Bay VWilson'un yüzü her zaman kırmızı."

VWilson, "Kalıtımsal olmalı," dedi. "İsterseniz benim güzelliğim konusundaki sohbeti burada noktalayalım."

- 85 -

DÜNL/ANIN EN GÜZEL HİKÂyELERİ

ERNEST HEMINGWA\1

"Henüz yeni başladım." VWilson, "Konuyu değiştirelim," dedi. "Sizinle sohbet etmek çok zor." Kocası, "Saçmalama, Margot," diye söze karıştı. VWilson, "Zor olduğunu sanmıyorum," dedi. "Şahane bir aslandı."

Margot karşısındaki erkeklere bakınca, ikisi de onun ağlamak üzere olduğunu anladılar. VWilson bunu çoktan farketmiş ve kadının gözyaşlarını tutamayacağından korkmuştu. Karısının ağlaması artık Macomber'ı ürkütmüyordu.

Kadın, "Böyle bir olayın meydana gelmesini istemezdim, Ah, keşke olmasaydı," dedikten sonra kalkıp çadırına doğru yürüdü. Ağladığı duyulmuyordu, ama güneş geçirmeyen gül rengi gömleğinin altındaki omuzlarının sarsıldığını iki erkek de farketmişti.

VWilson uzun boylu adama, "Kadınların hemen sinirleri bozulur. Pireyi deve yaparlar. Saçma sapan şeylere sinirlenirler," dedi.

Macomber, "Hayır, sanırım bu olayı yaşamımın sonuna dek unutmayacağım," dedi.

"Saçma. Haydi dev katilin şerefine içelim ve bu olayı unutalım. Zaten üstünde durmaya değmez."

Macomber, "Evet, deneyelim, ama bugün benim için yaptıklarını asla unutmayacağım."

"Üstünde durmaya değmez. Bir şey değildi."

Hizmetkârlar öğle yemeği için sofrayı hazırlarken, onlar da büyük akasya ağaçlarının gölgesinde oturmuş, soğuk içkilerini yudumluyorlardı. Birbirleriyle göz göze gelmemeye çabalıyorlardı. İkisi de derenin kenarına kadar uzanan yeşil çayırave derenin diğer tarafındaki ormana bakıyordu. Macomber'ın özel uşağının sofrayı kurarken efendisine kaçamak bakışlar attığını

- 86 -

görünce, VWilson hizmetkârların olayı duyduklarını anladı ve Svvahili diliyle onu azarladı. Delikanlı boş boş bakıp arkasını döndü.

Macomber, "Ona ne söyledin?" diye sordu. "Hiçbir şey. Elini çabuk tutmazsa ona güzel bir sopa çekeceğimi söyledim."

"Nasıl yani, falakaya mı yatıracaksın?" VWilson, "Onları dövmek artık yasak. Para cezası vermek zorundayız," diye yanıt verdi.

"Onları hâlâ kırbaçlıyor musunuz?" "Ah, evet. Eğer şikâyet edecek olurlarsa kıyamet kopar. Ama şikâyet etmiyorlar. Para cezası yerine dayağı yeğliyorlar." Macomber, "Çok garip," dedi.

VWilson, "Aslında garip değil. Sen hangisini yeğlersin? Paranın kesilmesini mi, yoksa dayağı mı?" diye sordu.

Sonra bu soruyu sorduğuna utandı ve Macomber yanıt vermeden konuşmaya devam etti. "Biliyorsun, hepimiz her gün şu veya bu şekilde dayak yiyoruz."

Macomber onun yüzüne bakmadan, "Evet, haklısın," dedi. "Aslan olayı için çok özür dilerim. Bu olay büyümez değil mi? Yani olayı başkaları da duymaz değil mi?"

VWilson soğuk bakışlarını onun yüzüne dikti. "Bu olayı Mat-haiga Kulübü'nde anlatıp anlatmayacağımı mı soruyorsun?" Böyle bir soruyla karşılaşmayı beklemiyordu. Tann'nın belası korkak olduğu kadar, ayrıca karakersiz. Bugüne dek ondan biraz hoşlanmıştı, ama Amerikalıların huyu suyu belli mi olur, diye düşündü.

"Hayır, ben profesyonel avcıyım," dedi. "Müşterilerimiz hakkında asla konuşmayız. Bu konuda için rahat etsin. Olayı başkalarına anlatmamamı tembih etmen doğrusu hiç yakışık almıyor."

- 87 -

bÜN\!ANIN EN GÜZEL HİKÂ\!FLERİ

ERNEST HEMINGWA\

Artık onlardan ayrılmam daha kolay diye karar verdi. Bundan sonra yemeklerini tek başına yiyecek ve yemek yerken kitap okuyacaktı. Karı koca da yemeklerini baş başa yiyeceklerdi. Safarinin sonuna kadar onlarla resmi bir ilişki içinde olacaktı. Böyle durumlarda Fransızların kullandıkları söz neydi? Evet, ince düşünceli ifadesini kullanıyorlardı. Duygusal saçmalıklar yaşamaktansa böylesi daha iyiydi. Ona hakaret edip ipleri bir anda koparabilirdi. Belki yemeğini tek başına yiyip kitabını okuyacaktı, ama hâlâ onların viskisini içecekti. Safarinin kötü geçtiği bu deyimle ifade ediliyordu. Beyaz avcılar birbirleriyle karşılaşınca, "Nasıl gidiyor?" sorusuna, "Ah, hâlâ onların viskisini içiyorum," diye yanıt verirlerse, işlerin kötü gittiği anlaşılırdı.

Macomber onun gözlerinin içine bakarak, "Özür dilerim," dedi. Yaşlanıncaya kadar yüzündeki çocuksu ifadenin değişmeyeceğini, yeni kesilen kısacık saçlarını, biraz hilekâr bakışlı olsa da güzel gözlerini, düzgün burnunu, ince dudaklarını ve biçimli çenesini, Wilson ilk kez farkettiler. "Özür dilerim farkında olmadan hata yaptım. Zaten pek çok şeyi bilmiyorum."

Wilson, şimdi ne yapabilirim, diye düşündü. Aralarındaki ilişkiyi olaysız biçimde hemen kesmek üzereyken, korkak herif ona az önce hakaret ettikten sonra şimdi de dilenciler gibi özür dilemişti. Bir kez daha denedi. "Boşuna endişe etme, hakkında konuşmam. Bu işten para kazanıyorum. Ama Afrika'da kadınlar bir atışta aslanı vurur ve beyaz erkeklerde korkup kaçmaz." Macomber, "Bense korkak bir tavşan gibi kaçtım," dedi.

Wilson, böyle konuşan bir adama şimdi ne yaparsın, diye düşündü. Buz gibi mavi gözleriyle ona bakınca, Macomber içtenlikle gülümsedi. İncindiği bakışlarından belli oluyordu, ama hoş bir gülüşü vardı.

"Bufalo avına çıkınca belki bu hatamı tamir edebilirim. Bufa-lo avına çıkacağız, değil mi?"

- 88 -

Wilson, "İstersen yarın sabah çıkabiliriz," dedi. Belki onun hakkında yanlış karar vermişti. Adam hatasını efendice kabul etmişti. Amerikalılar hakkında kesin karar vermek çok güçtü. Eğer bu sabah meydana gelen olayı unutulabilirse, Macomber'dan hoşlanabilirdi, ama kuşkusuz bu olayı unutmasına olanak yoktu. Bu sabah av uğursuz başlamıştı.

"Hanımefendi geliyor," dedi. Kadın çadırdan çıkmış onlara doğru ilerliyordu. Elini yüzünü yıkamış, neşesi yerine gelmişti. Ayrıca çok güzeldi. Oval yüzü öylesine kusursuzdu ki, ancak aptal bir kadın bu kadar güzel olabilirdi. Ama aptal değildi. Wilson, kesinlikle aptal değil, diye düşündü.

"Alyanaklı güzel Bay Wilson, nasılsınız? Francis, canım, kendini daha iyi hissediyor musun?"

Macomber, "Ah, evet, çok iyi hissediyorum," dedi. Kadın masaya oturdu. "Ben olanları unuttum. Francis'in aslanı vurup vurmamasının ne önemi var? Bu onun işi değil. Avcılık Bay Wilson'un işi. Bay Wilson önüne çıkan her şeyi öldürmekte pek usta. Önüne çıkan her şeyi öldürürsünüz, değil mi Bay Wilson?"

Wilson, "Evet, önüne çıkan her şeyi gözümü kırpmadan vururum," dedi. Kadınlar dünyanın en taş kalpli yaratıkları, diye düşündü. En acımasız, en yırtıcı ve en güzel yaratıkları. Onların acımasızlıkları karşısında erkeklerin sınırları bozuluyor, elleri ayakları birbirine dolanıyor. Yoksa parmaklarının ucunda oynatabilecekleri erkekleri mi seçiyorlardı? Ama evlendikleri yaşta bu denli deneyimli olamazlar, diye düşündü. Amerikalı kadınlar konusunda oldukça eğitilmiş olmasına sevindi, çünkü bu kadın insanın başını döndürecek kadar güzeldi.

Wilson ona, "Yarın sabah bufaloların izini süreceğiz," dedi. Kadın, "Ben de gelirim," diye atıldı. "Hayır, gelemezsin."

- 89 -

ÜNİYANIN EN GÜZEL HMAİYELERİ

ERNEST HEMINGWAY\1

"Ah, evet, gelirim. Gelebiliyorum değil mi, Francis?"

"Neden kampa kalmıyorsun?"

"Kesinlikle kalmam. Bugünkü gibi bir olayı dünyada kaçırmak istemem."

Ağlamak için yanlarından uzaklaştığı zaman, Wilson onun harika bir kadın olduğunu düşünmüştü. Kocasının neler hissettiğini anladığını, onun ve kendi adına acı çektiğini sanmıştı. Yanlarından uzaklaştıktan yirmi dakika sonra Amerikan kadınlarının acımasız zırhını giyip geri dönmüştü. Amerikalı kadınlar dünyanın en acımasız yaratıklarıydı. Evet, gerçekten çok acımasızdılar.

Francis Macomber, "Yarın senin için başka bir gösteri düzenleriz," dedi. Wilson, "Bizimle gelmeyeceksiniz," dedi.

Kadın, "Yanılıyorsunuz. Ayrıca sizin yeni gösterinizi izlemek istiyorum. Bu sabah harikaydınız. Tabii kafa uçurmak ne kadar harika olabilirse," dedi.

VWilson, "Yemek hazır," dedi. "Neşeniz yerinde, değil mi?"

"Neden olmasın? Buraya sıkıntıdan patlamak için gelmedim."

VWilson, "Şimdiye kadar pek sıkıcı geçmedi," diye yanıt verdi. Derenin içindeki taşları görebiliyordu. Derenin diğer kıyısındaki sık ağaçlı ormana bakınca, sabah başlarından geçen olayı anımsadı.

Bayan Macomber, "Ah, hayır, şimdiye kadar çok eğlendim," dedi. "Ve Yarın. Yarını nasıl iple çektiğimi bilemezsiniz."

VWilson, "Kocanız sizin için bir antilop vuracak," dedi.

"İnek gibi iri, tavşan gibi sıçrayan hayvanlardan mı?"

VWilson, "Sanırım onları çok güzel tarif ettiniz," diye yanıt verdi.

Macomber, "Eti çok lezzetlidir," dedi. - 90 -

Margot, "Francis, daha önce antilop vurdun mu?" diye kocasına sordu.

"Evet."

"Tehlikeli değil mi?"

VWilson, "Altında ezilmezsen tehlikeli değildir," diye yanıtladı.

"Buna sevindim."

Macomber, "Margot, kaltak gibi davranmaya biraz ara versen," dedi ve üstüne biraz patates püresi, havuç ve et suyu koyduğu geyik bifteğinden bir lokma kesip çatalını ete batırdı.

"Böylesine güzel ifade ettiğine göre, sanırım biraz ara verebilirim."

VWilson, "Bu gece aslanın şerefine şampanya patlatacağız. Öğle sıcaklığında şampanya içilmiyor," dedi.

"Ah, aslan," dedi Margot. "Aslanı unutmuştum!"

Robert VWilson kendi kendine, acaba kocasına taş mı atıyor, yoksa onu incitmek için numara mı yapıyor, diye merak etti. Kocasının korkak olduğunu öğrendiği zaman bir kadın nasıl davranır? Lanet kadın çok acımasız, ama kadınların hepsi acımasız. İdare onların elinde, insan birisini idare ederken, biraz acımasız olmak zorunda. Her neyse, kadınların Tann'nın belası terörlerinden yeterince payımı aldım.

Kadına dönüp kibarca, "Biraz daha et alın," dedi.

Akşamüstü geç vakit VWilson ve Macomber iki silahlı adamla birlikte yerli şoförün kullandığı ciple dolaşmaya çıktılar. Havanın sıcak olduğunu ileri süren Bayan Macomber bu geziye katılmadı. Ayrıca ertesi sabah erkenden yola çıkmadan önce biraz dinlenmek istiyordu. Kamptan uzaklaşırlarken, VWilson onun kendilerine el salladığını gördü. Açık gül kuruşu giysileriyle büyük bir ağacın altında durmuş el sallıyordu. Koyu renk saçlarını ensesinde topuz yapmıştı. Güzel yüzünde sevimli bir ifade vardı. VWilson, sanki Afrika'da av kampında değil de İngiltere'de

- 91 -

ÛNİ/AAJM EM GÜZEL HİKÂSELERİ

ERMEST HEMINGU/Ay

evindeymiş gibi rahat görünüyor, diye düşündü. Yüksek otların arasında ilerleyen cip ağaçların arkasında gözden kaybolana dek kadın onlara el salladı.

Çalılıkların arasında impala sürüsüne rastlayınca, cipten indiler. Usul usul sezdirmeden avlarına doğru ilerlediler ve Ma-comber ustaca nişan aldığı çatal boynuzlu hayvanı bir vuruşta yere serdi. Silah sesinden ürken diğer hayvanlar çılgın gibi birbirlerinin üstünden atlayarak kaçmaya başladılar. İnanılmaz bir hızla bacıklarını karınlarına çekip havaya sıçramaları bir rüya âlemine benziyordu.

VWilson, "Kısa hedeften iyi vurdun," dedi. Macomber, "İyi bir başlangıç sayılır mı?" diye sordu. VWilson, "Harika," dedi. "Eğer böyle vurmaya devam edersen başın derde girmez."

"Acaba yarın bufalo sürüsü bulabilir miyiz?" "Buluruz sanırım. Sabahları çok erken otlamaya çıkarlar. Eğer şansımız yaver giderse onları açık alanda yakalarız."

Macomber, "Şu aslan olayını unutturmak istiyorum. İnsanın karısının böyle bir olaya tanık olması hiç hoş değil," dedi.

Wilson, insanın karısı olsun veya olmasın, korkak gibi davranmak ya da korkak olduğunu itiraf etmek bence çok kötü, diye düşündü. Ama, "Senin yerinde olsam artık bu konunun üstünde durmam. Aslanla ilk kez kim karşılaşırsa biraz korkar. Bu mesele kapandı artık," dedi.

O gece akşam yemeği sona erince, ateşin karşısında sodalı viskilerini yudumladıktan sonra herkes çadırına çekildi. Cebinliğin altındaki yatağında gecenin seslerini dinleyen Francis Macomber için bu mesele kapanmamıştı. Bu mesele ne kapanmış, ne de yeni başlıyordu. Olay tüm canlılığıyla ortadaydı. Aklından silemediği bazı bölümlerini düşündükçe utancından yerin dibine geçiyordu. İçindeki derin boşluktaysa utançtan çok, buz gibi

- 92 -

korkuyu hissediyordu. Özgüvenini yitirmişti. Ve bu boşluğu dolduran soğuk, yapışkan korkudan tiksindiği halde, korku onun peşini bırakmıyordu.

Korku bir gece önce başlamıştı. Gece yarısı aslanın kükre-yişleriyle uyanmıştı. Nehir kıyısında bir yerlerden yankılanan kükremeleri duyunca korkmaya başlamıştı. Derinden gelen sesler bir süre sonra homurtulara dönüşünce, hayvanın çadırın yanına yaklaştığını düşünmüştü. Karısı derin bir uykuya dalmış mışıl mışıl uyuyordu. Korkusunu açıklayacak veya bu korkuyu onunla paylaşacak hiç kimse yoktu. Yatakta tek başına yatan Francis Macomber, Somalilerin şu ünlü atasözünü bilmiyordu: Cesur erkekler aslandan üç kez korkar; birincisi izini ilk kez görünce, ikincisi kükrediğini ilk kez duyunca, üçüncüsü ilk kez onunla karşılaşıncı. Sonra güneş doğmadan önce gaz lambasının aydınlattığı yemek çadırında kahvaltı ederlerken, aslan tekrar kükremeye başlayınca, Francis onun tam kampın kenarında olduğunu düşündü.

Kahvesini yudumlayan Robert Wilson başını kaldırıp baktı. "Bizimkisi biraz kocamış, nasıl öksürüyor duydun mu?"

"Yakında mı?"

"Nehrin bir mil kadar yukarsında."

"Onu göreceğ miyiz?"

"Ararız."

"Bu kadar uzaktan kükremesi duyulur mu? Sesler sanki kampın içinden geliyor gibi."

Robert Wilson, "Evet çok uzaklardan duyulur. Sesi nasıl uzaklara ulaşır bilmem. Dilerim, onu vurabiliriz. Çocuklar büyük bir aslanın buralarda dolaştığını söylediler," dedi.

Macomber, "Eğer onu bulursak, neresine ateş edeyim?" diye sordu.

- 93 -

HÜN\IANIN EN GÜZEL HİKÂL/ELERİ

1

ERNEST HEMINGWAY

Wilson, "Omuzlarına, eğer becerbilirsen boyun kemiğine ateş et. Bir atışta onu vurursun," dedi.

"Dilerim iyi nişan alırım."

Wilson, "Çok iyi nişancısın. Attığını vuruyorsun. Acele etme. Ona iyi nişan al. İlk attığın kurşun çok önemlidir," dedi.

"Atış mesafesi ne kadar olmalı?"

"Bunu bilemem. Aslanın durumuna bağlı. Yeterince yaklaşımadan ateş etme. Önce iyi nişan al."

Macomber, "Yüz metreden ateş edebilir miyim?" diye sordu.

Wilson başını kaldırıp ona baktı.

"Yüz metre iyidir. Biraz daha yakından ateş etsen daha iyi. Yüz metreden uzağa sakın ateş etme. Yüz metrelik mesafe iyidir. İşte hanımefendi geliyor."

Margot, "Günaydın. Aslan avına çıkıyor muyuz?" diye sordu.

Wilson, "Siz kahvaltınızı ettikten hemen sonra çıkıyoruz. Bugün nasılsınız?" dedi.

Kadın, "Harika," diye yanıt verdi. "Ayrıca çok heyecanlıyım."

"Hazırlıklara bir göz atayım," diyen Wilson uzaklaşırken, aslan tekrar kükredi.

Wilson, "Kereta çok şamatacı, ama yakında onu susturacağız," dedi.

Margot, "Francis, sorun nedir?" diye sordu.

Macomber, "Yok bir şey," dedi.

"Evet, bir sorun var. Neden sinirlisin?"

"Yok bir şey."

Kadın onun yüzüne baktı. "Anlat bana. Yoksa kendini iyi hissetmiyor musun?"

"Lanet hayvan bütün gece kükredi."

"Neden beni uyandırmadın? Gecenin sessizliğinde kükre-meleri duymak isterdim."

Macomber acınacak haldeydi. "Tanrı'nın belası hayvanı öldüreceğim."

"Buraya aslan avlamak için gelmedin mi?"

"Evet. Ama sinirlerim bozuk. Hayvan kükredikçe sinirim bozuluyor."

Kadın Wilson'un sözlerini yineledi. "Öyleyse onu vur ve kükremesini kes."

Francis Macomber, "Evet, sevgilim, bunu söylemek çok kolay değil mi?" dedi.

"Yoksa korkuyor musun?"

"Tabii ki, korkmuyorum. Ama bütün gece kükremesi sinirlerimi bozdu."

"Onu tek kurşunda yere sereceksin. Evet, sereceğini biliyorum. Ve bu sahneyi görmeyi dört gözle bekliyorum."

"Kahvaltını bitir, hemen yola çıkacağız."

"Bu saatte mi? Daha gün bile ağarmadı."

O sırada aslan tekrar kükredi. Göğsünün derinliklerinden yükselen iniltiler birdenbire havayı titreten homurtulara dönüştü, sonra derin homurtulu bir iç çekişle sona erdi.

Macomber'ın karısı, "Sanki yanıbaşımızda," dedi.

"Tanrım," dedi Macomber. "O sestem nefret ediyorum."

"Çok etkili."

"Etkili ve korkunç."

Robert Wilson sırtıtarak geldi. Elinde kısa namlulu çirkin bir tüfek vardı.

"Gelin bakalım. Springfield ve büyük tüfeğini silah taşıyan adama verdim. Tüm malzemeler cipe yerleştirildi. Mermileri aldın mı?" "Evet."

- 94 -

- 95 -

ÜN\!ANIN EN GÜZEL HİKÂYELERİ

ERNEST HEMINGWA\

Bayan Macomber, "Ben hazırım," dedi.

Wilson, "Şunun şamatasını keselim. Sen öne geç. Hanımefendi arkada, benim yanımda otursun," dedi.

Günün ilk gri ışıkları gökyüzünde belirirken, cipe bindiler ve nehir kenarındaki ağaçların arasından ilerlemeye başladılar. Macomber kuyruktan dolma tüfeğinin kapağını açıp metal kaplı mermileri gözden geçirdi ve tüfeğin emniyet sürgüsünü kapatırken, ellerinin titrediğini farkettiler. Cebindeki mermilere dokundu. Ceketinin göğsündeki ilmeklere taktığı mermileri parmağıyla yokladı. Cipin arka tarafında, karısının yanında oturan Wilson'a baktı. İkisi de sırtıyordular. Duydukları heyecan yüzlerine yansımıştı. Wilson öne doğru

eğildi ve fısıltıyla, "Gökyüzündeki akbabalara bak. Yaşlı dostumuz karnını doyurmuş," dedi.

Macomber nehir kıyısından biraz uzakta gökyüzünde akbabaların daireler çizerek uçtuklarını, sonra hızla yere doğru pike yaptıklarını gördü.

Wilson, "Eğer şansımız varsa uykuya yatmadan önce buraya su içmeye gelebilir. Gözünü dört aç," diye fısıldadı.

Hafif meyille suya doğru alçalan nehrin kenarından ağır ağır ilerleyen cip büyük ağaçların arasından geçti. Macomber karşı sahile bakıyordu. Wilson'un koluna dokunduğunu hissetti. Cip durdu.

Wilson, "İşte orada," diye fısıldadı. "Önümüzde, sağ tarafta. Haydi git ve onun işini bitir. Şahane bir aslan."

Macomber da aslanı görmüştü. Hemen hemen sağ taraflarında durmuş, muhteşem başını havaya kaldırmış onlara bakıyordu. Yelesindeki koyu renk tüyler sabah rüzgârının etkisiyle titreşiyordu. Sabahın gri ışıkları altında nehir kenarında duran aslan geniş omuzları, düzgün iri cüssesiyle adeta bir dev görünümündeydi.

Macomber tüfeğini kaldırırken, "Aramızdaki mesafe ne kadar?" diye sordu.

"Yetmiş beş metre kadar. Haydi git ve onu vur."

"Bulduğum yerden onu vuramaz mıyım?"

Wilson, "Cipin içinde aslan avlanmaz," diye onun kulağına fısıldadı. "Haydi git. Bütün gün orada durmaz."

Macomber ön koltuğun yanındaki kıvrımlı basamaktan yere indi. Aslan hâlâ bütün ihtişamıyla aynı yerde duruyordu. Onun gözünde büyük bir suaygırından farksız garip nesneye soğukkanlılıkla bakıyordu. İnsan kokusu almamıştı. Kafasını hafifçe iki yana sallayarak garip nesneye bakmaya devam etti. Sonra hiç korkmadan garip nesneye bakarak, nehrin kenarına su içmeye inmeden önce biraz tereddüt etti. Ancak karşısında duran insanı farkedince, su içmekten vazgeçti ve iri kafasını arkaya çevirdi. Gizlenmek için ağaçların arasına doğru koşarken, kulakları sağır eden çatırtıyı duydu ve kurşunun böğrüne saplandığını hissedince, birdenbire yakıcı bir acıyla midesi bulandı. Kocaman ayaklarını yerden binbir güçlkle kaldırdı. Tıkabasa doyurduğu yaralı karnını iki yana sallayarak ağır adımlarla ağaçların arasından geçti ve yüksek otların arasında gizlenmeye çalıştı. Bir çatırtı daha duyuldu ve bir kurşun şimşek gibi havayı delip kulağının dibinden geçti. Sonra korkunç bir şey patladı. Bu kez alt kaburgalarının parçalandığını ve birdenbire ağızdan sıcak, köpüklü kanların boşaldığını hissetti. Pusuya yatacağı yüksek otlara doğru bir koşu tutturdu. Otların arasına gizlenecek ve patlayan şeyin yanına gelmesini bekleyecekti. Sonra da o şeyi tutan adamın üstüne saldırıp onu öldürecekti.

Cipten inerken Macomber aslanın neler hissettiğini düşünmüyordu. Cebin yanından uzaklaşırken ellerinin titrediğini ve ayaklarını hareket ettirmekte güçlük çektiğini biliyordu.

- 96

- 97 -

F:7

ÛÜAJİ/AAJIAJ EN GÜZEL HİKÂJ/ELERİ

EHNEST HEMMGWAY

Bacakları sanki kazık kesilmişti, ama kaslarının seğirdiğini hissediyordu. Tüfeğini kaldırdı, aslanın kafasına ve omuzlarına doğru nişan alıp, tetiği çekti. Fakat hiçbir şey olmadı. Tekrar tetiğe hızla asıldı, nerdeyse parmağını kıracaktı, ama yine bir şey olmadı. O zaman tüfeğin emniyet kilidini açmadığını farketti. Tüfeğini omzundan indirdi, emniyet kilidini açtı ve binbir zorlukla

birkaç adım daha attı. Aslan onun ve cipin silüetini farkedince, dönüp koşmaya başladı. Macomber ateş edince vınc diye bir ses duydu ve kurşunun isabet ettiğini anladı; ancak aslan kaçmaya devam ediyordu. Macomber yeniden ateş etti, ama kurşunun yere saplanıp toprak parçalarını havaya sıçrattığını ve aslanın kaçmaya devam ettiğini herkes gördü. Biraz daha aşağıya nişan alması gerektiğini anımsayınca, tekrar ateş etti. Herkes kurşunun hedefe ulaştığını duydu. Macomber bir kez daha ateş etmeye fırsat bulamadan aslan can havliyle yüksek otların arasına sıçradı.

Macomber'ın midesi bulanıyor, Springfiled'i sıkı sıkı tutan elleri titriyordu. Karısı ve Robert VWilson yanında duruyorlardı. Diğer tarafında duran iki silah taşıyıcısı VVakamba lehçesiyle aralarında konuşuyorlardı. Macomber, "Onu vurdum. İki kez vurdum," dedi.

VWilson tüm heyecanını yitirmişti. "Evet, iki kez vurdun, ama öldüremedin." Aralarında sohbet eden silah taşıyıcıları birdenbire susup suratlarını astılar.

VWilson, "Belki onu öldürdün, ama bunu anlamak için bir süre beklememiz gerek," dedi.

"Ne demek istiyorsun?.."

"Kendinden geçmesini bekleyip sonra iz süreceğiz."

Macomber, "Ya," dedi.

VWilson neşeyle, "Şahane bir aslandı, ama kötü yere saklandı," dedi.

- 98 -

"Neden kötü?"

"Yanına gidene kadar onu göremezsin."

Macomber, "Ya," dedi yine.

"Haydi gelin," dedi VWilson. "Hanımefendi siz cipin içinde bekleyin. Biz gidip zavallı hayvanın izini sürelim."

Macomber karısına, "Margot, burada kal," dedi. Ağzının içi kurumuş, konuşmakta zorluk çekiyordu.

Kadın, "Neden?" diye sordu.

"VWilson burada kalmanı istedi."

VWilson, "Biz yaralı hayvanı aramaya gideceğiz. Siz burada bekleyin. Hatta buradan her şeyi çok daha iyi görebilirsiniz," dedi.

"Pekâlâ."

VWilson, Svvahili dilinde şoföre bir şeyler söyledi. Adam başını sallayıp, "Peki efendim," dedi.

Sonra nehrin dik kenarından aşağıya indiler ve taşların üstüne basa basa karşı kıyıya geçtiler. Ağaçların diplerine, otların arasına bakarak, Macomber'ın ilk ateş ettiği zaman aslanın nereye doğru kaçtığını araştırdılar. Silah taşıyıcılar yerden kopardıkları otlarla çimenlerin üstündeki kan lekelerini gösterince, aslanın nehrin kenarındaki ağaçların arkasına kaçtığı anlaşıldı. Macomber, "Şimdi ne yapacağız?" diye sordu.

VWilson, "Fazla seçeneğimiz yok," dedi. "Cipi buraya getire-meyiz. Nehir kenarı çok dik. Yaralarının biraz katılaşmasını bekleyelim. Sonra ikimiz onu aramaya çıkarız."

Macomber, "Otları ateşe veremez miyiz?" diye sordu.

"Otlar çok taze. Onları yakamayız."

"Çalılara vursunlar diye adamları göndermez miyiz?"

VWilson hayretle onun yüzüne baktı. "Tabii gönderebiliriz," dedi. "Ama bu biraz cinayet olmaz mı? Aslanın yararlı olduğunu biliyoruz. Yarasız aslanın izi kolay sürülür. Gürültüyü duydukça

- 99 -

DÜNYANIN EN GÜZEL HİKÂYELERİ

ERNEST HEMINGWA\I

kaçmaya devam eder. Oysa yaralı aslan saldırır. Onu ancak burun buruna gelince görürsün. Saklandığı zaman adeta yamyassı olur. Tavşan bile onun gibi

saklanamaz. Böyle bir gösteriye çocukları yollayamazsın. Birinden biri kesinlikle yaralanır."

"Ya silah taşıyıcılar?"

"Ah, onlar bizimle gelecek. Bu onların görevi. Bu nedenle onları işe aldık. Ama pek mutlu görünmüyorlar, değil mi?"

Macomber, "Oraya gitmek istemiyorum," dedi. Bu sözleri ağzından kaçırdığına şaşırmişti.

VWilson neşeyle, "Ben de gitmek istemiyorum," dedi. "Ama başka seçeneğimiz yok." Bir süre düşündükten sonra yan gözle Macomber'a baktı; birdenbire adamın korkudan titrediğini ve acınacak bir halde olduğunu gördü.

"Tabii oraya gitmek zorunda değilsin. Biliyorsun, beni bunun için tuttun. Bu nedenle ücretim çok yüksek."

"Yani oraya tek başına mı gideceksin? Neden onun peşine düşmekten vazgeçmiyoruz?"

VWilson'un aklında aslandan ve onun yarattığı sorundan başka bir şey yoktu. Macomber'ın biraz dönecek bir adam olduğunu düşünüyordu. O anda sanki otelde yanlışlıkla başka bir odanın kapısını açmış da, çok utanç verici bir sahneye karşılaşmış gibi hissetti.

"Ne demek istiyorsun? Saklandığı yerde bırakabiliriz, değil mi?"

"Yani onun yaralanmadığını düşünüp kendimizi mi kandıracağız?"

"Hayır. Bu konuyu unutacağız."

"Böyle şey olmaz."

"Neden?"

"Birincisi, acı çektiği kesin. İkincisi, bir başkası onunla karşılaşabilir."

"Anladım."

"Ama senin bir şey yapman gerekmez."

Macomber, "Yapmak istiyorum. Ama biliyorsun ki, korkuyorum," dedi.

"Otların arasına girince ben önden yürür Kongoni gibi iz sürerim. Sen birkaç adım arkamdan yan tarafta yürürsün. Şansımız yaver giderse iniltilerini duyabiliriz. Eğer onunla karşılaşırsak ikimiz birden ateş ederiz. Hiç endişe etme. Ben seni korurum. Aslında benimle gelmemen daha iyi. İstersen hanımefendinin yanına dön, ben işi temizler gelirim, ne dersin?"

"Hayır, gelmek istiyorum."

VWilson, "Pekâlâ," dedi. "Fakat istemiyorsan otların arasına girme. Biliyorsun, bu benim görevim."

Macomber, "Seninle gelmek istiyorum," dedi.

Bir ağacın altına oturup sigara içtiler.

VWilson, "Ben burada beklerken, hanımefendinin yanına dönüp onunla konuşmak ister misin?" diye sordu.

"Hayır."

"Öyleyse ben gidip ona sabırlı olmasını söyleyeyim."

Macomber, "Tamam," dedi. Ağacın altında oturup bekledi. Koltuklarının altından ter akıyordu. Ağzının içi kurumuştur. Midesinin ortasında derin bir boşluk hissediyordu. VWilson'a git bu işi sen temizle diyecek cesareti kendinde bulamıyordu. VWilson'un hırsından çatlamak üzere olduğunu bilmiyordu. Çünkü daha önce onun ne durumda olduğunu farketmemiş ve karısının yanına göndermişti. Macomber ağacın altında otururken, VWilson döndü. "Büyük tüfeğini getirdim. Al şunu. Sanırım, ona yeterince zaman tanıdık. Haydi gidelim," dedi.

Macomber büyük tüfeği aldı. VWilson, "Beş metre kadar arkamdan sağdan yürü ve sana söylediklerimi aynen yap," dedik-

- 100 -

- 101 -

DÜNL/ANIN EN GÜZEL HİKÂ\IELERİ

E RNEST HEMINGWA\I

ten sonra keder abidesi gibi duran iki silah taşıyıcısına Svvhili dilinde bir şeyler söyledi.

"Haydi gidelim."

Macomber, "Bir yudum su içebilir miyim?" diye sordu. Wil-son matarayı beline bağlayan yaşlı silah taşıyıcısına bir şey söyledi. Adam matarayı belinden çıkarıp tıpasını açtı ve Macom-ber'a uzattı. Matarayı eline alan Macomber onun ne kadar ağır olduğunu ilk kez farkettti. Üstündeki tüylü kumaş kılıfı kullanılmaktan havlanmıştı. Matarayı dudaklarına dayadı ve suyu içmeden, önünde uzanan yüksek otlara ve arkasındaki yassı tepeli ağaçlara baktı. Rüzgâr onlardan yana esiyordu. Otlarsa rüzgârın etkisiyle nazlı nazlı sallanıyordu. Macomber silah taşıyıcısına bakınca, onun da korkuyla kıvrandığını farkettti.

Otuz metre ilerdeki yüksek otların arasına gizlenen aslan adeta yere yapışmıştı. Kulaklarını geriye atmış, etrafı dinliyordu. Sadece uzun siyah tüylü kuyruğu hafifçe yukarı aşağı inip kalkıyordu. Otların arasına gizlenince hemen savunmaya geçmişti.

Dolu karnındaki yara onu rahatsız ediyor, ciğerlerindeki yara onu kuvvetten düşürüyordu. Her nefes alışında ağzının kenarından köpüklü kırmızı kan sızıyordu. Terden ıslanan böğürleri ateş gibi yanıyordu. Metal kurşunların taba derisinde açtığı deliklerin üstüne sinekler üşüşmüştü. İri sarı gözlerini nefretle kısmış, ileriye bakıyordu. Nefes alırken canı yandıkça gözlerini kırpiştırıyordu. Pençelerini de güneşin kuruttuğu yumuşak toprağa geçirmişti. Duyduğu acıya ve rahatsızlığa karşın, geriye kalan bütün gücünü, dikkatini ve nefretini biraraya toplayıp yay gibi gerilmiş, saldırıya geçmeyi bekliyordu. Adamların seslerini duyuyordu. Pusuda saldırıya hazır bekliyordu. Otların arasına girince birdenbire üstlerine saldıracaktı. Onların seslerini duyunca kuyruğunu dikleştirdi ve aşağı yukarı oynattı. Adamlar otların kenarına gelince homurtuyla yerinden fırladı.

- 102 -

Yaşlı silah taşıyıcı otların üstündeki kan izlerini araştırarak en önde ilerliyordu. Otların arasındaki en ufak hareketi gözden kaçırmamaya çalışan VWilson, tüfeğini her an ateşlemeye hazırdı. İkinci silah taşıyıcı bir yandan uzakları gözlüyor, bir yandan da etrafı dinliyordu. Macomber da tüfeğini ateşlemeye hazır durumda, VWilson'un birkaç adım arkasında yürüyordu. Otların arasına girdikleri anda Macomber gırtlacağına kan dolan aslanın boğulur gibi homurtu çıkardığını duydu ve otların arasında bir şeyin şimşek gibi hareket ettiğini görünce, geri dönüp panik içinde, çılginca nehrin kenarındaki açıklığa doğru koşmaya başladı. Deli gibi koşuyordu.

Ka-ra-vong! diye bir ses duydu. VWilson büyük tüfeğini ateşlemişti. Aynı ses bir daha yinelendi. Macomber dönüp baktı.

Muhteşem aslanın şimdiki görünüşü korkunçtu. Kafasının yarısı uçtuğu halde, otların kenarında VWilson'a doğru emekliyordu. Adamın yüzü kıpkırmızıydı. Tüfeğini tekrar doldurup namlusunu aslana doğrultarak nişan aldı ve bir patlama sesi daha duyuldu. Ve yerde sürünen sarı tüylü aslanın iri gövdesi sertleşti. Yarısı uçmuş başı öne doğru yuvarlandı. Macomber koşarak kaçtığı çayırlıkta dolu tüfeğini omzuna koymuş, tek başına duruyordu. İki zenci ve bir beyaz adam gözlerini nefretle ona dikmişlerdi. Macomber aslanın öldüğünü anlayınca, VWilson'a doğru ilerledi, o upuzun boyuyla çıplak bir onursuzluk gibi görünüyordu.

"Fotoğraf çektirmek ister misin?" diye sordu.

Macomber, "Hayır," diye yanıt verdi.

Cipin yanına gidene kadar hiç kimse konuşmadı. Sonra VWilson, "Şahane bir aslandı. Çocuklar şimdi onun derisini yüzecekler. Onları şurada gölgede bekleyelim," dedi.

Cipin arka koltuğunda yan yana oturan karı koca birbirlerinin yüzüne bakmadılar. VWilson da ön koltukta oturuyordu. Bir

- 103 -

ara Macomber uzandı ve karısının yüzüne bakmadan onun elini avucunun içine aldı. Ama kadın hemen elini geri çekti. Macomber aslanın derisini yüzen adamlara bakınca, bulunduğu yerden karısının tüm olayı gördüğünü anladı. Cipun arka koltuğunda otururlarken, karısı ileriye doğru uzanıp elini VWilson'un omzuna koydu. Adam başını çevirip arkaya bakınca, kadın öne doğru eğildi ve onu dudaklarından öptü.

Kırmızı yüzü mosmor olan VWilson, "Ah, yapmayın," dedi.

Kadın, "Bay Robert VWilson, kırmızı yüzlü güzel Bay Robert VWilson," dedi.

Sonra yine Macomber'ın yanına oturup nehirin diğer kıyısındaki aslana baktı. Zenciler hayvanı ağaca asmışlar, derisini yüzüyorlardı. Önce güçlü tendonlarıyla beyaz kaslı ön ayaklarının derisini yüzdüler, sonra beyaz şişman kamı meydana çıktı. Sonunda silah taşıyıcılar hayvanın ıslak ağır postunu getirdiler ve cipe binmeden önce onu rulo yaptılar, sonra cip hareket etti. Kampa dönene kadar hiç kimse konuşmadı.

İşte aslanın hikâyesi burada sona erdi. Macomber saldırıya geçmeden önce ve saldırı sırasında, namludan iki tonluk hızla fırlayan kurşun ağzına çarptığı halde hâlâ inatla düşmanın üstüne yürüyen, arka ayaklarını yerden kesen ikinci kurşuna rağmen kendisini mahveden lanet alete doğru sürüklenerek ilerlerken aslanın neler hissettiğini Macomber bilmiyordu. Hayvanın neler hissettiğini biraz olsun anlayan VWilson, "Şahane bir aslandı," diyerek duygularını dile getirmişti. Ancak Macomber, VWilson'un başka neler hissettiğini bilmiyordu. Karısının neler hissettiğini de bilmiyordu, ama kadının aralarındaki ilişkiyi bitirdiğini biliyordu.

Karısı daha önce de onunla ilgisini kesmişti, ama bu pek uzun sürmemişti. Zengin bir adamdı ve daha da zengin olacaktı. Bundan sonra karısının onu terketmeyeceğini biliyordu. Bildi-

ği birkaç gerçekten biriydi. Daha önce motosikletler, sonra arabalar hakkında derin bilgisi vardı. Ördek avlamayı, alabalık, somon ve açık deniz balıkçılığını biliyordu. Seks konusundaki bilgisi okuduğu kitaplarla sınırlıydı. Ama okuduğu kitapların sayısını bilmiyordu. Salon oyunlarının hepsini biliyordu. Köpekler hakkında oldukça bilgisi vardı, ama atlardan fazla anlamazdı. Parasının değerini iyi bilirdi. Dünyada ilgi gösterdiği diğer şeyler hakkında da biraz bilgisi vardı, ama karısının onu asla terketme-yeyeğinden emindi. Karısı çok güzel bir kadındı, Afrika'da bile güzelliğinden bir şey yitirmemişti. Fakat artık kendi memleketinde kocasını terketmesine ve kendisi için daha iyisini yapmasına güzelliği yeterli değildi. Karı koca ikisi de bu gerçeği biliyorlardı. Macomber karısının onu terketme fırsatını elinden kaçırdığını biliyordu. Margot ise eğer kocası kadınlar konusunda başarılı olabilseydi, yeni ve güzel bir kadının yerini alacağından endişe duymaya başlayabilirdi; ama kocası hakkında o kadar çok şey biliyordu ki, endişe etmek zahmetine bile katlanmıyordu. Ayrıca kocasının en iyi yanı aşırı hoşgörüsüydü, ama bu da ona fazlasıyla zarar veriyordu.

Sözün kısası, arada sırada ortaya çıkan ayrılık dedikodularına rağmen, herkese göre onlar mutlu bir karı kocaydı. Sosyete dedikodu yazarlarından biri herkesin onların mutluluğunu kıskandığını ve ebedi aşklarını safari macerasıyla perçinleyeceklerini yazmıştı. Aynı dedikodu yazarı geçmişte en az üç kere onların ayrılacaklarını yazmıştı. Fakat her seferinde tekrar barışmışlardı. Aralarında sağlam temele dayanan bir birlik vardı. Mar-got'un güzelliği Macomber'ı büyülemişti, onu boşayamazdı. Macomber ise Margot'un onu terketmeye cesaret edemeyeceği kadar zengindi.

Aslanı aklından çıkardıktan hemen sonra uykuya dalan Macomber bir ara uyanıp tekrar uyumuştü. Sabaha karşı saat üçte

BÜNVANIN EN GÜZEL HİKÂİİELERİ

ERMESTHEMINGWA\1

gördüğü karabasanın etkisiyle birdenbire uyandı. Aslanın kanlar içindeki kafasının hayalini gözlerinin önünden bir türlü silemi-yordu. Kalbi yerinden fırlayacakmış gibi çarpıyordu. Dikkatle etrafı dinledi. Ve çadırın diğer tarafındaki karısının yatağının boş olduğunu farkettiler. Yatağın içinde tam iki saat karısının dönmesini bekledi.

Karısı iki saat sonra çadıra döndü. Cibinliğini kaldırıp rahatça yatağına uzandı.

Karanlıkta Macomber, "Neredeydin?" diye sordu.

"Merhaba, uyanık mısın?"

"Neredeydin?"

"Biraz hava almaya çıkmıştım."

"Bok hava aldın."

"Sevgilim, ne söylememi istiyorsun?"

"Neredeydin?"

"Hava almaya çıkmıştım."

"Yeni ismi bu mu? Sen bir kaltaksın."

"Pekâlâ, sen de bir korkaksın."

"Evet, korkağım, ne olacak?"

"Bana göre hiçbir şey olmayacak. Lütfen, artık tartışmaya son verelim, sevgilim, çünkü uykum var."

"Tüm yaptıklarına göz yumacağımı mı sanıyorsun?"

"Göz yumacağımı biliyorum, tatlım."

"Artık hiçbir şeyine göz yumacak değilim."

"Lütfen, sevgilim, sus artık, çok uykum var."

"Artık böyle şeyler yapmamaya söz vermiştin."

Kadın tatlılıkla, "Ne yapalım, şimdi oldu," dedi.

"Bu yolculuğa çıkarsak başkalarıyla oynaşmayacağına söz vermiştin."

"Evet, sevgilim. Söz vermiştim, ama dün yolculuğun içine ettin. Artık bu konuyu kapatalım, olur mu?"

"Avantaj eline geçince fazla beklemeye dayanamıyorsun, değil mi?"

"Lütfen, sus artık, sevgilim, çok uykum var."

"Susmayacağım."

"Öyleyse kusura bakma, ben uyuyacağım," dedi Margot ve uyudu.

Ertesi sabah gün doğmadan aynı masada üçü kahvaltı ediyordu. Francis Macomber nefret ettiği birçok erkeğin arasında en çok Robert VWilson'dan nefret ettiğini keşfetti.

Wilson piposunu doldururken, "İyi uyudun mu?" diye sordu.

"Ya sen?"

Beyaz avcı, "Mükemmel," diye yanıt verdi.

Macomber, hergele, küstah hergele, diye düşündü.

VWilson ikisini de buz gibi bakışlarıyla süzdü ve kadın çadıra döndüğü zaman onu uyandırmış, diye düşündü. Pekâlâ, karısını neden ait olduğu yerde tutmasını bilmiyor? Beni ne zannediyor, Tanrı'nın belası aziz heykeli miyim? Karısını ait olduğu yerde tutarlıyorsa suç kimde?

Margot önündeki kayısı tabağını itti. "Bugün bufalo bulabilir miyiz?"

VWilson gülümseyerek, "Şansımız varsa buluruz," dedi. "İsterseniz bugün kampta kalın."

Kadın, "Dünyada hiçbir kuvvet beni burada tutamaz," dedi.

VWilson, "Neden ona kampta kalmasını söylemiyorsun?" diye Macomber'a sordu. Macomber buz gibi sesle, "Sen söyle," dedi.

"Kimse kimseye bir şey söylemesin," Margot sonra kocasına dönüp tattıkla,
"Francis, lütfen saçmalama," dedi.
Macomber, "Yola çıkmaya hazır mısın?" diye sordu.

- 106 -

- 107 -

BÜNUANIN EN GÜZEL HİKÂYELERİ

ERNEST HEM\NGWA]1

VWilson, "İstediğin zaman. Hanımefendinin de gelmesini istiyor musun?"
"İstesem veya istemesem ne farkeder?"

Robert VWilson, bok canına, diye düşündü. Hepsinin bok canına. Demek bundan
sonra karşılıklı didişeceklerdi. Pekâlâ didişelim, diye içinden geçirdi.

"Hiçbir şey farketmez."

Macomber, "İstersen bufalo avına ben yalnız çıkarım, sen de kampta onunla
baş başa kalırsın, olur mu?" diye sordu.

VWilson, "Bunu yapamam. Senin yerinde olsam böyle saç-malamazdım," dedi.

"Saçmalamıyorum. Sadece öğreniyorum."

"İğrenmek çirkin bir sözcük."

Karısı, "Francis, lütfen aklını başına toplar mısın?" dedi.

Macomber, "Benim aklım başımda," dedi. "Sen hiç bu kadar iğrenç yemekler
yedin mi?"

VWilson usulca, "Yemekleri beğenmedin mi?" diye sordu.

"Evet, buradaki hiçbir şeyi beğenmiyorum."

VWilson alçak sesle, "Kendine gel, hanım evladı, bize hizmet eden çocuk az
buçuk dilimizden anlıyor," dedi.

"Canı cehenneme."

VWilson ayağa kalktı. Piposunu tüttürerek uzaklaştı. Ayakta durmuş onu
bekleyen silah taşıyıcıların yanına gitti ve Svvahili dilinde bir şeyler
söyledi. Macomber'la karısı masada baş başa kalmışlardı. Adam kahve fincanına
bakıyordu.

Margot usulca, "Sevgilim, olay çıkarırsan seni terkederim," dedi.

"Hayır, edemezsin."

"Dene de gör bakalım."

"Beni terketmeyeceksin."

- 108 -

Kadın, "Hayır, aklını başına toplarsan seni terketmeyeceğim," dedi.

"Aklımı başıma toplamak mı? Benimle böyle konuşma. Aklımı başıma toplamak."

"Evet, aklını başına topla." "Sen neden aklını başına toplamıyorsun?" "Çok
uğraştım. Çok uğraştım."

Macomber, "Kırmızı yüzlü domuzdan nefret ediyorum, onu görmeye tahammülüm yok,"
dedi. "Aslında çok iyi bir adam."

Macomber, "Oh, kapa çeneni," diye bağırdı. Tam o sırada cip gelip yemek
çadırının önünde durdu. Şoförle iki silah taşıyıcı aşağıya atladılar. VWilson
onlara doğru yürüdü ve masada oturan karı kocaya baktı.

"Ava çıkıyor musun?" diye sordu. Macomber ayağa kalktı. "Evet, evet," VWilson,
"Hırkanı yanına al, cipin içinde üşürsün," dedi. Margot, "Deri ceketimi alırım,"
dedi. VWilson, "Çocuk ceketini aldı," dedi ve şoförün yanına oturdu. Arka koltukta
oturan Francis Macomber'la karısı birbirleriyle konuşmuyorlardı.

VWilson kendi kendine, dilerim salak herif beni ensemden vurmaz. Safaride
kadınlar insanın başına bela, diye düşündü.

Gün doğmadan önceki alacakaranlıkta ciple nehri geçip karşı sahilde, VWilson'un bir gün önce kürekle açtığı yoldan sık ağaçlı ormana doğru ilerlediler.

VWilson, güzel bir sabah, diye aklından geçirdi. Cipun tekerlekleri altında ezilen kalın çiy tabakasıyla kaplı eğreltiotlarından yayılan mis gibi kokuyu içine çekti. Sabahın ilk saatlerinde çiy kokusunu severdi. Uçsuz bucaksız bir parkı andıran araziye kaplayan sisin ardında siyah gövdeleri görünen ağaçların arasında

- 109 -

BÜNVAMN EN GÜZEL HİKÂYELERİ

ERNESTHEMINGWA\1

ilerliyorlardı. Arka koltukta oturan karı kocayı aklından çıkarmış, şimdi bufaloları düşünüyordu. Gündüzleri bataklıkların içinde gizlenen, geceleri boş arazilerde otlayan bufaloların izini sürüyorlardı. Eğer bataklıkla, otlaklar arasında onlara rastgelirlerse, Macomber birini kolayca vurabilirdi. Sık otlarla kaplı arazide Macomber'la bufaloyu kovalamak istemiyordu. Aslında Macomber'la ne bufalonun, ne de başka hayvanın peşinden koşmak istiyordu. Ama o profesyonel bir avcıydı ve zamanında Macomber'dan daha garip adamlarla ava çıkmıştı. Eğer bufaloyu bugün vurabilirlerse, sonra suaygırı avına çıkacaklardı. Zavallı adam tehlikeli oyunlardan yüzünün akıyla çıkabilirse, belki evlilik hayatına biraz neşe gelecekti. Kararını vermişti, bundan sonra kadına elini sürmeyecekti. Böylece Macomber da bir gece önceki olayı unutacaktı. Aslında karısının bu tür kaçamaklarına alışık olduğu anlaşılıyordu. Zavallı adam herhalde karısının kaçamaklarını unutmanın bir yolunu bulmuştu." Ne yazık ki, bu tatsız olaylara kendisi neden oluyordu.

Talih kuşunun ne zaman başına konacağını bilmediği için, VWilson çift kişilik portatif yatağıyla safariye çıkardı. Birlikte ava çıktığı müşterilerinin çoğu hızlı yaşamayı seven, uluslararası jet sosyete mensup kişilerdi. Kadınlar ödedikleri paranın karşılığında beyaz avcının yatağını da paylaşmak isterlerdi. VWilson tek başına kaldığı zaman o kadınlardan nefret ederdi, ama onlarla birlikteyken bazılarından hoşlanırdı. Ve onların sayesinde para kazanıyordu; onu kiraladıkları sürece onların kurallarına boyun eğmek zorundaydı.

Ancak avlanma sırasında onların kurallarına boyun eğmezdi. Avlanma konusunda onun kendi kuralları vardı ve müşterileri de ya bu kurallara uymayı kabul eder ya da başka bir avcıyla yola çıkmak zorunda kalırlardı. Ancak bu Macomber garip bir adamdı. Evet, çok garip bir adamdı. Şimdi de karısı, evet, karı-

sı... şey karısı... VWilson bir anda bu düşünceleri aklından sildi. Dönüp arkasına baktı. Macomber'ın duyduğu öfke asık suratına yansımıştı. Margot ona gülümsedi. Kadın bugün katı güzelliğinden sıyrılmış, daha masum, genç ve taze görünüyordu. Tanrı bilir, kalbinden neler geçiyor, diye VWilson düşündü. Dün gece çok az konuşmuştu. Fazla konuşmaması VWilson'u sevindirmişti.

Dik yamacı tırmanan cip ağaçların arasından geçti ve etrafı ağaçlarla çevrili geniş bir çayıra benzeyen alana çıktı. Şoför ağaçların kenarındaki yolu ağır ağır izledi. VWilson da dikkatle otlarla kaplı geniş alana bakıyordu. Cipi durdurup sahra dürbünüyle uzaklara baktı. Sonra eliyle işaret edince, şoför cipi tekrar hareket ettirdi. Şoför karıncaların çamurdan yaptıkları şatoları ezmeye özen göstererek cipi ağır ağır sürdü. Uzaklara bakan VWilson birdenbire döndü. "Tanrım, işte oradalar!"

Onun işaret ettiği yöne bakan şoför cipi hızlandırdı. VWilson Svvahili diliyle adama telaşla bir şeyler söyledi. Macomber uzaktaki iri hayvanları görünce, onları siyah silindire benzetti. Buffalo-lar hareket halindeki büyük siyah tanklar gibi çayırılığın diğer tarafına doğru uçarcasına koşuyorlardı. Başları hiç kıvıldamadan ileriye doğru koşarlarken, Macomber onların siyah iri boynuzlarını görebiliyordu.

VWilson, "Üç yaşlı boğa. Bataklığa varmadan onların yolunu keseceğiz," dedi.

Saatte kırk beş mil hızla ilerleyen cip hayvanlara yaklaştıkça, Macomber onların uzaktan gördüğünden çok daha iri olduklarını farkettiler. Düzenli bir hızla önde koşanların biraz gerisinde onlara ayak uydurmaya çabalayan, uyuz gibi tüyleri dökülmüş, gri renkli derisi kabuk kabuk olmuş yaşlı hayvanın omuzlarının üstündeki kocaman kafasını ve siyah parlak boynuzlarını Macomber yakından gördü. Sonra sanki büyük bir tümseği

- 110 -

- 111 -

BÜN\!ANLN EN GÜZEL HİKÂYELERİ

ERNEST HEMINGWA\I

aşarcasına cip iki yana sallandı. Kaçan hayvana iyice yaklaştıkları zaman, onun ileriye doğru atılan iri gövdesini, tüysüz derisine yapışan tozları, geniş boynuzlarını ve uzun suratındaki geniş burun deliklerini görünce, Macomber tüfeğini doğrulttu. VWilson, "Salak! Cipten ateş edilmez," diye bağırdı. Macomber ondan korkmadığını, sadece usta avcıdan ölesiye nefret ettiğini hissetti. Şoför frene basınca cip sarsıldı ve sallanarak öne doğru kayd. Araç tam durmak üzereyken VWilson bir taraftan, Macomber da diğer taraftan yere atlayınca, bir an ayaklarının üstünde sendeledi, sonra hızla koşmaya devam eden hayvana ateş etti. Mermilerin bufalonun gövdesine saplandığını duydu. Tüfeğindeki tüm kurşunları kaçmaya çabalayan hayvanın üstüne boşaltdı. Sonunda hayvanın ensesine ve omuzlarına nişan alması gerektiğini anımsayınca, cebinden çıkardığı mermileri tüfeğine yerleştirirken, hayvanın yere çöktüğünü gördü. Hayvan iri başını iki yana sallayarak, önce dizlerinin üstüne çöktü. Diğer iki hayvanın hâlâ koşmaya devam ettiklerini gören Macomber bu kez önde koşan bufaloya nişan aldı ve tüfeğinden fırlayan mermi hedefine isabet edince, iri hayvan burnunun üstüne yıkıldı.

VWilson, "Çok iyi gidiyor. Çabuk diğer hayvana ateş et," diye bağırdı.

Fakat diğer hayvan aynı hızla koşmaya devam ediyordu. Macomber tüfeğini kaldırıp nişan aldı, ama mermi yere saplanırken topraklar havaya uçtu. VWilson'un silahından çıkan mermiler de hedefe isabet etmeyince, yerden kalkan bir toz bulutu havayı sardı. VWilson, "Onu kaçırdık! Haydi gel," dedi ve Macomber'ı kolundan yakalayıp cipe doğru sürükledi. VWilson'la Macomber cipin iki yanına asılınca, şoför aracı hareket ettirdi ve engebeli yolda iki yana sarsılarak, dörtnala kaçan hayvanı kovalamaya başladılar.

Hayvana iyice yaklaşmışlardı. Macomber tüfeğini doldururken, mermilerden bazılarını yere düşürdü, bir kısmı namlunun içinde sıkıştı. Sıkışan mermileri düzelttiği an bufaloya elle tutabilecekleri kadar yaklaşmışlardı. VWilson, "Dur," diye seslenince, şoför ani bir fren yaptı. Cip nerdeyse takla atacaktı. Sarsıntının etkisiyle yere düşen Macomber çabucak doğrulup kaçmaya devam eden hayvanın siyah yuvarlak kalçalarına nişan aldı. Tüfeğini ateşledi. Tekrar tekrar nişan alıp tüfeğini defalarca ateşledi. Mermiler hedefe saplandığı halde hayvan koşmaya devam ediyordu. Sonra VWilson'un tüfeğinden kulakları sağır eden bir patlama duyuldu. Macomber bufalonun sendelediğini görünce, dikkatle nişan aldı ve tüfeğinin tetiğini çeker çekmez, bufalo dizlerinin üstüne çöküverdi. VWilson, "Pekâlâ, temiz iş. Üçünü de temizledin," dedi.

Macomber gurur ve sevinçten mest olduğunu hissetti.

"Kaç kez ateş ettin?" diye sordu.

VWilson, "Sadece üç kez," diye yanıt verdi. "Birinciyi sen vurdun. O en büyükleriydi. Kaçıp saklanmalarından korktum ve diğer ikisinin işini bitirmende sana yardımcı oldum. Onları sen vurdun, ben sadece temizlik işine biraz yardım ettim. Çok iyi nişancısın. Attığını vuruyorsun."

Macomber, "Haydi cipe dönelim. İçki içmek istiyorum," dedi.

Wilson, "Önce bufalonun işini bitirmelisin," dedi. Dizlerinin üstünde doğrulan bufaloya doğru yürürlerken, öfkeyle iki yana sallarken hayvan acı acı böğürüyordu.

Wilson, "Aman dikkat et ayağa kalkmayın," dedi. "Biraz yana kay ve tam kulağının dibinden ensesine nişan al."

Macomber hırsla iri başını sallayan ve acıyla böğüren hayvanın ensesine dikkatle nişan alıp tüfeğini ateşledi. İlk atışta hayvanın iri başı öne düştü.

- 112 -

- 113 -

F:8

ÜNVANIN EN GÜZEL HİKÂYELERİ

ERNEST HEMINGWAY\1

Wilson, "Şimdi tamam," dedi. "Belkemiğine isabet etti. Ama çok muhteşem hayvanlar, değil mi?"

Macomber, "Haydi birer içki içelim," dedi. Yaşamı boyunca kendini hiç bu denli iyi hissetmemişti.

Macomber'ın karısı cipte onları bekliyordu. Yüzü bembeyaz olmuştu. Kocasına, "Sevgilim, harikaydın," dedi. "Ne biçim ko-valamacaydı."

Wilson, "Kötü müydü?" diye sordu.

"Korkunçtu. Hayatımda hiç bu kadar korktuğumu anımsamıyorum."

Macomber, "Haydi içki içelim," dedi yine.

Wilson, "Evet, buyrun," dedi. "Önce hanımefendi içsin." Kadın cepte taşınan yassı içki matarasından birkaç yudum sek viski aldı ve içkiyi yutarken hafifçe ürperdi. Macomber'a uzattığı içki matarasını, kocası da Wilson'a verdi.

Kadın, "Çok heyecanlıydı," dedi. "Başıma korkunç ağrılar saplandı. Hayvanları arabadan avlamanın yasak olduğunu bilmiyordum."

Wilson buz gibi sesle, "Hayvanlar arabadan asla avlanmaz," dedi.

"Yani onları arabayla kovaladıktan sonra mı avlamak gerekiyor?"

Wilson, "Her zaman arabayla kovalamak gerekmez," dedi. "Bufaloları elimizden kaçırmamak için bu yolu seçtim. Çeşitli hayvanların yuvalarıyla dolu çayırların arasından arabayla geçmek başka şey, yürüyerek iz sürmek başka şey. Her ateş edişimizde, isteseydi bufalo bize saldırabilirdi. Biz ona da her türlü şans tanıdık. Ama sakın bundan hiç kimseye söz etmeyin. Yani yaptığımız iş pek yasal değil."

Margot, "Kocaman çaresiz hayvanları arabayla kovalamak bence haksızlık," dedi.

Wilson, "Öyle mi?" dedi.

"Onları ciple kovaladığın Nairobi'de duyulursa ne olur?"

Wilson, "Birincisi lisansımı elimden alırlar. Bir sürü tatsızlıklar olur. İşsiz kalırım," dedi ve birkaç yudum içki içti.

"Gerçekten mi?"

"Evet, gerçekten."

Macomber, "İşte, sana karşı kullanabileceği bir koz ele geçirdi," dedi ve o gün ilk kez gülümsedi.

Margot Macomber, "Francis, doğrusu çok nazıksın," dedi. Wilson karı kocaya baktı. Eğer bu kadar açık sözlü bir erkek, kendisinden çok daha açık sözlü bir kadınla evlenirse, bunların çocukları kimbilir nasıl olur, diye düşündü. "Silah taşıyıcılardan birini kaybettik, fakında mısınız?"

Macomber, "Aman Tanrım, hayır," dedi.

Wilson, "İşte geliyor," dedi. "Bir şeyi yok. İlk bufaloyu vurduğumuz zaman cipten düşmüş olmalı."

Haki renkli gömlek ve şort giymiş orta yaşlı silah taşıyıcı, başında yün örgü beresiyle ayağındaki lastik sandaletleri sürüyerek topallaya topallaya, asık suratında nefret dolu bir ifadeyle onlara doğru yaklaşıyordu. Birkaç adım daha attıktan sonra Wilson'a Svahili dilinde bir şeyler söyleyince, beyaz avcının yüz ifadesinin değiştiğini gördüler.

Margot, "Ne dedi?" diye sordu.

Wilson ifadesiz sesle, "Birinci bufalonun ayağa kalkıp otların arasına gizlendiğini söyledi," dedi.

Bir anda neşesi sönen Macomber, "Ah," dedi.

Margot heyecanla, "Öyleyse aslan avındaki olaylar yinelenecek," dedi.

Wilson, "Tanrı'nın belası aslan avındaki olaylar yinelenmeyecek," dedi. "Macomber, daha içki istiyor musun?"

- 114 -

- 115 -

OÜMVAMN EN GÜZEL HİKÂYELERİ

ERNEST HEMINGWA\1

Macomber, "Evet, teşekkür ederim," dedi. Aslan avındaki duyguyu yine hissetmeyi bekledi, ama öyle olmadı. Hayatında ilk kez korkuyu tam anlamıyla içinden atmıştı. Korku yerine tarif edilmez bir mutluluk ve sevinç hissediyordu.

Wilson, "İkinci bufaloyu aramaya gidelim. Şoföre söyleyeyim de cipi gölgeye çeksin," dedi.

Margaret Macomber, "Ne yapacaksınız?" diye sordu.

Wilson, "Bufaloya yakından bir göz atacağız," diye yanıt verdi.

"Ben de geleceğim."

"Gel."

İri boynuzlu kocaman başı otların üstünde yan yatan bufaloya doğru üçü birlikte yürüdüler.

Wilson, "Hayvanın başı muhteşem. Aşağı yukarı bir metre çapında," dedi. Macomber sevinçle yerde yatan hayvana bakıyordu.

Margot, "Görünüşü iğrenç," dedi. "Gölgeye çekilemez miyiz?"

Wilson, "Tabii," dedi. Sonra Macomber'a döndü. "Bak, şuradaki otları görüyor musun?" diyerek işaret etti.

"Evet."

"İşte birinci bufalo o otların arasına girmiş. Silah taşıyıcı arabadan düştüğü zaman, bufalo yerde yatıyormuş. Silah taşıyıcı bizim çılgın gibi diğer iki bufaloyu kovalamamızı izliyormuş. Sonra başını kaldırıp bakınca bufaloyla göz göze gelmiş. Tabanlarını yağlayıp kaçarken, bufalo da otların arasına dalmış."

Macomber hevesle, "Şimdi onun izini sürelim mi?" diye sordu.

Wilson beğeniyle ona baktı. Tanrı'nın belası çok garip bir adam, diye düşündü. Dün korkudan eli ayağı birbirine dolanıyordu, bugünse adeta bir ateş parçası.

"Hayır, ona biraz zaman tanıyalım."

Margot, "Lütfen gölgeye gidelim," dedi. Yüzü bembeyaz, hasta gibiydi.

Çayırlıktaki tek ağacın altında^jran araca doğru yürüdüler ve cipin koltuklarına oturdular.

Wilson, "Belki şimdiye dek ölmüştür, ama bir süre sonra gider bakarız," dedi.

Macomber bugüne dek hiç tatmadığı çılgınca bir mutluluğun benliğini sardığını hissetti.

"Tanrım ne kovalamacaydı, hiç bu denli heyecanlanmamış-tım. Harikaydı değil mi, Margot?"

"Nefret ettim."

"Neden?"

Kadın kinle, "Nefret ettim, öğrendim," dedi.

Macomber dönüp VWilson'la konuşmaya başladı. "Artık bundan sonra beni hiçbir şey korkutamaz. Bufaloları görüp onları kovalamaya başlayınca içimde bir şeyler oldu. Sanki bir barajın duvarları yıkıldı. Heyecandan başka hiçbir şey hissetmiyordum."

VWilson, "Korkularından arındın. Böyle komik şeyler insanların başına gelir," dedi.

Macomber'ın yüzü mutluluktan ışıltılı ışıltılı parlıyordu. "Evet bana bir şeyler oldu. Kendimi çok farklı hissediyorum."

Garip bir ifadeyle onu süzen karısı söze karışmadı. Cipun arka koltuğunda iyice köşeye çekilmişti. Macomber da öne doğru eğilmiş, ön koltukta oturan ve başını arkaya çevirmiş onu dinleyen VWilson'la konuşuyordu.

"Biliyor musun, bir kez daha aslan avına çıkmak istiyorum. Artık gerçekten onlardan korkmuyorum. Ne de olsa, insana ne yapabilirler?"

- 116 -

117 -

DÜNYANIN EN GÜZEL H\KÂ\ELERİ

ERNEST HEMIMWAY

VWilson, "İşte sorun da bu," dedi. "Yapacakları en kötü şey seni öldürmektir. Buna ne dersin? Shakespeare'in çok güzel bir sözü vardır. Bakalım anımsayabilecek miyim? Oh hem de çok güzeldir. Bir zamanlar kendi kendime bu sözü yinelerdim. Nasıldı bakalım? 'Yemin ederim, umurumda değil; insan ancak bir kez ölür; bırak istediği yere gitsin; Tanrı'ya bir can borcumuz var, ha bu yıl, ha gelecek yıl ölmüşüz ne farkeder?' Çok güzel, değil mi?"

Yıllardır içinde sakladığı duyguları açıklamak VWilson'u çok utandırmıştı, ama genç yaşta olgunluğa erişen erkekleri görünce, hep böyle duygulanırdı. Yoksa yirmi bir yaşında rüştünü ispat etmek önemli değildi.

Bu av birdenbire her şeyin akışını değiştirmişti. Önceden kaygı duyma fırsatı bulmaksızın balıklama eyleme dalma Ma-comber'ın değişmesine neden olmuştu. Bu değişikliğin nedeni önemli değildi. Önemli olan değişikliğin gerçekleşmesiydi. Şimdi şu zavallıya bak, diye VWilson düşündü. Bazı erkekler uzun süre çocukluktan kurtulamazlar. Bazılarıysa yaşamlarının sonuna kadar çocuk kalmaya mahkûmdur. Elli yaşında bile çocuk görünüşünden kurtulamayanlar vardır. Şu büyük Amerikalı ço-cuk-erkekler. Kahrolası acayip herifler. Çok garip olmasına karşın, Macomber'dan hoşlanmaya başlamıştı. Herhalde bundan böyle karısının onu boynuzlamasına da fırsat vermeyecekti.

Evet, buna son verirse çok iyi olacaktı, hem de çok çok iyi olacaktı. Zavallı adam tüm hayatı boyunca korku içinde yaşamıştı. Artık sona eren bu korkunun neden kaynaklandığını VWilson bilmiyordu. Daha önce ona ve karısına duyduğu öfke Ma-comber'ın bufalodan korkmasına fırsat vermemişti. Ayrıca cipin içinde olmasının da yararı dokunmuştu. Orada kendini güvencede hissetmişti. Ve şimdiyse bir ateş parçası kesilmişti. VWilson savaşta da bu sahnelere tanık olmuştu. Bekâretlerini yitirdikten

sonra korku yok olup yerini başka bir şey, onu erkek yapan öz alıyor, böylece gerçek bir erkek oluyordu. Kadınlar .da bunu biliyorlardı. Kahrolası korku yoktu artık.

Oturduğu yerden Margaret Macomber iki erkeği dikkatle süzüyordu. VWilson'da değişiklik yoktu. Dün gördüğü VWilson'la bugünkü VWilson arasında hiçbir değişiklik yoktu. Onu ilk kez gördüğünde büyük yeteneğini farketmişti. Ama Francis Macom-ber'daki değişiklik gözünden kaçmadı.

Yeni hissetmeye başladığı zengin duyguların keyfiyle Macomber, "Olacakları düşünüp mutlu oldun mu?" diye sordu.

VWilson onun gözlerinin içine baktı. "Bu tür duygulardan söz edilmez. Şimdilerde korktuğunu söylemek moda. Şaka bir yana, bundan sonra da birçok kez korkacaksın."

"Ama eyleme geçmeden içini büyük bir mutluluk sarıyor, değil mi?"

VWilson, "Evet," dedi. "Sözünü ettiğim mutluluğu hissediyorum, ama bu konuda fazla konuşmak istemiyorum. Aynı konuyu sürekli tekrarlıyorsan tüm zevkini yitiriyor."

Margot, "İkiniz de saçma sapan konuşuyorsunuz. Cipun içinde çaresiz zavallı hayvanları kovalayınca hemen birer kahraman kesildiniz," dedi.

VWilson, "Özür dilerim, biraz hava attım." dedi, İçinden, kadın endişelenmeye başladı, diye geçirdi.

Macomber karısına, "Eğer konuştuğumuz konu hakkında bilgin yoksa neden söze karışıyorsun?" diye sordu.

Kadın kin ve nefretle, "Birdenbire pek cesur oldun," diye yanıt verdi, ama nefreti çok güçlü değildi. Bir şeyden korkuyordu.

Macomber içinden gelen coşkuyla uzun uzun güldü. "Evet birdenbire cesurlaştım. Gerçekten çok cesur oldum," dedi.

Margot buruk sesle, "Biraz geç kalmadın mı?" diye sordu. Çünkü yıllarca önce kocasına karşı elinden geldiğince iyi dav-

- 118 -

119 -

ÜNYANIN EN GÜZEL HİKÂYELERİ

ERNEST HEMINGWAY

ranmaya çalışmıştı. Şimdi evliliklerinin bu hale düşmesinin nedeni tek tarafın suçu değildi.

Macomber, "Ama benim için geç değil," dedi.

Margot yanıt vermeden koltuğunun köşesine büzüldü.

Macomber neşeyle, "Ona yeterince zaman tanıdık mı?" diye VWilson'a sordu.

VWilson, "Haydi gidip bakalım. Yedek mermi var mı?" dedi.

"Silah taşıyıcısında olması gerek."

VWilson, Svahili dilinde seslenince, bufalo başının derisini yüzen orta yaşlı silah taşıyıcısı çömeldiği yerden doğruldu ve cebinden çıkardığı mermi kutusunu Macomber'a getirdi. O da tüfeğine mermileri doldurduktan sonra yedekleri de cebine koydu.

VWilson, "İstersen Springfield'i yanına al. Onu kullanmaya alışıksın. Mannlicher'i arabada hanımefendinin yanına bırakalım. Silah taşıyıcın ağır tüfeğini getirir. Benim de yanımda bu Tanrı'nın belası top gibi tüfek var. Şimdi sana bufalolar hakkında biraz bilgi vereceğim," dedi. Macomber'ı endişelendirmek istemediği için bu konuyu en sona bırakmıştı.

"Bufalo ileriye doğru koşarken başını dik tutar. Boynuzları beyne atılan kurşunlara siper olur. Hayvanın burnuna nişan almalısın. Veya göğsüne, eğer yan tarafındaysa ensesine ya da omuzlarına ateş etmelisin. Tek kurşunla kolay kolay

ölmezler. Sakın kahramanlık yapmaya kalkışma. En kolay nişan aldığın yerden vurmaya çalış. Başın derisini yüzdüler. Artık yola çıkalım mı?"

Silah taşıyıcılara seslenince, adamlar ellerini silerek yanlarına geldiler. Silah taşıyıcıların yaşlısı cipin arkasına bindi.

VWilson, "Kongoni'yi yanıma alacağım. Diğerleri leş kargalarını gözlesin," dedi.

Cip ağır ağır açık alandan kuru dere yatağının kenarındaki yeşilliklere doğru uzanan ağaçların arasına girince, Macomber kalbinin yerinden çıkacakmış gibi çarptığını ve yine ağzının kuruduğunu hissetti. Ama bu kez korkudan değil, heyecandan yerinde duramıyordu.

"İşte şuraya doğru gitmiş." dedi. VWilson sonra Svahili dilinde sitah taşıyıcıya, "Kan izlerini takip et," dedi.

Cip otlara paralel ilerliyordu. Macomber, VWilson ve silah taşıyıcı cipten indiler. Macomber arkasına bakınca, karısının elinde silahla kendisine baktığını gördü ve ona ef salladı. Kadın ona el sallamadı.

Yüksek otlar çok sık, topraksa çok kuruydu. Orta yaşlı silah taşıyıcısının sırtından terler akıyordu. Macomber'ın bir adım önünden yürüyen VWilson şapkasını gözlerinin üstüne kadar indirmiş, kırmızı ensesi görünüyordu. Birdenbire silah taşıyıcısı VWilson'a Svahili dilinde bir şeyler söyledi ve öne doğru koştu.

VWilson, "Hayvan orada ölmüş," dedi. "Kutlarım seni, iyi iş basardın," dedi ve dönüp Macomber'ın elini yakaladı. İki erkek birbirlerine sırtarak el sıkıştılar. O sırada silah taşıyıcısının çılgın gibi bağırarak yan taraftaki otların arasından çıktığını gördüler. Onun arkasından bufalo gözüktü. Ağzı sımsıkı kapalıydı. İri kafasından aşağıya kanlar sızıyordu. Kançanağına dönmüş küçük gözleriyle onlara bakıyordu. Önde duran VWilson çömelip nişan aldı. Silahını ateşleyen Macomber, VWilson'un tüfeğinden çıkan gürültüyü duymadı. Yalnızca hayvanın boynuzlarından kopan parçaların havada uçuştüğünü ve hayvanın başını salladığını gördü. Macomber geniş burun deliklerine nişan alıp tüfeğini tekrar ateşledi ve boynuz parçalarının tekrar havada uçuştüğünü gördü. Üstüne doğru gelen hayvana dikkatle nişan aldı. Bu-falonun minicik gözleriyle kötü kötü baktığını gördü. Hayvanın başı öne düşmeye başlamıştı. Tam o sırada Macomber birden-

- 120 -

121 -

bUN\!ANIN EN GÜZEL HİKAYELERİ

ERNEST HEMINGWA\1

bire ateş gibi yakan kör edici bir şimşeğin başının içinde çaktığını hissetti, sonra hiçbir şey hissetmez oldu.

VWilson yan tarafa kaçıp hayvanın omzuna nişan aldı. Macomber olduğu yerde kımıldamadan duruyordu. Hayvanın burnuna nişan almıştı. Attığı her kurşun hayvanın sağlam boynuzlarını parçalıyor ve parçalanan boynuzların kıymıkları havaya sığıyordu. Buffalo kocasının üstüne doğru ilerlerken, cipin içinde oturan Bayan Macomber yanındaki Mannlicher'i eline aldı ve kocasını ense kökünden vurdu.

Francis Macomber yere yıkıldı. İki metre ötede bufalo da gövdesinin üstüne yıkılmış yerde yatıyordu. VWilson ve Bayan Macomber yerde yatan adamın üstüne eğildiler.

VWilson, "Onu sırtüstü çeviremem," dedi.

Sinir krizi geçiren kadın ağlıyordu.

VWilson, "Ben cipe dönüyorum." dedi. "Silah nerede?"

Kadının yüzü gerilmiş konuşamıyordu. Yalnızca başını salladı. Silah taşıyıcı tüfeği yerden aldı.

Wilson, "Onu olduğu yerde bırak," dedi. "Git Abdulla'yı buraya getir. Kazanın durumuna tanık olsun."

Wilson yere eğildi ve cebinden çıkardığı mendili Francis Macomber'ın saçları kökünden kesilmiş başına örttü. Yumuşak kuru toprak kanı adeta emiyordu.

Wilson ayağa kalkınca, böğrünün üstüne yan düşen bufa-lonun bacaklarının ileriye doğru uzandığını ve hafif kıllı karnının üstüne böceklerin üşüştüğünü gördü. Muhteşem bir hayvan, diye otomatikman aklından geçirdi. Şoförü çağırıp cesedin üstüne battaniye örttükten sonra yanından ayrılmamasını söyledi. Sonra cipin koltuğunun bir köşesine büzülüp ağlayan kadının yanına gitti.

İfadesiz sesle, "Doğrusu çok güzel bir iş yaptın. Nasıl olsa seni terkedecekti," dedi.

Genellikle avluda cenazeler bulunurdu. Eski hastanenin arkasında tuğladan yeni inşa edilmiş pavyonlar vardı. İşte hepimiz her öğleden sonra burada buluşurduk. Bizi iyileştirecek makinelere oturup birbirimizle kibarca ilgilenirdik.

Doktor benim oturduğum makinenin yanına gelince, "Savaşta önce en çok neden hoşlanırdın? Spor yapar mıydın?" diye sordu.

"Evet, futbol oynardım," diye yanıt verdim.

"Çok iyi. Bir süre sonra eskisinden çok daha iyi futbol oynayabileceksin."

Dizim kıvrılmıyordu. Bacağım dizimden ayak bileğime kadar kazık gibiydi. Bisiklet pedalı gibi çevirdiğim makine dizimi bükebilmemi sağlayacaktı. Fakat bacağımı henüz kıvrıramıyordum. Bükülme hareketinin gerektiği yerde makine tekliyordu. Doktor, "Kısa süre sonra bacağını istediğin gibi hareket ettirebileceksin. Çok şanslı bir gençsin. Pek yakında bir şampiyon gibi futbol oynayabileceksin," dedi.

Yanımdaki makinede eli bir bebek eli kadar küçülmüş bir albay vardı. Hareketsiz parmaklarının bir et parçası gibi sarktığı eli iki deri kayışın arasında yukarı aşağı oynuyordu. Doktor elini muayene ederken, albay cana göz kırptı ve, "Doktor-yüzbaşı, ben de futbol oynayabilecek miyim?" diye sordu. Albay eskiden usta bir eskrimciymiş ve savaşta önce İtalya eskrim şampiyonu olmuş.

Doktor salonun arka tarafındaki odasına gitti ve makinede tedavi görmeden önce bir bebek eli kadar küçülmüş bir elin, tedaviden önceki ve sonraki'halini gösteren fotoğrafla geri döndü. Albay sağlam eliyle fotoğrafı alıp dikkatle incelerken, "Yaralanmış mı?" diye sordu.

Doktor, "İş kazası," diye yanıtladı.

- 122 -

- 131 -

BUN\IANIN EN GÜZEL HİKAYELERİ

ERNESTHEMINGWA\1

Albay, "Çok ilginç, çok ilginç," dedikten sonra fotoğrafı doktora geri verdi.

Doktor, "İyileşeceğine inanıyorsun, değil mi?" diye sordu.

Albay, "Hayır," diye yanıt verdi.

Benimle aynı yaşta üç genç de her gün tedaviye geliyordu. Gençlerin üçü de Milano'luydu. Birisi avukat, diğeri ressam, üçüncüsü asker olmak istemişti. Makinelerdeki egzersizlerimiz sona erdikten sonra, arada sırada hep birlikte Scala Tiyat-rosu'nun yanındaki Kafe Cova'ya giderdik. Dördümüz birlikte olduğumuz zaman komünist mahallesinden geçen kestirme yoldan yürümeyi yeğliyorduk. Subay olduğumuz için bu mahalledeki insanlar bizden nefret

ediyordu. Şarap satan dükkândan birisi "hükümet uşakları" diye biz yoldan geçerken arkamızdan bağırırdı. Bazı kez aramıza yüzü siyah ipek peçeyle örtülü genç de katılınca beş kişi olurduk. Askeri akademiden diplomasını alır almaz cepheye gönderilen bu gencin, ateş hattına ayak bastıktan bir saat sonra yüzü dağılmıştı. Estetik ameliyatlara yüzünü eski şekline kavuşturmuşlardı, ama çok eski ve soylu bir aileden geldiği için, bir türlü burnuna şekil verememişlerdi. Bir süre Güney Amerika'da bir bankada çalışmıştı. Ama bu çok önceydi ve hiçbirimiz bundan sonra ne olacağını bilemiyorduk. Sadece savaşın devam ettiğini, fakat artık bizim cepheye çarpışmayacağımızı biliyorduk.

Hepimizi çeşitli madalyalarla ödüllendirmişlerdi. Yalnızca yüzü siyah ipek peçeli genç cepheye yeterince uzun kalamadığı için ona madalya vermemişlerdi. Soluk benizli, uzun boylu, avukat olmak isteyen teğmenin değişik türde üç madalyası, bi-zimse bir madalyamız vardı. Uzun süre ölümle boğuştuğu için yaşamdan biraz kopmuş gibiydi. Aslında hepimiz biraz yaşamdan kopmuştuk. Her gün öğleden sonra hastanede buluşmaktan başka bizi birarada tutan hiçbir şey yoktu. Karanlıkta kentin

tehlikeli bölümünden geçip Cova'ya doğru ilerlerken, ışıklı tavernalardan dışarıya şarkı nameleri taşardı. Bazı kez kaldırımlar-daki kadınlı erkekli kalabalığı yarıp ilerlemeye çabalarken, bizden hoşlanmayan insanların asla anlayamayacakları bir şeyleri tekvücut halinde paylaştığımızı hissederdik.

Hepimiz Cova'nın zengin, sıcak ve loş havasından hoşlanırdık. Belirli saatlerde gürültü artar, salonu duman kaplardı, ama her masada bir kız, duvardaki raflardaysa resimli gazeteler bulunurdu. Cova'daki kızların hepsi vatanseverdi. Bence İtal-ya'daki en vatansever insanlar kafelerdeki kızlardı -ve hâlâ öyle olduklarına inanıyorum.

Çocuklar önce kibarca madalyalarımıla ilgilenip ne tür kahramanlıklar göstererek onları kazandığını sordular. Övgüler ve tasvirlerle çok güzel bir dilde yazılan, aslında hakkımdaki övgü dolu sıfatları çıkarınca, Amerikalı olduğum için bana madalya verdiklerini açıklayan gazeteleri onlara gösterdim. Ondan sonra, yabancılara karşı onların arkadaşı olduğum halde, bana karşı tutumları biraz değişti. Onların arkadaşıydım, ama hakkımda yazılan övgüleri okuduktan sonra aslında onlardan biri olmadığımı anlamışlardı. Çünkü onlar savaşta gösterdikleri büyük kahramanlıklardan dolayı madalya kazanmışlardı. Savaşta yaralanmıştım, bu doğrudu; ama yaralanmanın bir kaza eseri olduğunu hepimiz biliyorduk. Bana taktıkları madalyalardan asla utanç duymuyordum, hatta bazen, birkaç kadeh içtikten sonra, diğer madalya kazananların gösterdikleri kahramanlıkları benim de gerçekleştirdiğimi düşünüyordum; ama gece buz gibi rüzgârın kasıp kavurduğu sokak lambalarının aydınlattığı boş ve karanlık yollarda evime dönerken, onların savaşta gösterdikleri kahramanlıkları asla yapamayacağımı biliyordum. Çünkü ölümden çok korkuyordum. Gece tek başıma yatağımda yatarken, sık sık

132 -

- 133 -

OÜNJ/ANIN EN GÜZEL HİKÂYELERİ

EKNEST HEMWGA\1

ölüm aklıma gelir ve korkardım. Tekrar cepheye döndüğüm zaman ne yapacağımı düşünürdüm.

Madalya kazanan diğer üç genç tıpkı avcı şahinlere benziyordu; hiç avlanmamış kimseler beni de şahine benzetebilirlerdi, ama ben şahin olmadığımı biliyordum; ne var ki, diğer üçü gerçeği biliyorlardı ve böylece birbirimizden uzaklaşmıştık. Savaşa katıldığının ilk günü cepheye yaralanan gençle dostluğumu

sürdürdüm, çünkü o cephede neler yapabileceğini asla bilemiyordu. Diğerleri onu da aralarına kabul etmeyeceklerdi. Ayrıca onun diğerleri gibi bir şahin olamayacağını düşündüğüm için ondan hoşlanıyordum.

Bir zamanlar usta bir eskrimci olan albay da kahramanlıklara fazla inanmıyordu; makinelerde çalışırken benim gramer hatalarımı düzelterek vakit geçiriyordu. İtalyancayı çok iyi konuştuğumu söyleyerek bana iltifatlar yağdırır ve birlikte sohbet ederdik. Bir gün bana göre İtalyancanın çok kolay öğrenilebilir bir dil olduğu için bu dile fazla ilgi duymadığımı, her şeyin çok kolay ifade edildiğini söyledim. Albay, "Evet, öyleyse neden gramer kullanmayı denemiyorsun?" diye sordu. Böylece gramer öğrenmeye başlayınca, İtalyancanın çok zor bir dil olduğunu anladım ve gramer kurallarına göre aklımda bir cümle kuruncaya kadar onunla konuşmaya çekiniyordum.

Albay her gün hastaneye geliyordu. Makinelerin sayesinde iyileşeceğine inanmasa bile, onun tedavi seanslarını bir gün dahi aksattığını sanmıyorum. Zaman zaman hiçbirimiz makineler sayesinde iyileşeceğimize inanmıyorduk, günün birinde albay bu çabalarımızın saçmalık olduğunu söyledi. Bu makineler yeni icat edilmişti ve onların ne denli yararlı olduklarını bizler kanıtlayacaktık. Albay, "Diğer teoriler gibi, saçma bir fikir," dedi. Benimde gramer kurallarını doğru dürüst öğrenmediğimi, kafasız bir yüzkarası olduğumu ve benimle aptal gibi boşuna uğraştığı-

nı söyledi. Ufak tefek bir adamdı. İskemlesinde dimdik oturup sağ elini makinenin içine sokmuş, kayışlar parmaklarını aşağı yukarı oynatırken, karşısındaki duvara bakıyordu.

"Eğer savaş sona erseydi ne yapacaktın?" diye sordu. "Gramer kurallarına göre yanıt ver!"

"Amerika'ya dönecektim."

"Evli misin?"

"Hayır, ama evlenmeyi düşünüyorum."

"Aptallığını iyice kanıtladın," dedi. Çok kızmıştı. "Bir erkek asla evlenmemeli."

"Neden, Sinyor Maggiore?"

"Bana Sinyor Maggiore deme."

"Erkekler neden evlenmemeli?"

Öfkeyle, "Evlenmemeli, evlenmemeli," diye söylendi. "Eğer hiçbir şeyini kaybetmek istemiyorsa, kendini elindekileri yitirecek duruma düşürmemeli. Elindekileri yitirecek duruma düşmemeli. Kendisine yitiremeyeceği şeyler bulmalı."

Acı acı öfkeyle konuşurken, karşındaki duvara bakmaya devam ediyordu. "Ama sahip olduğu şeyleri neden yitirsin ki?"

Albay gözlerini duvardan ayırmadan, "Yitirir," dedi. Sonra makineye bakıp, küçük elini kayışların arasında çekerek öfkeyle kalçasına vurdu. "Yitirir, benimle tartışma!" diye adeta bağırdı. Sonra makineleri işleten görevliyi çağırıp, "Şu Tanrı'nın belası aleti durdur," diye buyurdu.

Masaj için diğer odaya geçti. Sonra onun telefonu kullanmak için doktordan izin isteyip kapıyı kapattığını duydum. Odaya döndüğü zaman, ben başka bir makineye geçmiştim. Albay pelerinini ve şapkasını giymişti. Benim bulunduğum makinenin yanına geldi ve kolunu omzuma doladı.

- 134 -

DÜNİ/ANW EN GÜZEL HİKÂYELERİ

"Özür dilerim," dedi ve sağlam eliyle omzumu okşadı. "Kaba davranmak istemezdim. Karımı yeni kaybettim. Beni başışla."

Onun adına çok üzülmüştüm, "Ah, başın sağolsun," dedim.

Karşımda durmuş, alt dudağını ısırıyordu. "Çok zor, onu bir türlü unutamıyorum," dedi.

Benim yüzüme değil, pencereden dışarı bakıyordu. Sonra ağlamaya başladı. "Onu bir türlü unutamıyorum," diye hıçkırdı. Sonra başını dimdik tutup hiç kimseye bakmadan, gözyaşları yanaklarından aşağıya yuvarlanırken, bir yandan da

dudaklarını ısırarak asker gibi sert adımlarla ilerledi, makinelerin yanından geçip dışarıya çıktı.

Doktor, albayın çok genç bir kadınla yaşadığını ve onunla ancak savaşta yaralandıktan sonra evlendiğini, kadının da zatürreeden öldüğü anlattı. Kadın birkaç gün içinde yatağa düşmüştü, ama hiç kimse onun öleceğine ihtimal vermemişti. Albay üç gün hastaneye uğramadı, dördüncü gün her zamanki saatinde tedaviye geldi, üniformasının koluna siyah bir bant takmıştı. Makinelerin bulunduğu odanın duvarlarına sakatların eski ve makinelerde tedavi gördükten sonraki durumlarını gösteren büyük fotoğraflar asılmıştı. Albayın makinesinin karşısına da onun sakat eli gibi ellerin tedaviden sonra tamamen iyileştiğini gösteren üç büyük fotoğraf asılmıştı. Bu fotoğrafların albay için hiçbir değeri yoktu, çünkü o sadece pencereden dışarıya bakıyordu.

- 136 -

FIRTINA ÜÇ GÜN SÜKBÜ N

Nick meyve bahçesinin içinden geçen yola saptığı sırada yağmur durdu. Meyveler toplanmıştı. Ağaçların çıplak dalları sonbahar rüzgârının şiddetiyle sallanıyordu. Nick eğildi ve yolun kenarındaki kahverengi otların arasına düşmüş, yağmurdan parlayan elmayı alıp gocuğunun cebine koydu.

Meyve bahçesinin içinden geçen yolun ucunda, tepenin doruğunda boş verandalı, bacasından duman tüten küçük bir ev görünüyordu. Evin arkasında bir garaj ve tavuk kümesi vardı. Kereste yığınlarının gerisinde orman uzanıyordu. Nick rüzgârda iki yana eğilen büyük ağaçlara baktı. Sonbahar fırtınalarının birincisi başlamıştı.

Nick meyve bahçesinin üstündeki çayırlıkta ilerlerken, evin kapısı açıldı ve Bili dışarı çıktı. Verandada durup uzaklara baktı.

"Hoşgeldin, VVemedge," diye seslendi.

Merdivenlerden çıkan Nick, "Hoşbulduk, Bili," diye yanıt verdi.

İki erkek yan yana durup, meyve bahçesinin altındaki yolun arkasında uçsuz bucaksız uzanan tarlalara, gölün kıyısındaki

r) The Three-Day Blow, 50 Great Short Stories, A Bantam Classic.

- 137 -

BÜN\!AN)N EN GÜZEL HİKÂYELERİ

ERNEST HEMINGWA\!

ormana baktılar. Rüzgâr gölden esiyor, beyaz köpüklü dalgalar kıyıya çarpıp kırılıyordu.

Nick, "Çok şiddetli esiyor," dedi.

Bili, "Bu fırtına üç gün sürer," diye yanıt verdi.

"Baban evde mi?"

"Hayır. Tüfeğini alıp gitti. İçeriye gel."

Nick içeri girdi. Şöminede odunlar gürül gürül yanıyordu. Rüzgâr alevleri kükretince, Bili hemen kapıyı kapattı.

"İçki içer misin?"

Mutfağa gitti. İki bardak ve bir sürahi suyla geri döndü. Nick uzanıp şöminenin üstündeki raftan viski şişesini aldı.

"İyi misin?"

Bili, "İyiyim," dedi.

Şöminenin karşısında oturup sulu İrlanda viskisini yudum-ladılar.

Nick, "Çok hoş, isli bir lezzeti var," dedi ve bardağını alevlere doğru tutup baktı.

Bili, "Turba kömürünün kokusu," dedi.

"Turba kömürünü alkolün içine koyamazsın."

Bili, "Hiç farketmez," dedi.

Nick, "Hiç turba kömürü gördün mü?" diye sordu.

"Hayır."

Nick," Ben de görmedim," dedi.

Ayaklarını ateşe doğru uzatmıştı. Ayakkabılarından duman çıkmaya başladı. Bili, "Ayakkabılarını çıkarsana," dedi.

"Çorap giymedim."

Bili, "Ayakkabılarını çıkar da kurusunlar, sana şimdi çorap getiririm," dedi. Merdivenlerden yukarıya çıktı. Nick onun tavan arasında dolaştığını duydu. Arada sırada Bili, babası ve Nick tavan arasında yatıp uyurlardı. Arkada tarafta giyinme odasındaki

yatakları yağmurdan ıslanmaması için muşambalara sarmışlardı.

Bili kalın yünden örülmüş bir çift çorap getirdi.

"Artık çorapsız dolaşılmaz," dedi.

"Çorap giymekten nefret ediyorum." Nick çorapları ayaklarına geçirdi. Sonra koltuğuna yayılıp ayaklarını şöminenin önündeki tel perdeye dayadı.

Bili, "Ayaklarını fazla yaslama, teli çökerteceksin," diye uyardı. Nick ayaklarını indirip şöminenin kenarına dayadı.

"Okunacak bir şey var mı?"

"Sadece gazete var."

"Card'lar ne yaptı?"

"Giant'lara kafa vuruşuyla iki gol attılar."

"Bu onlar için çocuk oyuncuğu."

Bili, "Yetenek işi," dedi. "McGravv lig takımlarındaki as oyuncularını satın aldığı sürece kimse onları yenemez."

Nick," Ama hepsini satın alamaz ki," dedi.

"İstediklerini satın alıyor. Ya da oyunculardan hoşnut kalmamaları için elinden geleni ardına koymuyor ve sonunda diğer takımlar oyuncularını ona satmak zorunda kalıyorlar."

Nick, "Heinie Zim gibi," diye onayladı.

"O taşkafadan fazlasıyla yararlanacak."

Bili ayağa kalktı.

Nick, "Adamın kafa vuruşları şahane," dedi. Şöminenin alevleri ayaklarını ısıtmaya başlamıştı.

Bili, "Ayrıca iyi bir saha oyuncusu, ama ayak oyunlarında topları kaçırıyor," dedi.

Nick, "Belki de McGravv topları kaçırmasını istiyordur," diye önerdi.

Bili, "Belki," dedi.

Nick, "Bizim bilmediğimiz ne oyunlar dönüyordur," dedi.

138 -

- 139 -

DÜMİ/AMİH EN GÜZEL HİKÂYELERİ

ERNEST HEMİNGWA\I

"Şüphesiz. Çok uzakta olduğumuz için hiçbir şeyden haberimiz yok."

"Atları görmeden iyi seçim yapamazsın."

Bili uzanıp kocaman eliyle viski şişesini kavradı. Nick'in uzattığı bardağa içki doldurdu.

"Ne kadar su istersin?"

"Geçen sefer koyduğun kadar."

Bili yere oturup Nick'in koltuğunun kenarına yaklaştı.

Nick, "Sonbahar fırtınalarının başlaması iyi oldu, değil mi?" diye sordu.

"Çok iyi oldu."

Nick," Yılın en güzel zamanı," dedi.

"Bu zamanda kentte yaşamak istemezdin, değil mi?"

"Dünya Kupası maçlarını izlemek isterdim."

Bili, "Maçlar ya New York'da veya Philadelphia'da oynanıyor. Bize bir yararı yok," dedi.

"Acaba Card'lar şampiyonluk kupasını kazanacaklar mı?"

Bili, "Biz yaşadığımız sürece hayır," dedi.

"Eğer kazanmazlarsa, adamlar deli olur."

"Hatırlıyor musun, tren kazasından önce şampiyonluk kupasını kazanmalarına ramak kalmıştı?"

Nick hatırlamıştı. "Vay canına ne gündü!"

Bili kapıyı açmaya giderken ters çevirip pencerenin altındaki masanın üstüne bıraktığı kitabı uzanıp aldı. Bir elinde kitabı, diğer elinde içki bardağı, Nick'in oturduğu koltuğa yaslandı.

"Ne okuyorsun?"

"Richard Feverel'i okuyorum."

"Ben daha ona başlayamadım."

Bili, "Zararsız, hoş bir kitap, VVemedge," dedi.

Nick, "Sende benim okumadığım kitaplar var mı?" diye sor-

"Orman Aşıkları'nı okudun mu?"

"Evet. Her gece aralarına kılıç koyup yattıkları kitaptan söz ediyorsun, değil mi?"

"VVemedge, o güzel bir eserdi."

"Evet, bomba gibi bir kitaptı. Ama kılıcın ne işe yaradığını bir türlü anlamadım. Kılıcın keskin yanının hep dik durması gerekiyordu, çünkü yatay duruma gelir de uykunda dönüp üstüne yatarsan hiçbir zarar veremezdi."

Bili, "Kılıç bir semboldü," dedi.

"Biliyorum, ama pek pratik değildi."

"Sen Cesaret adlı eseri okudun mu?"

Nick, "Tabii okudum. Eser diye ben ona derim. Babası hep oğlunun peşindeydi. Sende VValpole'un başka eserleri var mı?"

Bili, "Karanlık Orman adlı bir kitabı var. Rusya'yı anlatıyor," dedi.

Nick, "Rusya hakkında ne biliyormuş?" diye sordu.

"Bilmiyorum. Yazarların hepsi çok garip kişiler. Belki çocukluğu Rusya'da geçmiştir. Çünkü o ülke hakkında çok bilgisi var."

Nick, "Onu yakından tanımak isterdim," dedi.

"Ben Chesterton'u tanımak isterdim."

Nick, "Keşke şimdi burada olsaydı, yarın bizimle birlikte Vo-ix'de balığa çıkardı," dedi.

"Belki balığa çıkmayı sevmiyordur."

"Sevdiğinden eminim. Yazarların en iyisi. Uçan Han adlı eserini anımsıyor musun?"

"İyi niyetleri için ona teşekkür et;

Git onları çöpe dök.

Cennetteki melek sana

İçecek başka bir şey verir."

- 140 -

- 141 -

DÜH1/AMW EN GÜZEL HİKÂYELERİ

ERNEST HEM\NGWA\1

Nick, "Evet haklısın, o VValpole'dan daha iyi bir adam," dedi.

Bili, "Ondan daha iyi olduğu kesin, ama VValpole daha esaslı bir yazar," dedi.

"Bilmiyorum, ama Chesterton bir klasik."

Bili, "VValpole'da bir klasik," diye ısrar etti.

Nick, "Keşke ikisi de şimdi burada olsaydı. Yarın Voix'e balık tutmaya hep birlikte giderdik," dedi.

"Haydi sarhoş olalım."

Nick, "Tamam," diye onayladı.

Bili, "Babam kızmaz," dedi.

Nick, "Emin misin?" diye sordu.

"Eminim."

Nick, "Ben zaten kafayı buldum," dedi.

Bili, "Hayır, bulmadın," diye yanıt verdi.

Yerden kalkıp viski şişesine uzandı. Nick bardağını ona uzatıp, Bill'in içki koyusunu dikkatle izledi.

Bili bardağın yarısına kadar viski doldurup, "Kendin istediğin kadar su koy, zaten şişede bir içimlik içki kaldı," dedi.

Nick, "Başka viski yok mu?" diye sordu.

"Çok var, ama babam yeni şişe açmama kızıyor."

Nick, "Tabii kızar," dedi.

Bili, "Babam yeni içki şişeleri açmanın ayyaşlığa yol açtığını söylüyor," diye açıkladı.

Nick, "Baban haklı," dedi. Çok etkilenmişti. Bu daha önce hiç aklına gelmemişti. Yalnız başına içmenin insanı ayyaşlığa sürüklediğini düşünmüştü hep. Saygıyla, "Baban nasıl?" diye sordu.

Bili, "İyi. Zaman zaman çılgınlaşıyor," diye yanıt verdi.

"O çok iyi bir adam." Nick sürahidenden içkisine su koydu. Su ağır ağır viskiyle karıştı. Viski sudan çok olmuştü.

Bili, "Evet, çok iyi bir adamdır," dedi.

"Benim babam da zararsızdır."

Bili, "Evet, haklısın," diye yanıt verdi.

Nick sanki bilimsel bir gerçeği açıklamış gibi, "Hayatında ağzına bir yudum içki koymadığını iddia eder," dedi.

"Evet, ama o bir doktor, benim babamsa boyacı. Bu çok farklı bir şey."

Nick, "Hayatın tadını çıkaramıyor," dedi acıklı bir tavırla.

Bili, "Buna sen karar vermezsin, hayatta her şeyin yerini dolduran bir şey vardır," dedi.

Nick, "Birçok şeyin zevkini tatmadığını kendisi söyledi," diye itiraf etti.

Bili, "Benim babamın yaşamı mücadeleyle geçmiş," diye anlattı.

Nick, "Her şeyin bir bedeli var," dedi.

Yan yana oturdular. Şöminede yanan odunların alevlerine bakıp bu gerçeği derin derin düşündüler.

Nick, "Arka verandadan kütük getireyim," dedi. Alevlere bakarken ateşin sönmek üzere olduğunu farketmişti. Ayrıca içkiyi kaldırabildiğini, böyle pratik şeyler düşünecek kadar aklının başında olduğunu göstermek istiyordu. Babası ağzına bir yudum içki koymamış bile olsa, Bili sarhoş olmadan, onun sarhoş olmaya niyeti yoktu.

Bill'de aklının başında olduğunu kanıtlamak amacıyla, "Büyük kütüklerden birini getir," dedi.

Nick kütüğü alıp mutfak tarafından içeri girdi. Salona geçerken mutfak masasının üstündeki tencereye çarparak yere düşürdü. Kütüğü elinden bırakıp içince suda ıslatılmış kuru kayısılar bulunan tencereyi yerden aldı. Kayısıların bir kısmı yere dökülmüş, kimisi de fırının altında yuvarlanmıştı. Nick onları yerden toplayıp özenle tencereye yerleştirdi, masanın yanındaki

kovadan üzerlerine biraz su koydu. Doğrusu kendisiyle iftihar ediyordu. Çünkü henüz sarhoş olmamıştı.

Kucağında kütükle odaya döndü. Bili ayağa kalktı ve birlikte kütüğü şömineye yerleştirdiler.

Nick, "Harika bir kütük," dedi.

Bili, "Onu böyle kötü havalar için saklıyordum. Şimdi bütün gece yanar," dedi.

"Evet, yarın sabaha korları kalır, ateş yakmakta zorlanmazsın."

Bili, "Doğru," diye onayladı. Sohbet iyice koyulaşıyordu.

"Haydi birer tek daha atalım."

Biil, "Sanırım dolapta açık bir şişe daha var," dedi.

Köşede duran dolabın önüne eğildi ve içinden kare şeklinde bir şişe çıkardı. "Bu İskoç viskisi," dedi.

Nick, "Biraz su getireyim," diyerek tekrar mutfağa gitti. Kovadaki buz gibi kaynak suyunu huniyle sürahiye doldurdu. Salona dönerken, yemek odasındaki aynaya gözü takıldı. Yüzünün görüntüsü çok garipti. Aynadaki görüntüsüne gülümseyince, aynadaki yüz de ona sıırttı. Nick aynadaki görüntüsüne göz kırpıp oradan uzaklaştı. Aynada gördüğü yüzün ona ait olup olmaması önemli değildi. Bili bardaklara içkileri doldurdu.

Nick, "Çok fazla koydun," dedi.

Bili, "Vvededge, bu kadar içki bize vız gelir," diye yanıt verdi.

Nick bardağını havaya kaldırıp, "Neyin şerefine içeceğiz?" diye sordu.

Bili, "Haydi balığa çıkmanın şerefine içelim," dedi.

Nick, "Pekâlâ," dedi. "Baylar, balığa çıkmanın şerefine."

Bili, "Dünyanın her köşesindeki balıkçıların şerefine," dedi.

"Evet, balıkçılığın şerefine kadeh kaldırıyoruz."

"Beyzbolun şerefine içmekten daha iyi."

Nick, "Böyle kıyaslama yapamazsın. Şimdi beyzbol konusuna nasıl geldik?" diye sordu.

Bili, "Bir hata yaptım," dedi. "Hödükler beyzbol oynar."

Bardaklarındaki içkiyi bir yudumda içtiler.

"Haydi şimdi Chesterton'un şerefine içelim."

Nick, "Sonra da VValpoe'un şerefine içeriz," dedi.

Nick bardaklara içkileri doldurdu. Bill'de suyu ilave etti. Birbirlerine baktılar. İkisi de havalarını bulmuşlardı.

Bili, "Baylar, Chesterton'un ve VValpole'un şerefine kadeh kaldıralım," dedi.

"Evet, Baylar kadehlerinizi kaldırın."

Bardaklar boşalınca, Bili yeniden doldurdu. Ateşin karşısındaki geniş koltuklara oturdular. /

Bili, "Vvededge, çok akıllıca davrandın," dedi.

Nick, "Ne demek istiyorsun?" diye sordu.

"Şu Marge işini bozman iyi oldu."

Nick, "Sanırım," diye yanıt verdi.

"Yapılması gerekeni yaptın. Eğer o işi bozmasaydın, şimdi eve dönüp bir işe girmiş, evlenmek içinde para biriktirmeye çalışıyor olacaktın."

Nick yanıt vermedi.

Bili konuşmaya devam etti. "Bir erkek evlenince işi biter. Her şeyini yitirir. Hiçbir şeyi kalmaz. Tanrı'nın belası hiçbir şeyi kalmaz. O artık bitmiştir. Evlenen erkeklerin ne olduğunu gördün."

Nick yine yanıt vermedi.

Bili, "Onları bir bakışta tanırırsın. Şişko suratlarına evlilik ifadesi yerleşir. Böylece işleri biter," dedi.

Nick, "Doğru," diye yanıtladı.

BÜNVANIN EN GÜZEL HİKÂİ/ELEKİ

ERNEST HEMİM U/Aİ/

Bili, "Belki ilişkiyi bozmak üzücü olabilir, ama başkasını sevince, diğerini unutursun. Kadınlara âşık ol, ama onların işini bitirmesine izin verme," diye akıl verdi.

Nick, "Evet," dedi.

"Eğer onunla evlenseydin, ailesi de başına bela olacaktı. Annesini ve onun evli olduğu adamı sakın unutma."

Nick başını salladı.

"Onların sık sık sizi ziyarete geldikleri, her pazar onlara yemeğe gittiğinizi veya onların size yemeğe geldiklerini, Marge'a nasıl davranması gerektiğini sürekli söyleyerek annesinin onu terbiye etmeye çalıştığını düşünsene."

Nick yanıt vermedi.

Bili, "Evet, bu işten yakanı iyi sıyırdın," dedi. "Şimdi o kendine uygun biriyle evlenip mutlu olur. Suyla zeytinyağını birbirine karıştırıramazsın. Birbirinden farklı iki insan birarada yaşayamaz. Eğer Ida'yla evlenirsem Stratton'ların işine gelir. Belki Jda'nın da hoşuna gider."

Nick yanıt vermedi. Alkolün keyifli etkisi birdenbire geçmiş-3i. Kendini çok yalnız hissediyordu. Sanki Bili yanında değildi. Sanki şöminenin karşısında oturan, yarın Bili ve babasıyla balığa gidecek veya başka bir şey yapacak olan o değildi. Sarhoşluğu sona ermiş, kafasındaki dumanlar dağılmıştı. Yalnızca bir zamanlar sahip olduğu Marjorie'yi artık yitirdiğini biliyordu. O hayatından çıkmıştı. Nick onu kendisinden uzaklaştırmıştı. Evet, onu kendisinden uzaklaştırmıştı. Belki de onu bir daha asla göremeyecekti. Herhalde görmeyecekti. Her şey bitmiş, sona ermişti.

"Haydi bir tek daha atalım," dedi.

Bili bardakları doldurdu. Nick içkisine su kattı.

Bili, "Eğer o yolu izleseydin. Şimdi birlikte kafa çekemeye-çektik," dedi.

Bu doğrudu. Nick aslında kente, evine dönüp bir iş bulmayı planlamıştı. Sonra Marge'a yakın olabilmek için kışı Char-levoix'de geçirmeye karar vermişti. Şimdi ne yapmak istediğini bilemiyordu.

Bili, "Eğer evlenseydin, belki yarın balığa bile çıkamazdık. Gerçekten doğru bir iş yaptın," dedi. "Ben böyle olmasını istemedim." "Biliyorum, bu şekilde daha kolay unutursun." Nick, "Birdenbire her şey sona erdi," dedi. "Neden böyle olduğunu bilmiyorum. Ama elimde değildi. Üç gün süren fırtınanın ağaçların yapraklarını söküp yerle bir etmesine benziyor."

Bili, "Fırtına sona erdi, önemli olan bu," dedi.

"Suç bendeydi," dedi Nick.

Bili, "Suçun kimde olduğu önemli değil," diye yanıt verdi.

Nick, "Hayır, sanırım önemli değil," dedi.

Önemli olan Marjorie'nin gitmesiydi. Herhalde onu bir daha asla göremeyecekti. Ona birlikte İtalya'ya gidince nasıl eğleneceklerini anlatmıştı. Şimdiyse her şey sona ermişti.

Bili, "Önemli olan bu işten yakanı kolayca kurtarman," diye yineledi.

"Doğrusunu istersen, VVemedge, ben bu ilişkiden biraz endişeliydim. Senin yaptığın doğru. Annesinin bozulmasına hak veriyorum. Çünkü herkese sizin nişanlandığınızı söylüyordu."

Nick, "Biz nişanlı değildik," diye karşı koydu.

"Nişanlandığınız herkesin dilinde dolaşıyordu."
Nick, "Buna bir şey diyemem, ama nişanlı değildik," dedi.
Bili, "Peki, evlenmeye karar vermemiş miydin?" diye sordu.
Nick, "Evet, evlenecektik, ama nişanlı değildik," dedi.
Bili yargılabarcasına, "Bu ne farkeder ki?" diye sordu.
"Bilmiyorum, ama çok farklı."
Bili, "Bence fark yok," dedi.
"Pekâlâ, haydi içelim," dedi Nick.

- 146 -

- 147 -

DÜAJj1af11a1 EN GÜZEL HİKÂ^ELEHÛ

ERMESİ HEMINGWA[!

"Pekâlâ, içelim ve iyice sarhoş olalım."
Nick, "Önce kafaları çekip sarhoş olalım, sonra da yüzmeye gidelim," dedi ve bardağındaki içkiyi bir yudumda bitirdi.
"Onun için çok üzülüyorum, ama elimden ne gelir ki. Annesinin nasıl biri olduğunu biliyorsun!"
Bili, "Korkunç bir kadındır," dedi.
Nick, "Her şey bir anda sona erdi. Bu konu hakkında konuşmamam gerek," dedi.
"Hayır, sen konuşmadın. Konuyu ben açtım ve şimdi de kapatıyorum. Bu konuyu bir daha asla konuşmayacağız. Bu olayı düşünmek istemiyorsun. Belki günün birinde tekrar düşünürsün."
Bu, Nick'in aklına hiç gelmemişti. Bu düşünce salt gerçeği dile getirmişti. Evet, şimdi kendini biraz daha iyi hissediyordu.
"Evet, bu tehlike her zaman olası," dedi.
Şimdi mutluydu. Geri kazanılmayacak hiçbir şey yoktu. Cumartesi gecesi kente inebilirdi. Bugünse perşembeydi.
"Evet, böyle bir şey olabilir," dedi.
Bili, "Kendine dikkat etmelisin," diye onu uyardı.
"Dikkat ederim."
Mutluydu. Hiçbir şey sona ermemişti. Hiçbir şeyi yitirme-mişti. Cumartesi kente inecekti. Neşesi yerine gelmişti. Kendini çok hafif hissediyordu. Bili bu konuyu açmadan önce nasıl mut-luysa, öyle mutluydu. Her zaman bir çıkış yolu bulunurdu.
Nick, "Haydi tüfekleri alıp ovaya inerek babanı arayalım," dedi.
"Pekâlâ."
Bili duvardaki raftan tüfekleri aldı. Mermi kutusunu açtı. Nick gocuğunu ve ayakkabılarını giydi. Ateşin yanında kuruyan ayakkabıları biraz sertleşmişti. Sarhoşluğu devam ediyordu, ama berrak düşünebiliyordu.

Nick, "Kendini nasıl hissediyorsun?" diye sordu.

"Harika. Tam kıvamındayım," diye yanıt veren Bili süveterinin düğmelerini ilikledi.

"Artık sarhoş olmaya gerek yok."

"Hayır. Dışarıya çıkalım."

Dışarıya çıktılar. Rüzgâr tüm şiddetiyle esmeye devam ediyordu. Nick, "Bu fırtınada kuşlar bile uçamaz. Otların altına gizlenir," dedi.

Meyve bahçesine doğru yürümeye başladılar.

Bili, "Bu sabah bir çulluk gördüm," dedi.

Nick, "Belki onu avlarız," diye yanıt verdi.

"Bu rüzgârda tüfekle ateş edemezsin."

Temiz havada Marge konusu fazla acı vermiyordu. Hatta fazla bir önemi bile yoktu. Şiddetli esen rüzgâr her şeyi silip sü-pürüyordu.

Nick, "Fırtına büyük gölün bulunduğu yönden geliyor," dedi.

Rüzgârın uğultusunun arasında bir tüfek sesi duydular.

Bili, "Bu babam, bataklığın orada," dedi.

"Haydi şuradan bataklığa inelim," dedi Nick.

Bili, "Aşağıdaki çayırdan geçelim, belki avlayacak bir şey buluruz," diye önerdi.

"Tamam," dedi Nick.

Artık hiçbir şeyin önemi yoktu. Rüzgâr aklındaki tüm düşünceleri silip süpürmüştü. Ama yine de cumartesi gecesi kente inebilirdi. İnsanın umudunu yitirmemesi çok güzeldi.

148

- 149 -

Wî((iam Faulkner

William Faulkner (1897-1962) edebiyat tarihinde en çelişkili eleştirilere hedef olan yazarlardan biridir. Bir kısım eleştirmenler onun anlaşılmaz kurgu dünyasında yarattığı karakterlerin garip bir biçimde çarpık duyguları ve şiddeti yansıttıklarını ileri sürerler. Karşıt fikirde olanlarsa, seçtiği yazı stiliyle yarattığı karakterlerin modern dünyadaki ahlaki ve sosyal değerleri derinlemesine yansıttığını savunurlar. Eserlerinin gücünü ve yaratıcılık alanını gözönünde tutarsak -mizahtan, şiddetli trajedilere, geleneksel teknikten cesur buluşlara, basit ve karmaşık karakterlerine- onun olağanüstü yeteneğe sahip usta bir yazar olduğunu anlamakta güçlük çekmeyiz. 1950 yılında kazandığı Nobel Edebiyat Ödülü modern kurgu konusunda onun çağımızın usta yazarlarından biri olduğu inancını pekiştirmiştir.

1924 yılında yazdığı şiirleri topladığı Mermer Faun (Marble Faun) adlı kitabından sonra art arda yayınladığı ilk beş romanıyla Askerin Ücreti (Soldier's Pay), 1927'de Sivrisinekler (Mosquitoes), 1929'da Sortoris yine 1929'da Ses ve Öfke (Sound and Fury), 1930'da Ölüm Döşğinde Yatarken (As I Lay Dying) tanınmaya başlamış ama 1931 yılında yayınlanan Kutsal Tapınak (Sautuayry) adlı eseriyle büyük ün kazanmıştır.

Diğer önemli eserleri şunlardır: Ağustosta Işık (Light in August), Yaban Palmiyeleri (The Wild Palms), Hamlet (The Hamlet), Toza Bulanmış Adam (Intruder in the Dust), Bir Rahibenin Ruhuna Ağıt (A Reauim for a Nun) ve kısa hikâyelerini Hikâyeler Antolojisi'nâe (Collected Stories) toplamıştır.

- 150 -

AKŞAM GÜNEŞİ n

Jefferson'da pazartesi gününün de haftanın diğer günlerinden farkı yoktu artık. Telefon ve elektrik şirketleri sokakları gölgeleyen güzelim çınar ağaçlarını, akasyaları ve akağaçları kesmiş, kazılan kaldırımlara üzüm kabartmalarıyla süslü çirkin demir direkler dikmişlerdi. Şimdi kentte bir de çamaşır yıkama servisi kurulmuştu. Pazartesi sabahları çamaşırhanenin adamları kapı kapı dolaşarak topladıkları kirli çamaşır torbalarını, bu iş için özel imal edilmiş motorlu rengârenk arabalarla taşıyorlardı; sabırsız sürücülerin, kulakları tırmalayan klakson gürültüleri, asfalta temas eden lastiklerin yırtılan ipek gibi çıkardıkları sesler eşliğinde kirli çamaşırılar hayaletler gibi kentin bir ucundan diğer ucuna uçuşuyorlardı. Eski günlerden kalan alışkanlıkla hâlâ beyazların çamaşırılarını yıkamaya devam eden zenci kadınlar bile toplama ve teslim işini artık otomobille yapıyorlardı.

Bundan on beş yıl önceyse, zenci mahallesindeki kulübelerin yanında yer alan kararmış çamaşır kazanlarıyla beyaz evlerin mutfak kapıları arasında mekik dokuyan zenci kadınlar, türbanlı başlarının üstüne yerleştirdikleri pamuk balyaları büyüklüğün-

ÖNÜANIN EN GÜZEL HİKÂİ/ELERİ

WILLIAM FAULKNER

göre, onun iki eliyle pencerenin parmaklıklarına yapıştığını görmüşler. Hatta insanların birçoğu hapishanenin önünde durup onun şarkılarını dinlerken, gardiyan da onu susturmaya çalışıyormuş. Tanyeri ışığına dek Nancy şarkı söylemeye devam etmiş. Gardiyan üst kattan gelen gürültüleri duyunca, yukarıya çıkmış ve Nancy'nin pencerenin parmaklıklarına kendini astığını görmüş. Onun viski içmediğini, kokain çektiğini gardiyandan öğrendik. Onun söylediğine bakılırsa, ancak kokainle kafa bulan zenci intihar etmeye kalkışmış. Çünkü kokainle kafa bulan zenci artık zenci sayılmamış.

Gardiyan ipleri kesip onun hayatını kurtarmış; sonra onu bir güzel kırbaçla dövmüş. Nancy sırtındaki giysisiyle kendini asmak istemiş. Onu tutukladıkları zaman sırtında giysisinden başka bir şey yokmuş, bu nedenle ellerini bağlamamışlar, zaten o da pencerenin parmaklıklarına yapışıp kalmış. Gardiyan gürültüleri duyunca, yukarıya koşmuş ve Nancy'yi anadan doğma çıplak, karnı küçük bir balon gibi şişmiş, parmaklıklarda sallanırken bulmuş.

Dilsey kulübesinde hasta yatarken, yemeklerimizi Nancy pişirmeye başlamıştı. İşte o zaman onun önlüğünün altında karnının şiştiğini farketmiştik; babam o günlerde henüz Jesus'u evden kovmamıştı. Jesus devamlı mutfaktaki sobanın arkasında otururdu. Kara yüzündeki bıçak yarasının izi de kirli bir ipliğe benliyordu. Bir gün bize Nancy'nin giysisinin altındaki karnının karpuz gibi şiştiğini söyledi.

Nancy, "Evet, ama bu karpuz senin bağından gelmedi," dedi.

Caddy, "Hangi bağdan geldi?" diye sordu.

Jesus, "Onun geldiği bağı ben kökünden keserim," dedi.

Nancy, "Çocukların önünde böyle konuşmaya utanmıyor musun?" diye onu azarladı. "Neden işinin başına dönmüyor-

sun? Haydi burada oyalanma. Çocukların önünde böyle konuşurken, Bay Jason'ın seni mutfakta yakalamasını mı istiyorsun?"

Caddy, "Nasıl konuşuyor? Hangi bağ?" diye sordu.

Jesus, "Ben beyaz adamın mutfağında oyalanamam, ama beyaz adam benim mutfağıma istediği zaman girebilir," dedi. "Beyaz adam evime girer, ben ona engel olamam. Beyaz adam benim evime gelmek isteyebilir, ama benim evim yoktur. Ona engel olamam, ama o da benim kışıma tekme atamaz. Bunu yapamaz."

Dilsey hâlâ kulübesinde hasta yatıyordu. Babam Jesus'a bizim evimizden uzak durmasını söylemişti. Dilsey'in hastalığı uzun zamandır sürüyordu. Akşam yemeğinden sonra kütüphanede toplanmıştık.

Annem, "Nancy'nin mutfaktaki işi hâlâ bitmedi mi?" diye sordu. "Bu zamana kadar bulaşıkları çoktan yıkamış olması gerekirdi."

Babam, "Ouentin gidip baksın," dedi. "Git bak bakalım, Nancy işini bitirmiş mi. İş bittiyse evine gidebilir."

Mutfağa gittim. Nancy bulaşıkları yıkamış, tabakları yerlerine yerleştirmiş, ateş söndürmüştü, soğuk sobanın yanındaki iskemlede oturuyordu. Ben içeri girince yüzüme baktı.

"Annem işin bitti mi diye soruyor," dedim.

Nancy, "Evet, bitti," dedi, yüzüme bakmayı sürdürürken. "Bütün işler bitti." Hâlâ yüzüme bakıyordu.

"Ne var? Neden bana bakıyorsun?"

Nancy, "Ben bir zenciyim, ama zenci olmak benim suçum değil ki," dedi.

Dikkatle yüzüme bakıyordu. Onu sönmüş sobanın yanında otururken bırakıp kütüphaneye döndüm. Mutfağın sıcak ve neşeli bir yer olduğunu düşünürken sobanın sönmesi keyfimi kaçırmıştı. O saatte soba sönmüş, bulaşıklar yıkamış, tabaklar

154 -

155 -

DÜALjFAALIN EN GÜZEL HİKAYELERİ

W\LL\AM FAULKNER

yerine kalkmıştı. İnsanın canı o saatte bir şey yemek istemiyordu.

Annem, "İşini bitirmiş mi?" diye sordu.

"Evet, efendim."

Annem, "Şimdi ne yapıyor?" diye sordu.

"İşi bitmiş. Hiçbir şey yapmıyor."

Babam, "Ben gider bakarım," dedi.

Caddy, "Belki Jesus'un gelip onu eve götürmesini bekliyor," dedi.

"Jesus gitti," dedim. Nancy bir sabah uyanınca Jesus'u yanında bulmadığını, onun gittiğini bize anlatmıştı.

Nancy, "Beni terketti," demişti. "Beni burada bıraktı. Memp-his'e gitti. Sanırım peşine düşen kent polisinden kaçtı."

Babam, "Hele şükür ondan kurtulduk," demişti. "Dilerim hiç geri dönmez."

Jason, "Nancy karanlıktan korkuyor," dedi.

Caddy, "Sen de korkuyorsun," diye yanıt verdi.

Jason, "Hayır, korkmuyorum," diye karşı koydu.

Caddy, "Korkak kedi," diye onunla alay etti.

Jason, "Korkak değilim," dedi.

Annem, "Candace, sus!" diye onu azarladı. Babam mutfaktan geri döndü.

"Nancy'yi kulübesine kadar götüreceğim. Jesus'un geri döndüğünü söyledi."

Annem, "Onu görmüş mü?" diye sordu.

"Hayır, zencilerden biri onun kente döndüğünü haber vermiş. Geç kalmam, hemen dönerim."

Annem, "Nancy'yi eve götürmek için beni yalnız mı bırakıyorsun? Onun can güvenliği benimkinden daha mı önemli?" diye babama söylendi.

Babam, "Hemen dönerim," dedi.

"O zenci herif bu taraflarda dolaşırken, çocukları korumasız mı bırakacaksın?"

Caddy, "Ben de gelmek istiyorum. Baba, izin ver, ben de geleyim," dedi.

Jason, "Ben de gelmek istiyorum," dedi.

Annem, "Jason!" diye bağırdı. Sesinin tonundan kime bağırdığı anlaşılıyordu.

Bütün gün babamın onu çok sınırlendirecek bir şey yapacağını düşünür, bir süre sonra babamın onun düşüncelerini okuyacağını bilirdi. Ben sesimi çıkarmadım.

Çünkü babam ve ben biliyorduk ki, eğer annem o anda benim onunla birlikte

kalmamı aklından geçiriyorsa, ne yapıp edip babamı ikna edecek ve onlarla

gitmemi engelleyecekti. Bu nedenle babam benden yana bakmıyordu. Ben ailenin en

büyük çocuğuydum. Dokuz yaşındaydım. Caddy yedi, Jason'sa beş yaşındaydı.

Babam, "Saçma, hemen döneceğiz," dedi.

Nancy şapkasını giymişti. Patika yolda ilerlerken, "Jesus bana hep iyi

davranmıştır," dedi. "Cebinde iki doları olsa bir dolarını bana verirdi."

Yolumuza devam ettik. Nancy, "Şu karanlık yolu geçtikten sonra, tek başıma

giderim," dedi.

Yol gerçekten çok karanlıktı. Caddy, "Cadılar Bayramı'nda Jason işte burada çok korktu," dedi.

Jason, "Hayır, korkmadım," diye yanıt verdi.

Babam, "Rachel Teyze ona söz geçiremiyor mu?" diye sordu. Rachel Teyze yaşlı

bir kadındı. Nancy'nin kulübesinin arkasındaki kulübede tek başına yaşıyordu.

Saçları iyice ağarmıştı. Bütün gün kulübesinin önünde oturur, purosunu

tuttururdu; artık çalışmıyordu. Kimileri onun Jesus'un annesi olduğunu söylerdi.

Bazı kez o da bu sözü doğrulardı, ama bazen de Jesus'la uzaktan yakından bir akrabalığı olmadığını söylerdi.

- 156

- 157 -

biÂNyanIN EN GÜZEL HİKÂYELERİ

U/ILLIAM FAULKNER

Caddy, "Evet, korktun. Sen Frony'den daha korkaksın. Hatta T.P'den daha korkaksın. Zencilerden daha korkaksın," dedi.

Nancy, "Hiç kimse onunla başa çıkamıyor," dedi. "Onun içindeki şeytanı benim uyandırdığımı ve artık hiç kimsenin içindeki o şeytanı başaramayacağını söylüyor."

Babam, "Artık, o gitti," dedi. "Bundan böyle korkmana gerek yok. Eğer beyaz adamları da rahat bırakırsan korkmana hiç gerek yok."

Caddy, "Hangi beyaz adamları rahat bırakacak? Onları nasıl rahat bırakacak?" diye sordu.

Nancy, "O hiçbir yere gitmedi," dedi. "Onun burada olduğunu hissediyorum. Şimdi burada olduğunu bile hissediyorum. Konuştuklarımızın her kelimesini duyduğumu biliyorum. Bir yere saklanmış, bekliyor. Bıçak gibi keskin dilli o adamı. asla tekrar^ görmeyeceğim. Gömleğinin altına sakladığı bıçağını sırtıma sapsa hiç şaşırılmayacağım."

Jason, "Korkmamıştım," dedi.

Babam, "Eğer namusunla otursaydın, başına bu işler gelmeyecekti," dedi. "Ama şimdi her şey düzeldi. Herhalde şimdi Saint Louis'e varmıştır. Belki de tekrar evlenip seni unutmuştur bile."

Nancy, "Eğer evlenmişse, dua etsin de onu elime geçirme-yeyim," dedi.

"Başına bela olurum. O kadına sarıldığını görürsem, kolunu koparır, başını uçururum. Kadının da karnını deşerim ve..."

Babam, "Hişşşt," dedi.

Caddy, "Nancy, kimin karnını deşeceksin?" diye sordu.

Jason, "Hiç korkmadım, bu karanlık yolda tek başıma yürüyebilirim," dedi.

Caddy, "Evet, yürürsün," dedi. "Eğer biz yanında olmasaydık bir adım bile atamazdın,"

Dilsey hasta yatağından hâlâ kal kamam işti. Nancy'yi her gece evine götürüyorduk, ama bir gün annem, "Beni tek başıma bırakıp korkak zenciye her gece evine götürmeye daha ne kadar devan edeceksiniz?" diye karşı koydu.

Nancy için mutfağa bir yer yatağı serdik. Bir gece garip bir sesle uykudan uyandık. Karanlık merdivenlerden yukarıya yükselen ses ne şarkı söylemeye, ne de ağlamaya benziyordu. Annemin odasının ışığı yandı ve babam koridora çıkıp arka merdivenlerden aşağıya indi. Caddy'yle ben de koridora çıktık. Çıplak ayakla bastığımız yer çok soğuktu. Aşağıdan gelen sesleri dinlerken ayaklarımız üşüdü. Zencilerin şarkı söylerken veya ağlarırken çıkardıkları seslere benzemiyordu.

Sonra ses birdenbire kesildi. Babamın merdivenlerden aşağıya indiğini duyunca sahanlığa koştuk. Aynı ses tekrar merdivenlerden yukarıya yükseldi. Duvara dayanan Nancy'nin karanlıkta parlayan gözlerini gördük. Sanki kocaman bir kedi duvara dayanmış bize bakıyordu. Nancy'nin gözleri kedi gözü gibi parlıyordu. Merdivenlerden indik. Onun yanına gidince sustu. Babam elinde tabancasıyla mutfaktan çıkana kadar orada bekledik. Sonra babam Nancy'yle birlikte tekrar mutfağa gitti ve onun yer yatağını yukarıya çıkardı.

Nancy'nin yer yatağını bizim odaya serdik. Annemin odasındaki ışık sönünce, yine Nancy'nin kedi gözü gibi parlayan gözlerini gördük. Caddy, "Nancy, uyuyor musun?" diye fısıldadı.

Nancy de bir şeyler fısıldadı, ama ah mı ya da hayır mı, dedi bilmiyorum. Zaten söylediklerini hiç kimse anlamamıştı. Sanki Nancy orada değildi ve o sözleri hiç söylememişti. Hani insan uzun süre güneşe baktıktan sonra gözlerini kapatınca, güneşi görmediği halde gözleri kamaşır ya, ben de merdivenin başında Nancy'nin gözlerine öylesine dikkatle bakmıştım ki, sanki

- 158 -

- 159 -

ÖN\!ANIN EN GÜZEL HİKÂYELERİ

WILLIAM FAULKNER

gözleri gözbebeklerimin içine yer etmişti. Nancy, "Jesus, Je-sus," diye fısıldadı.

Caddy, "Jesus mu geldi? Mutfağa gelen o muydu?" diye sordu.

Nancy, "Jeeeeeeeeesus," diye öyle bir içini çekti ki, sonunda sesi kibrit veya mum gibi söndü.

"Diğer Jesus'dan söz ediyor," dedim.

Caddy fısıldadı. "Nancy, bizi görüyor musun? Bizim gözlerimizi de görebiliyor musun?"

Nancy, "Tanrı bilir, Tanrı bilir, ben bir zenciden başka bir şey değilim," dedi.

Caddy fısıltıyla, "Mutfakta ne gördün? İçeri girmek isteyen neydi?" diye sordu.

Nancy, "Tanrı bilir," dedi. Gözleri ışıl ışıl parlıyordu. "Tanrı bilir."

Dilsey iyileşti ve yemekleri pişirmeye başladı. Babam ona, "Bir iki gün daha yataktan çıkmasan iyi olur," dedi.

Dilsey, "Niçin? Bir gün daha yatsam mutfağın altı üstüne gelecek. Haydi şimdi çık buradan. Mutfağımı düzene koyayım," dedi.

Akşam yemeğini de Dilsey pişirdi. Ve o gece, hava kararmadan önce Nancy mutfağa geldi.

Dilsey, "Onun geri döndüğünü nereden biliyorsun? Onu görmedin ki," dedi. Jason, "Jesus zenci," dedi.

Nancy, "Onun varlığını hissediyorum. Dışarda, çukurun içinde pusu kurduğunu hissediyorum," dedi.

Dilsey, "Bu gece mi? Bu gece burada mı?" diye sordu.

Jason, "Dilsey de zenci," dedi.

Dilsey, "Bir şeyler yemeye çalış," dedi.

Nancy, "Canım istemiyor," diye yanıt verdi.

Jason, "Ben zenci değilim," dedi.

Dilsey, "Al kahve iç," dedi ve Nancy'ye bir fincan kahve doldurdu. "Bu gece burada olduğunu biliyor musun? Bu gece burada olduğunu nerden biliyorsun?"

Nancy, "Biliyorum," dedi. "Orada beklediğini biliyorum. Onunla uzun yıllar birlikte yaşadım. Onun aklından geçenleri okurum."

Dilsey, "Biraz kahve iç," dedi yine. Fincanı ağzına götürünce Nancy'nin lastik gibi uzayan dudakları tıpkı kara yılan benziyordu. Sanki kara dudaklarının rengi fincanın içindeki kahveye yansımıştı.

Jason, "Ben zenci değilim. Nancy, sen zenci misin?" dedi

Nancy, "Çocuk, ben cehennemde doğdum. Ve pek yakında doğduğum yere döneceğim," dedi.

Nancy kahvesini içmeye başladı. İki avucunun içinde tuttuğu fincandan kahvesini yudumlarken, yine o garip sesi çıkardı. Fincanın içine üfürünce, kahve ellerine ve gıysisinin üstüne sıçradı. Dirseklerini dizlerine dayamış, kahve

fincanı avuçlarının içinde, oturduğu yerden gözlerini bize dikmiş, garip sesle inliyordu.

Jason, "Nancy'ye bakın," dedi. Artık Dilsey iyileşti. Nancy bize yemek pişiremeyecek."

Dilsey, "Sus, konuşma," dedi. Nancy avuçlarının içinde kahve fincanını tutarken, bir yandan bize bakıyor, bir yandan da garip sesler çıkarıyordu. Biri bize bakan, diğeri de garip sesler çıkaran iki ayrı kişi gibiydi. Dilsey, "Neden Bay Jason'ın polise haber vermesini istemiyorsun?" diye sorunca, Nancy sustu ve koyu kahverengi ellerinin arasındaki fincana baktı. Tekrar kahve içmeyi denedi, ama yine kahve ellerine ve giysisine dökülünce fincanı elinden bıraktı. Jason dikkatle ona bakıyordu.

- 160 -

- 161 -

F: 11

BUNUANIN EN GÜZEL HİKAYELERİ

U/ILLIAM FAULKNER

Nancy, "Yutamıyorum, yudumlar boğazımdan geçmiyor," dedi.

Dilsey, "Haydi kulübeye git. Frony sana yer yatağı hazırlar. Ben de birazdan geleceğim," dedi.

Nancy, "Zencilerin hiçbiri onu durduramaz," dedi.

Dilsey, "Sanırım," dedi ve Nancy'e baktı. "Sanırım onunla hiç kimse başa çıkamaz. Peki, şimdi ne yapacaksın?"

Nancy bize baktı. Hareket etmeye korkuyormuş, sanki yitirecek zamanı yokmuş gibi bize bakıyordu. Aynı anda üçümüzün yüzüne bakıyordu. "Sizin odanızda yattığım geceyi anımsıyor musunuz?" diye sordu. Ertesi gün erkenden uyandıığımız zaman, onun yatağında oynadığımız oyunları anlattı. Babam uyanıp kahvaltıya inene kadar onun yatağında sessizce oynadığımız oyunlardan söz etti. Sonra, "Haydi gidip bu gece burada kalmam için annenizden izin alın. Yer yatağına gerek yok. Hep birlikte yine oyun oynarız," dedi

Caddy'yle Jason annemden izin istemeye gittiler. Annem öfkeyle, "Zencilerin yatak odasında uyumalarına izin veremem," deyince, Jason ağlamaya başladı. Annem eğer ağlamayı kesmezse üç gün tatlı yiyemeyeceğini söyleyene kadar ağladı. Dilsey çikolatalı kek pişirirse Jason ağlamayı keseceğini söyledi. Babam bizi seyrediyordu.

Annem, "Neden bir şeyler yapmıyorsun? Polisler ne güne duruyor?" diye sordu.

Caddy, "Nancy neden Jesus'dan korkuyor? Anne, babamdan korkuyor musun?" diye sordu.

Babam, "Polisler ne yapabilir ki? Eğer Nancy onu görme-diyse, polisler onu nasıl bulacak?" dedi.

Annem, "Öyleyse neden korkuyor?" diye sordu.

"Burada olduğunu söylüyor. Bu gece buraya geleceğini söylüyor."

Annem, "Ama biz vergi ödüyoruz. Sen zenci kadını evine götürürken, ben bu koca evde tek başıma kalacağım," dedi.

Babam, "Sokaklarda elimde bıçakla dolaşmadığımı biliyorsun," diye yanıt verdi.

Jason, "Eğer Dilsey çikolatalı kek pişirirse ağlamayacağım," dedi. Annem bizi odadan kovdu. Babam da ağlamayı kesmezse Jason'a çikolatalı kek yerine iyi bir sopa çekeceğini söyledi. Mutfağa gittik ve Nancy'ye durumu anlattık.

Caddy, "Babam evine gidip kapını kilitlemeni ve korkmamamı söyledi," dedi.

"Nancy, neden korkmayacaksın? Jesus sana kızdı mı?" Nancy kahve fincanını tekrar

avuçlarının arasına almıştı. Dirseklerini dizlerine dayamış, avucunun içindeki kahve fincanını iki dizinin arasında tutuyordu. Caddy, "Jesus'u sinirlendirecek ne yaptın?" diye sorunca, Nancy elindeki fincanı yere düşürdü. Fincan kırılmadı, ama içindeki kahve yerlere döküldü. Nancy fincanı hâlâ avuçlarının içinde tutuyormuş gibi oturuyordu. Alçak sesle yine garip sesler çıkarmaya başladı. Şarkı söylemeye hem benziyor, hem benzemiyordu. Ona hayretle baka-kaldık.

Dilsey, "Haydi, sus bakalım. Kendine gel. Sen burada bekle. Seni eve götürmesi için Versh'i çağıracağım," dedi ve dışarı çıktı.

Biz hayretle Nancy'ye bakmaya devam ediyorduk. Omuzları titriyordu, ama artık o garip sesi çıkarmıyordu. Hayretle ona bakmayı sürdürdük.

Caddy, "Jesus sana ne yapacak? Artık o buradan çok uzaklara gitti," dedi.

Nancy bizim yüzümüze baktı. "Sizin odanızda kaldığım gece çok eğlendik, değil mi?" diye sordu.

Jason, "Ben eğlenmedim, hiç eğlenmedim," dedi.

- 162 -

- 163 -

OÜN\!ANIN EN GÜZEL HİKÂYELERİ

WILLIAM FAULKNER

Caddy, "Sen annemin odasında uyuyordun. Bizim yanımızda değildin," dedi.

Nancy, "Haydi benim eve gidip hep beraber eğlenelim," dedi.

"Annem izin vermez. Zaten çok geç oldu," dedim.

Nancy, "Annene söyleme. Yarın sabah söyleriz, bize kızmaz," dedi.

Caddy, "Gitmemiz için bize izin vermedi," dedi.

"Ondan izin istemedik ki," diye söze karıştım.

Jason, "Eğer giderseniz anneme söylerim," dedi.

Nancy, "Çok eğleniriz. Benim evime gelmenize anneniz kızmaz. Uzun zamandır sizin yanınızda çalışıyorum. Evime gelmenize kızmazlar," dedi.

Caddy, "Ben korkmam gelirim, ama Jason korkar ve anneme haber verir," dedi. Jason, "Hayır söylemem," dedi.

Caddy, "Evet, söylersin. Söylersin," diye onu kızdırdı.

Jason, "Hayır söylemem, zaten korkmuyorum," diye yanıt verdi.

Nancy, "Jason benimle birlikte gelmeye korkmuyor. Kork-muyorsun değil mi, Jason?" dedi

Caddy, "Jason anneme söyleyecek," dedi. Patika zifiri karanlıktı. Çayıra açılan kapıdan geçtik. "Şu kapının arkasından birisi önümüze çıkarsa, Jason korkudan avazı çıktığı kadar bağırır."

Jason, "Hayır, bağırمام," dedi. Patikada ilerlerken, Nancy yüksek sesle konuşuyordu.

Caddy, "Nancy, neden bağırarak konuşuyorsun?" diye sordu.

Nancy, "Kim; ben mi?" diye sordu, "üentin, Jason, Caddy yüksek sesle bağırarak konuştuğumu söylüyor."

Caddy, "Tabii, sanki dört beş kişiyle konuşur gibi bağırıyorsun, sanki babam da buradaymış gibi bağırıyorsun," dedi.

Nancy, "Bay Jason, ben yüksek sesle bağırarak mı konuşuyorum?" diye sordu. "Nancy, Jason'a 'Bayım,' dedi," diye Caddy alay etti.

Nancy, "Bakın, Caddy, üentin ve Jason, konuşurken siz de bağırıyorsunuz," dedi.

Caddy, "Hayır biz bağırılmıyoruz," diye karşı koydu. "Konuşurken babam gibi sen bağırıyorsun..."

Nancy, "Hişşt, susun. Bay Jason, susun," dedi.

"Nancy, Jason'a 'Bayım,' dedi..."

"Hişşt," dedi yine Nancy. Çukurdan geçerken bağırarak konuşuyordu. Sonra başının üstünde çamaşır bohçasıyla eğildiği çitin önüne gelince, yere çömelip çitin altından geçtik ve koşar adımlarla Nancy'nin evine geldik. Nancy kapıyı açtı. Evin içi gazyağı lambası gibi, Nancy de lambanın fitili gibi kokuyordu. Sanki kokmak için birbirlerini bekliyorlardı. Nancy lambayı yaktı ve kapıyı kapatıp sürgüledi. Sonra yüksek sesle konuşmayı kesip yüzümüze baktı.

Caddy, "Şimdi ne yapacağız?" diye sordu.

Nancy, "Ne yapmak istiyorsunuz?" dedi.

"Çok eğleneceğimizi söylemiştin," dedi Caddy.

Nancy'nin evinde bir şey vardı; onun ve evin kokusunun dışında başka bir koku daha vardı. Jason bile bunun farkına varınca, "Burada kalmak istemiyorum. Eve gitmek istiyorum," dedi.

"Git öyleyse," dedi Caddy.

Jason, "Tek başıma gitmek istemiyorum," dedi.

Nancy, "Haydi çok eğleneceğiz," diye onu oyalamaya çalıştı.

Caddy, "Nasıl?" diye sordu.

- 164 -

- 165 -

bÜNUANIN EN GÜZEL HİKÂ\IELERİ

U/1LUAM FAULKNER

Nancy kapının yanında durmuş, sanki bizi görmüyormuş gibi boş gözlerle bize bakıyordu. "Ne yapmak istiyorsunuz?" diye sordu.

Caddy, "Bize masal anlat. Masal anlatabilir misin?" dedi.

"Evet."

Caddy, "Öyleyse anlat," dedi. Nancy'nin yüzüne baktık. "Masal bilmiyorsun."

Nancy, "Evet, biliyorum," dedi.

Ocağın karşısındaki koltuğa oturdu. Sönmekte olan ateşi canlandırınca, alevler yükseldi. Ve bize masal anlatmaya başladı. Konuşurken yüzümüze bakıyordu, ama bizi görmüyordu. Sesi de ona ait değildi. Sanki kendisi kulübenin dışında, başının üstünde balon gibi kocaman çamaşır bohçasıyla dikenli telin önünde eğilmişti de, sesi kulübenin içindeymiş gibiydi. "Böylece kraliçe kötü adamın saklandığı çukura doğru yürümüş ve, 'Eğer şu çukuru geçebilirim,' diye söylenmiş..."

Caddy, "Ne çukuru?" diye sordu. "Dışardaki çukur gibi mi? Kraliçe neden çukura girmiş?"

Nancy, "Evine gitmek için," diye yanıt verdi. Sonra yüzümüze baktı. "Evine gidip kapıyı sürgülemek için çukurdan geçmesi gerekiyormuş."

Caddy, "Neden evine gidip kapıyı sürgülemek istiyormuş?" diye sordu.

Nancy sustu ve yüzümüze baktı. Nancy'nin kucağında oturan Jason'ın bacakları pantolonun paçalarından sarkıyordu. "Bu güzel bir masal değil, ben eve gitmek istiyorum," dedi.

Caddy, "Evet, eve gitsek iyi olacak," diyerek oturduğu yerden ayağa kalktı. "Bizi aramaya başlamışlardır." Kapıya doğru yürüdü.

Nancy, "Hayır, sakın kapıyı açma," dedi ve yerinden kalkıp telaşla Caddy'nin yanına gitti. Kapıya ve sürgüye elini sürmedi.

Caddy, "Neden?" diye sordu.

Nancy, "Lambanın yanına gel," dedi. "Şimdi çok eğleneceğiz. Gitmene gerek yok."

Caddy, "Eğer çok eğlenemezsek gitmemiz gerek," dedi ve Nancy'yle birlikte lambanın yanına geldi.

Jason, "Ben eve gitmek istiyorum. Eve gidince her şeyi anlatacağım," dedi.

"Başka bir masal biliyorum." Nancy lambanın yanında durmuş, sanki burnunun ucunda dengelediği sopayı gözleriyle izliyormuş gibi Caddy'ye bakıyordu. Caddy'yi görmek için aşağı bakması gerekiyordu, ama o burnunun ucunda dengelediği sopaya bakarmış gibi bakıyordu.

Jason, "Hayır, ben dinlemeyeceğim, yeri tekmeleyeceğim," dedi.

Nancy, "Bu çok güzel bir masal," dedi. "Az önce anlattığım masaldan daha güzel."

Caddy, "Masal ne hakkında?" diye sordu. Nancy lambanın yanında duruyordu. Koyu kahverengi uzun elini lambanın üstüne koymuştu.

Caddy, "Sıcak lambanın şişesini tutuyorsun, elin yanmıyor mu?" diye sordu.

Nancy lambanın şişesini tutan eline baktı ve ağır ağır elini çekti. Sanki bileğine iple bağlanmış gibi duran elini ovuşturarak Caddy'ye bakıyordu.

Caddy, "Haydi bir şey yapalım," dedi.

Jason, "Ben eve gitmek istiyorum," diye vızıldandı.

Nancy, "Patlamış mısırim var," dedi ve Caddy'yle Jason'a, sonra da bana ve sonra tekrar Caddy'ye baktı. "Patlamış mısırim var."

- 166 -

- 167 -

OÜNVANIN EN GÜZEL HİKÂ\!ELER\

W\LLIAM FAULKNER

Jason, "Patlamış mısır istemiyorum, şekeri yeğlerim," dedi.

Nancy ona baktı ve kahverengi cansız ellerini ovuşturarak, "Tavayı sen tutarsın," dedi.

Jason, "Pekâlâ, eğer tavayı tutarsam burada kalırım. Caddy tavayı tutmayacak. Eğer tavayı Caddy tutarsa tekrar beni eve götürün diye tutturacağım," dedi.

Nancy ateşi canlandırdı. Caddy, "Nancy'ye bakın, elini ateşin içine soktu," dedi. "Nancy, senin derdin ne?"

Nancy, "Mısır patlatacağız," dedi. "Biraz mısırim var." Yatağın altından tavayı çıkardı. Tavanın kırık olduğunu gören Jason "Mısır patlatamayacağız," diye ağlamaya başladı.

Caddy, "Artık eve gitmeliyiz, haydi, Quentin, gidelim," dedi.

Nancy, "Durun, durun. Tavayı onarabilirim. Onarmamı istemiyor musunuz?" dedi.

Caddy, "Hayır istemiyoruz. Zaten çok geç oldu," diye yanıt verdi.

Nancy, "Jason, bana yardım et, bana yardım etmek istemiyor musun?" dedi.

Jason, "Hayır, eve gitmek istiyorum," diye tutturdu.

Nancy, "Hişşt, sus," dedi. "Sus ve bana bak. Tavayı onarın-ca Jason mısırı patlatacak." Tavayı bir parça telle bağladı.

Caddy, "O tel tutmaz," dedi.

Nancy, "Evet, tutar," diye iddia etti. "Bak görürsün. Biraz mısır ayıklamama yardım et."

Yatağın altından çıkardığı mısırları tavanın içine ayıkladık. Sonra Nancy'nin yardımıyla Jason mısır dolu tavayı ateşe sürdü.

"Mısırlar patlamıyor, ben eve gitmek istiyorum," diye Jason vızıldandı.

Nancy, "Biraz bekle. Şimdi patlamaya başlayacaklar. O zaman çok eğleneceğiz," dedi.

Nancy ateşin yanında oturuyordu. Fitili çok açılan lamba tütmeye başlayınca, "Lambanın fitilini neden biraz indirmiyorsun?" diye sordum.

"Ziyanı yok. Lambanın şişesini sonra temizlerim. Biraz bekleyin. Mısırlar patlamaya başlayacak."

Caddy, "Mısırların patlayacağını hiç sanmıyorum. Haydi, artık eve gidelim, bizi merak etmişlerdir," dedi.

"Hayır, mısırlar patlayacak. Dilsey onlara benimle birlikte olduğunuzu söyler. Uzun zamandır yanınızda çalışıyorum. Evime gelmenize kızmazlar. Şimdi, biraz bekleyin. Mısırlar patlamaya başlayacak."

Jason'ın gözüne duman kaçınca ağlamaya başladı. Tavayı ateşin üstüne düşürdü. Nancy ıslak bezle Jason'ın yüzünü sildi, ama o ağlamaya devam etti.

Nancy, "Hişt sus, sus," dediye de Jason susmadı. Caddy ateşin üstüne düşen mısır tavaşını aldı,

"Baksana mısırlar yanmış. Nancy, biraz daha mısır getir," dedi.

Nancy, "Mısırların hepsini tavaya koydunuz mu?" diye sordu.

Caddy, "Evet," diye yanıt verdi. Nancy onun yüzüne baktı. Sonra tavayı elinden alıp içindeki yanmış mısırları önlüğüne boşalttı. Kahverengi uzun elleriyle mısırları ayıklamasını seyrettik.

Caddy, "Başka mısırın yok mu?" diye sordu.

"Evet, evet var. Bak bunlar yanmamış. Şimdi..."

Jason, "Ben eve gitmek istiyorum. Eve gidince anneme söyleyeceğim," diye başladı yine.

Caddy, "Susun," dedi. Hepimiz dikkatle dinledik. Nancy başını sürgülü kapıya çevirmişti. Lambanın kırmızı ışığı gözlerine yansıyor. Caddy, "Birisi geliyor," dedi.

- 168

- 169 -

BUNILANIN EN GÜZEL HİKÂYELERİ

MILLIAM FAULKNER

Ateşin karşısında iki elini dizlerinin arasından sarkıtarak oturan Nancy'nin yüzünden birdenbire ter boşandı ve usul usul garip sesler çıkarmaya başladı. Yüzünden çenesine doğru akan ter damlaları birer kıvılcıma benziyordu. "Ağlamıyor," dedim.

Nancy, "Hayır, ağlamıyorum," dedi ve gözlerini kapattı. "Hayır, ağlamıyorum," diye yineledikten sonra, "Kim var orada?" diye sordu.

Caddy, "Bilmiyorum," dedi. Kapının yanına gidip dışarıya baktı. "Artık gitmemiz gerek, babam geliyor."

Jason, "Beni buraya zorla getirdiğinizi söyleyeceğim," dedi.

Nancy'nin yüzünden hâlâ oluk gibi ter akıyordu. Kımıldamadan ateşin karşısında oturuyordu. "Beni dinleyin. Babanıza çok eğlendiğimizi söyleyin. Yarın sabaha kadar size iyi bakacağımı söyleyin. Sizinle birlikte eve dönüp yerde yatabileceğimi söyleyin. Yer yatağına filan gerek yok. Döşemenin üstünde yatarım. Geçen seferki gibi çok eğleneceğiz. Çok eğlenmiştik, değil mi?"

Jason, "Hayır, ben hiç eğlenmemiştim. Benim canımı yaktın. Gözüme duman kaçırdığını babama söyleyeceğim," dedi.

Babam içeriye girdi ve bize baktı. Oturmaya devam eden Nancy, "Haydi, söyleyin ona," dedi.

Jason, "Caddy bizi buraya zorla getirdi, ben gelmek istemiyordum," dedi.

Babam ateşin yanına yaklaştı. Nancy başını kaldırıp ona baktı. Babam, "Rachel Teyze'nin evinde kalamaz mısın?" diye sordu. İki elini dizlerinin arasından yere sarkıtan Nancy, babama bakmayı sürdürdü. Babam, "O buradan gitti. Yoksa onu görürdüm. Dışarda bir Allah'ın kulu yok," dedi.

Nancy, "Çukurun içinde saklanıyor," diye yanıt verdi. "Orada, çukurun içinde pusu kurmuş bekliyor."

Babam, "Saçmalama," diyerek Nancy'ye baktı. "Onun orada olduğunu nereden biliyorsun?"

Nancy, "İşaretini gördüm," dedi.

"Ne işareti?"

"Eve gelince masanın üstüne bıraktığı işareti gördüm. Üstündeki etten kanlar akan yaban domuzu kemiğini lambanın yanına bırakmıştı. Dışarda bekliyor. Siz bu kapıdan çıkınca, beni temize havale edecek."

Caddy, "Nancy, nereye temize havale edecek?" diye sordu.

Jason, "Ben çenesi düşük bir çocuk değilim," dedi.

Babam, "Saçmalama," dedi.

Nancy, "Evet, dışarda pusu kurmuş bekliyor. Şu anda pencereden bizi gözetliyor. Siz kapıdan çıkar çıkmaz, ben öbür dünyayı boylayacağım."

Babam, "Saçmalama," dedi. "Kapını kilitle, seni Rachel Teyze'nin evine götürelim."

Nancy, "Bunun bir yararı yok," dedi. Artık babamın yüzüne bakmıyordu, ama babam başını eğmiş onun cansızca hareket eden uzun ellerine bakıyordu. "Bu işi uzatmanın bir âlemi yok."

Babam, "O zaman ne yapmak istiyorsun?" diye sordu.

Nancy, "Bilmiyorum," diye yanıt verdi. "Ertelemekten başka bir şey yapamam. Bunun da bana bir yararı yok. Sanırım o bana ait. Sanırım bana ait olmayan bir şeyi verecek."

Caddy, "Ne verecek? Sana ait olmayan ne?" diye sordu.

Babam, "Hiçbir şey değil. Haydi hepinizin yatağınızda olması gerek," dedi.

Jason, "Caddy beni buraya zorla getirdi," diye vızıldandı.

Babam, "Haydi Rachel Teyze'nin evine git," dedi.

- 170 -

- 171 -

bÜN]LAMN EN GÜZEL HİKÂ\IELERİ

U/İLUAM FAULKNEK

Ateşin karşısında, uzun ellerini bacaklarının arasından yere sarkıtan Nancy, "Yararı yok," dedi. Hatta sizin mutfakta bile güvencede değilim. Çocuklarınızla aynı odada yerde yatarken bile güvencede değilim. Ertesi sabah bir de bakacaksın ki, ben kanlar içinde..."

Babam, "Hişşt sus," dedi. "Kapını kilitle ve lambayı söndürüp yat."

Nancy, "Karanlıktan korkuyorum," dedi. "Karanlıkta olmasından korkuyorum."

Babam, "Yani bütün gece lambayı yakıp oturacak mısın?" diye sorunca, ateşin yanında oturan Nancy ellerini dizlerinin arasından yere sarkıtıp tekrar o garip sesi çıkarmaya başladı. Babam, "Ah, Allah kahretsin," dedi. "Haydi gelin çocuklar, uyku vakti geldi."

Nancy, "Siz eve gidince, ben de öbür dünyayı boylayacağım," dedi. Artık alçak sesle konuşuyordu. Elleri gibi yüzünde de huzur dolu bir ifade vardı. "Zaten, Bay Lovelady kefen paramı biriktirdi." Kısa boylu, pis bir adam olan Bay Lovelady, her cumartesi sabahı kulübelerin ya da mutfakların kapısını çalar ve zencilerden on beş sent sigorta parası toplardı. Karısıyla birlikte otelde yaşıyordu. Fakat günün birinde karısı intihar etti. Küçük bir kız çocukları vardı. Bay Lovelady çocuğu alıp bir süre ortadan kayboldu. Birkaç hafta sonra tek başına geri döndü. Cumartesi sabahları onun arka yollarda ve patikalarda dolaştığını görüyorduk.

Babam, "Saçmalama," dedi. "Yarın sabah seni yine mutfakta göreceğim."

Nancy, "Sanırım sen göreceğini göreceksin, ama ne göreceğini Tanrı bilir," dedi.

- 172 -

Biz yanından ayrılırken Nancy hâlâ ateşin başında oturuyordu.

Babam, "Haydi kalk, kapıyı kapat, sürgüyü çek," dedi. Ama Nancy yerinden kıınıldamadı. Başını kaldırıp tekrar yüzümüze de bakmadı. Lambanın yanında sessizce oturmaya devam etti. Karanlık yolda biraz ilerledikten sonra dönüp bakınca, kulübenin açık kapısından Nancy'nin oturduğunu gördük.

Caddy, "Baba, ne? Ne olacak?" diye sordu.

Babam, "Hiçbir şey olmayacak," diye yanıt verdi. Babam Jason'ı omuzlarına oturtmuştu. Bu nedenle Jason'ın boyu hepimizden uzundu. Çukura inince etrafı dinledim. Hiçbir ses duymadım. Ay bulutların arasına karışmıştı. Karanlıkta iyice göremi-yordum.

Caddy, "Eğer Jesus çukurun içinde saklanıyorsa, bizi görebilir, değil mi?" diye sordu.

Babam, "O buradan gitti," dedi. "Uzun zaman önce çok uzaklara gitti."

Babamın omzunda oturan Jason, "Beni buraya zorla getirdiniz," diye bağırdı; havada babamın biri büyük, biri küçük sanki iki kafası vardı. "Ben gelmek istemiyordum."

Çukurdan çıktık. Nancy'nin evini ve kapısının açık olduğunu görebiliyorduk. Ateşin yanında bitkin bir halde oturmaya devam ediyordu. "Çok yorgunum," dedi. "Zenci olmam benim suçum değil."

Onun söylediklerini duyabiliyorduk. Çünkü biz çukurdan çıkar çıkmaz hem şarkı söyler, hem de söylemez gibi o garip sesi çıkarmaya başlamıştı. "Baba, bundan sonra bizim çamaşırlarımızı kim yıkayacak?" diye sordum.

Babamın omzunda oturan Jason yüksek sesle, "Ben zenci değilim," diye bağırdı.

- 173 -

* ÜNİVANIN EN GÜZEL HİKÂYELERİ

Caddy, "Sen zenciden daha kötüsün. Çenesi düşük bir mü-zevirsin. Şimdi karşımıza bir şey çıksa, zencilerden daha çok korkarsın," dedi.

Jason, "Hayır, korkmam," diye yanıt verdi.

Caddy, "Hemen ağlamaya başlarsın," diye alay etti.

Babam, "Caddy, sus," dedi.

Jason, "Hayır, ağlamam!" diye karşı koydu.

Caddy, "Korkak kedi," dedi.

Babam, "Candance!" diye bağırdı.

MJVJMAFMf EK GÜZEL HİKÂVEL^İ Fransız Klasikleri

Voltun Honore de Balzac Alphonse üaidet

Emile Zola Gut} de Maupassant

Dünyanın En Güzel Hikayeleri

Kitaplar, uygarlığa yol gösteren ışıklardır.

UYARI:

www.kitapsevenler.com

Kitap sevenlerin yeni buluşma noktasından herkese merhabalar...

Cehaletin yenildiği, sevginin, iyiliğin ve bilginin paylaşıldığı yer olarak gördüğümüz sitemizdeki

tüm e-kitaplar, 5846 Sayılı Kanun'un ilgili maddesine

istinaden, engellilerin faydalanabilmeleri amacıyla

ekran okuyucu, ses sentezleyici program, konuşan "Braille Not Speak", kabartma ekran

vebenzeri yardımcı araçlara, uyumlu olacak şekilde, "TXT", "DOC" ve "HTML" gibi formatlarda, tarayıcı ve OCR (optik

karakter tanıma) yazılımı kullanılarak, sadece görmeengelliler için, hazırlanmaktadır. Tümüyle ücretsiz olan sitemizdeki

e-kitaplar, "Engelli-engelsiz elele"düşüncesiyle, hiçbir ticari amaç gözetilmeksizin, tamamen gönüllülük

esasına dayalı olarak, engelli-engelsiz Yardımsever arkadaşlarımızın yoğun emeği sayesinde, görme engelli kitap sevenlerin istifadesine sunulmaktadır. Bu e-kitaplar hiçbir şekilde ticari amaçla veya kanuna aykırı olarak kullanılamaz, kullandırılmaz. Aksi kullanımdan doğabilecek tümyasalsorumluluklar kullanana aittir. Sitemizin amacı asla eser sahiplerine zarar vermek değildir. www.kitapsevenler.com web sitesinin amacı görme engellilerin kitap okuma hak ve özgürlüğünü yüceltmek ve kitap okuma alışkanlığını pekiştirmektir.

Ben de bir görme engelli olarak kitap okumayı seviyorum. Sevginin olduğu gibi, bilginin de paylaşıldıkça pekişeceğine inanıyorum. Tüm kitap dostlarına, görme engellilerin kitap okuyabilmeleri için gösterdikleri çabalardan ve yaptıkları katkılardan ötürü teşekkür ediyorum. Bilgi paylaşmakla çoğalır. Yaşar MUTLU

İLGİLİ KANUN:

5846 Sayılı Kanun'un "altıncı Bölüm-Çeşitli Hükümler" bölümünde yer alan "EK MADDE 11" : "ders kitapları dahil, alenileşmiş veya yayımlanmış yazılı ilim ve edebiyat eserlerinin engelliler için üretilmiş bir nüshası yoksa hiçbir ticarî amaç güdülmeksizin bir engellinin kullanımı için kendisi veya üçüncü bir kişi tek nüsha olarak ya da engellilere yönelik hizmet veren eğitim kurumu, vakıf veya dernek gibi kuruluşlar tarafından ihtiyaç kadar kaset, CD, braille alfabesi ve benzeri formatlarda çoğaltılması veya ödünç verilmesi bu Kanunda öngörülen izinler alınmadan gerçekleştirilebilir." Bu nüshalar hiçbir şekilde satılamaz, ticarete konu edilemez ve amacı dışında kullanılamaz ve kullandırılmaz. Ayrıca bu nüshalar üzerinde hak sahipleri ile ilgili bilgilerin bulundurulması ve çoğaltım amacının belirtilmesi zorunludur."

bu e-kitap Görme engelliler için düzenlenmiştir. Kitabı Tarayan ve Düzenleyen Arkadaşa çok çok teşekkür ederiz. Kitap taramak gerçekten incelik ve beceri isteyen, zahmet verici bir iştir. Ne mutlu ki, bir görme engellinin, düzgün taranmış ve hazırlanmış bir e-kitabı okuyabilmesinden duyduğu sevinci paylaşabilmek tüm zahmete değer. Sizler de bu mutluluğu paylaşabilmek için bir kitabınızı tarayıp, kitapsevenler@gmail.com Adresine göndermeyi ve bu isimsiz kahramanlara katılmayı düşünebilirsiniz. Bu Kitaplar size gelene kadar verilen emeğe ve kanunlara saygı göstererek lütfen bu açıklamaları silmeyiniz. Siz de bir görme engelliye, okuyabileceği formatlarda, bir kitap armağan ediniz... Teşekkürler. Ne Mutlu Bilgi için, Bilgece yaşayanlara. Tarayan: Müslüm Doğmuş Dünyanın En Güzel Hikayeleri